

GENELGE	5
2011/53	5
GENEL AÇIKLAMALAR.....	5
BİRİNCİ KISIM	6
Genel Esaslar	6
BİRİNCİ BÖLÜM	6
Kurum Alacaklarının Korunmasına İlişkin Hükümler	6
1. Borçlunun ölümü.....	6
2. Tebliğ işlemleri	7
2.1. Tebliğ yapılacaklar	7
2.1.1. Borçlulara, kanuni temsilcilere ve umumi vekillere tebliğ.....	7
2.1.2. Veli, vasi ve kayımlara tebliğ	8
2.1.3. Vasıtalı tebliğ	8
2.1.4. Kamu kurum ve kuruluşlarına tebliğ	8
2.1.5. Yabancı memlekette bulunanlara tebliğ.....	8
2.2. Tebliğ usulleri	8
2.2.1. Posta ile tebliğ	8
2.2.2. İlanen tebliğ.....	8
2.2.2.1. Tebliğin ilanla yapılacağı haller.....	9
2.2.2.2. İlanın içeriği ve kapsamı.....	9
2.2.2.3. İlanen tebliğin şekil şartları.....	9
2.2.2.4. İlanın sonuçları	10
2.2.3. Memur vasıtasıyla tebliğ.....	10
2.2.4. Elektronik ortamda tebliğ	10
2.3. Tebligatı almaktan imtina edilmesi.....	11
3. Sürelerin hesaplanması	11
4. Teminat	11
4.1. Teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler	11
4.2. Teminat olarak gösterilenlerin değerlendirilmesi.....	12
5. Şahsî kefalet	13
5.1. Şahsî kefalette aranılacak şartlar	13
6. İhtiyati haciz.....	14
6.1. İhtiyati haczin uygulama nedenleri.....	14
6.2. İhtiyati haczin uygulanması ve dava konusu edilmesi	15
6.3. İhtiyati haczin kaldırılması	15
7. Kurum alacaklarında rüçhan hakkı	16
8. İptal davası açılması gereken tasarruflar.....	17
8.1. Üçüncü şahısların hakları ve mecburiyetleri.....	18
9. Tasfiyeye ilişkin korunma hükümleri	18
9.1. Tasfiyede görevliler.....	18
9.2. Tasfiyede sorumluluk	19
10. Ortaklığın feshini isteme	19
11. Limited şirketlerde ortakların sorumluluğu	19
12. Üst düzey yöneticilerin sorumluluğu	23
13. Alt işverenlerin borçları.....	24
14. Gecikme zammı oranı.....	26
15. İflasın açılmasından sonra gecikme zammı	26
İKİNCİ BÖLÜM	27

Mahsup ve Tecil	27
1. Mahsup işlemleri.....	27
1.1. Mahsup sıralaması.....	27
1.2. Rızaen yapılan ödemelerde mahsup.....	27
1.3. Cebri tahsilatta mahsup.....	28
1.4. Tecilde mahsup.....	28
1.5. Tecil bozulduğunda mahsup işlemleri.....	29
2. Tecil ve taksitlendirme işlemleri.....	30
2.1. Tecil ve taksitlendirme yetki tutarları.....	31
2.2. Borçluların tecil ve taksitlendirme başvuruları.....	32
2.3. Borçlunun çok zor durum halinin incelenmesi.....	32
2.3.1. Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve 100.000 TL ve altında borçlu olanlar için çok zor durum halinin tespiti.....	33
2.3.2. Tecile konu borç toplamı 100.000 TL'nin üzerinde olan borçlular için çok zor durum halinin tespiti.....	36
2.3.2.1. Halka açık olan şirketlerin “çok zor durum” halinin tespit edilmesi.....	36
2.3.2.2. Tecil ve taksitlendirmeye konu borcu 100.000 TL'nin üzerinde olan diğer borçluların “çok zor durum” halinin tespiti.....	36
2.4. İlk taksitin ödenmesi, tecil ve taksitlendirmenin başlaması.....	37
2.5. Tecil ve taksitlendirme süresi ve kademeli taksitlendirme.....	37
2.6. Tecil ve taksitlendirmenin değerlendirilmesi, ödeme planının düzenlenmesi ve taksitlendirme komisyonunun karar alması.....	39
2.7. Teminat ve teminat aranılmayacak durumlar.....	40
2.8. Teminat olarak gösterilen taşınır ve taşınmazların değer tespitlerinin yapılması.....	42
2.9. Teminat dışındaki hacizlerin kaldırılması.....	44
2.10. Ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatın iadesi ve teminat değişikliği.....	45
2.11. Aylık taksitlerin ve cari ay primlerinin aksatılması.....	47
2.12. Tecil ve taksitlendirme şartlarına uyulmaması.....	48
2.13. Niyabeten takipte taksitlendirme işlemleri.....	49
2.14. Daha önce yapılmış olan tecil ve taksitlendirmeler.....	49
2.15. Tecil ve taksitlendirmelerde şahsi kefaletin kabul edilmesi.....	49
2.16. Tecil ve taksitlendirme talepleri uygun görülmeyen borçlular.....	50
2.17. Alt işvereni bulunan borçluların tecil ve taksitlendirme talepleri.....	50
2.18. Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğüne gönderilecek tecil ve taksitlendirme talepleri.....	51
2.19. Tecil faizi.....	51
İKİNCİ KISIM	52
Kurum Alacağının Cebren Tahsili	52
1. Cebren takip ve tahsil şekilleri.....	52
1.1. Teminatlı alacaklarda takip.....	52
1.2. Ödeme emri.....	53
1.3. Mal bildirimini.....	53
1.4. Hapsen tazyik.....	54
1.5. Haciz yolu ile takip.....	55
1.5.1. Kati haciz.....	55
1.5.2. Haciz kağıdı.....	56
1.6. Menkul malların haczi.....	56
1.7. Üçüncü kişilerdeki menkul malların, alacak ve hakların haczi.....	56
1.7.1. Borçlunun üçüncü şahıslardaki menkul malları ile alacak ve haklarının haczi.....	58

1.7.2. Üçüncü şahısların haciz bildirimlerine karşı Kuruma itirazları	58
1.7.3. Üçüncü şahısların 7 günlük süre geçtikten sonra itirazda bulunmaları.....	58
1.7.4. Üçüncü şahıslar hakkında yürütülecek takip işlemleri	59
1.7.5. Üçüncü şahısların 7 günlük süre içinde itiraz etmeleri karşısında Kurumca yapılacak işlemler.....	60
1.7.6. Bankaların genel müdürlüklerine tebliğ edilecek haciz bildirimleri.....	61
1.7.7. Üçüncü kişiler nezdinde haczedilen hak ve alacakların Kurum hesaplarına aktarılması	61
1.8. Gayrimenkul malların haczi	62
1.9. Haczedilemeyecek mallar	62
1.10. Kısmen haczedilebilenler.....	63
1.11. Kurumca ödenen gelir, aylık ve ödeneklerin haczi	63
1.12. Fazlaya ilişkin hacizler	63
1.12.1. Fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması taleplerinin değerlendirilmesi	65
1.12.2. Fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması taleplerinin gayrimenkul satış komisyonlarınca değerlendirilmesi ve dikkate alınacak hususlar.....	67
1.12.3. Diğer hususlar.....	68
1.13. İstihkak iddiaları.....	68
1.14. Alacaklı amme idareleri arasında hacze iştirak	69
ÜÇÜNCÜ KISIM	69
Satış İşlemleri	69
BİRİNCİ BÖLÜM	69
Menkul Malların Satışı	69
1. Menkul malların satış işlemleri.....	69
1.1. İlan	69
1.2. Teminat	69
1.3. Satış mahalli	70
1.4. Artırım.....	70
1.5. Malın birinci artırımda satılamaması	71
1.6. Satılamayan mallar	71
1.7. Alıcının malı almaktan vazgeçmesi	72
1.8. Tellaliye bedeli	72
1.9. Borçluya bilgi verilmesi	73
1.10. Satış işleminin kesinleşmesi	73
İKİNCİ BÖLÜM	73
Gayrimenkul Satışı	73
1. Gayrimenkul malların satış işlemleri	73
1.1. Gayrimenkul satış komisyonu	74
1.2. Gayrimenkullerde değer tespiti.....	74
1.3. Satış şartnamesi	74
1.4. Gayrimenkul satış ilanı	76
1.4.1. İlanda yer alacak hususlar.....	76
1.4.2. İlanın şekli	76
1.4.3. İlanın tebliği	77
1.5. Artırım.....	77
1.6. Gayrimenkulün birinci artırımda satılamaması	78
1.7. İhalenin yapılamaması.....	78
1.8. Alıcının malı almaktan vazgeçmesi	79

1.9. İhalenin sonucu, fesih ve tescil	79
1.11. Borçluya bilgi verilmesi	80
DÖRDÜNCÜ KISIM	80
İflas ve Zamaşımı	80
1. İflas yolu ile takip	80
2. İflasın ertelenmesi	80
3. Zamaşımı	81
3.1. Zamaşımının kesilmesi	82
3.2. Zamaşımını kesen haller	82
3.3. Zamaşımının işlememesi	83
YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENELGE VE GENEL YAZILAR	83
MALİ DURUM BİLDİRİM FORMU	87

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.2.SGK.0.010.06-010.06.02
Konu: İcra takip haciz ve satış işlemleri

21/06/2011

GENELGE
2011/53

Başkanlık Makamının 29/12/2010 tarihli ve 747 sayılı OLUR'ları ile Kurumumuz tarafından çıkarılan ve halen uygulanan genelgelerin, yürürlükte bulunan güncel mevzuata göre yeniden gözden geçirilmesi, güncellenmesi ve konu bazında tekleştirilmesi talimatları çerçevesinde Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü görev alanına giren Kurumumuz alacaklarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsilinde, merkez ve taşra teşkilatında yürütülecek iş ve işlemlerin usul ve esasları ile süreçleri yeniden belirlenmiştir.

GENEL AÇIKLAMALAR

Sosyal Güvenlik Kurumunun amacı ve işlevi, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmektir. Sosyal güvenlik sisteminin yürütümü ise; her şeyden önce aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir gelir politikası ile giderlerin karşılanabildiği finansal dengenin kurulmasına bağlıdır. Kurumun en önemli finans kaynağı ise sigorta ve genel sağlık sigortası primleridir.

Bu amaçla, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile prim ve diğer alacakların tahsil edilmesinin güvence altına alınması ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenler hakkında yaptırımların uygulanmasına ilişkin çeşitli kurallar getirilmiştir.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 37 nci maddesinde süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primlerinin, işsizlik sigortası primlerinin, idari para cezalarının, gecikme zamlarının ve katılım paylarının Kurum alacağına dönüşeceği, bu alacakların tahsilinde 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı,

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde ise Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı, Kurumun 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanacağı,

hükümleri yer almıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmelik, 27/9/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kurumumuz alacaklarının takip ve tahsil işlemleri, 6183 sayılı Kanun ve anılan Yönetmelik hükümlerine göre yürütülmektedir.

6183 sayılı Kanun, icra takip hukukundan ayrı olarak kamu alacakları için kolay, hızlı ve daha etkili yöntemleri içeren geniş kapsamlı bir usul kanunudur. Ayrıca bu Kanun, kamu alacaklarının takip ve tahsil esaslarının düzenlendiği kamusal bir icra hukuku olup, özel icra hukukundan farklı olarak kamu alacaklarının takip ve tahsilinde kamu gücünün kullanılabilmesine yönelik düzenlemeleri içermektedir.

6183 sayılı Kanuna göre takip edilen Kurum alacakları sosyal sigorta primleri, genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idari para cezası, gecikme cezası ve zamları ve katılım paylarından oluşmaktadır.

Ayrıca, özel kanunları mülga olmakla birlikte henüz tahsil edilmemiş olması nedeniyle 6183 sayılı Kanuna göre takibine devam edilen alacaklar 3320 ve 3417 sayılı kanunlar gereğince Kurumumuzca takip ve tahsili gereken konut edindirme yardımı ve tasarrufu teşvik kesinti ve katkı tutarları, 4306 ve 4481 sayılı kanunlara istinaden eğitime katkı payı ve özel işlem vergileri, 5035 sayılı Kanunla getirilen düzenlemeye istinaden Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgesinden alınacak damga vergilerinden oluşmaktadır.

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Kurum Alacaklarının Korunmasına İlişkin Hükümler

1. Borçlunun ölümü

Borçlunun ölümü halinde, mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri tatbik edilir.

Borçlunun ölümünden önce takibata başlanılmış ise, takibata kaldığı yerden devam edilecektir. Örneğin, işverene sağ iken ödeme emri tebliğ edilmiş ve bu şahsın malları haczedilmişse, bütün bu muameleler yok sayılmayacak, bundan sonraki muameleler borçlu sıfatıyla mirasçılar hakkında uygulanacaktır. Dolayısıyla, Kurum alacağının terekeden karşılanamaması halinde, mirası reddetmeyen mirasçılar miras bırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu tutulacaklardır.

Mirasçı tarafından mirasın istenmediğinin sulh hukuk mahkemesinden alınan mahkeme kararıyla belgelenmesi ve reddi miras davasının borçlunun ölümünden itibaren üç aylık süre içinde açılıp açılmadığına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, mirası reddetmeye hakkı olan her mirasçı, terekenin resmi defterinin tutulmasını bir ay içinde sulh hukuk mahkemesinden isteyebilir. Resmi deftere sulh hukuk mahkemesi tarafından terekeye ait aktif ve pasiflerin takdir edilen değerleri yazılır.

Bu durumda, sulh hukuk mahkemesince, miras bırakanın alacaklıları ile borçlularının tespit edilerek belli bir süre içinde alacaklarını ve borçlarını bildirmeleri için bir ay arayla iki defa ilan yoluyla çağrı yapılır. Dolayısıyla sulh hukuk mahkemesinden defter tutulup tutulmadığının sorulması ve defter tutulmuş ise Kurum alacaklarının da ilgili deftere kaydedilmesi istenilecektir.

Resmi defter tutulması devam ettiği sürece miras bırakanın borçları için icra takibi yapılamaz. Bu süre içinde zamanaşımı işlemez.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, ölen borçlunun borcundan dolayı mirasçılar ancak üç aylık sürenin dolmasından sonra sorumlu tutulabileceğinden, bunlar hakkında bu süre içerisinde herhangi bir haciz işlemi yapılamaz.

2. Tebliğ işlemleri

6183 sayılı Kanununun 8 inci maddesinde, hilafına bir hüküm bulunmadıkça bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında Vergi Usul Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Tebligatın amacı, hukuki işlemlerin hukuki sonuçlarından etkilenmeleri amaçlananların bilgilendirilmesi ve bu bilgilendirmenin belgelendirilmesidir.

Tebligat esasları, Vergi Usul Kanununun 93 ila 109 uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre, hüküm ifade eden belgeler ve yazılar adresleri bilinen gerçek ve tüzel kişilere posta aracılığıyla ilmuhaberli taahhütlü, memur eliyle veya adresleri bilinmeyenlere ilan yoluyla tebliğ edilir.

Kural olarak, bir tebliğin hüküm ifade etmesi için usulüne uygun olarak yapılması gerekmektedir.

2.1. Tebliğ yapılacaklar

2.1.1. Borçlulara, kanuni temsilcilere ve umumi vekillere tebliğ

Tebliğ borçlulara, bunların kanuni temsilcilerine, umumi vekillerine yapılır. Tüzel kişilere yapılacak tebliğ, bunların başkan, müdür veya kanuni temsilcilerine; vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde ise bunları idare edenlere veya temsilcilerine yapılır. Tüzel kişilerin birden fazla müdür veya temsilcisi varsa tebliğin bunlardan birine yapılması yeterlidir.

Kendisine tebligat yapılacak kimsenin bulunmaması halinde tebliğ, ikametgâh adresinde bulunanlardan veya işyerlerinde memur ya da müstahdemlerinden birine yapılır. Muhatap yerine bu şekilde kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran 18 yaşından aşağı olmaması ve bariz bir suretle ehliyetsiz bulunmaması gerekir.

2.1.2. Veli, vasi ve kayımlara tebliğ

Velayet veya vesayet altındaki borçlulara borçları nedeniyle yapılacak tebligat bunların veli, vasi ve kayımlarına yapılır.

Borçlu yerine geçen veli, vasi veya kayyım gibi birden fazla sorumlu olması halinde, tebligat bunlardan yalnız birine yapılabilir. Şayet tebliğin konusu olan işe ayrı bir vasi veya kayyım bakmakta ise tebligat bunlara yapılır.

2.1.3. Vasıtalı tebliğ

Kara, deniz, hava ve jandarma eratına yapılacak tebligat kıta komutanı ve müessese amiri gibi en yakın üst vasıtası ile yapılır. Üst bu evrakı derhal tebliğ olunacak kimseye vermediği takdirde tazminle mahkûm olur.

2.1.4. Kamu kurum ve kuruluşlarına tebliğ

Kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak tebliğ, bu kurum ve kuruluşların en büyük amirlerine veya bunların yardımcılara veya en büyük amirin yetkili kılacağı memurlara yapılır.

2.1.5. Yabancı memlekette bulunanlara tebliğ

Yabancı memlekette bulunanlara tebliğ o memleketin yetkili makamı vasıtası ile yapılır. Bunun için anlaşma varsa veya o memleketin kanunları müsait ise o yerdeki Türk siyasi memuru veya konsolosu tebliğin yapılmasını yetkili makamdan ister.

Yabancı ülkede bulunan tebliğ yapılacak kimsenin Türk vatandaşı olması halinde tebliğ, Tebligat Kanunu uyarınca o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslğu aracılığıyla yapılabilir.

2.2. Tebliğ usulleri

2.2.1. Posta ile tebliğ

Genel tebliğ usulü, posta aracılığıyla yapılan tebliğdir.

Borçlunun bilinen adreslerine gönderilen tebliğ evrak posta dairesince muhatabına teslim edildiği tarihte tebliğ edilmiş sayılır.

Tebliğ alındısı, tebliğin ne zaman, nerede ve kime yapıldığını ispatlayan tek belgedir. Tebliğin usulüne göre yapıldığını ortaya koyan bir belge vasfına sahip olması tebliğ alındısına ayrı bir önem yüklenmesine neden olmaktadır. Tebliğin usulüne uygun yapıldığının ispatı, tebliği yapan ve yapıldığını iddia eden idareye düşmektedir. Bu nedenle, idare herhangi bir tereddüde mahal vermemek için tebliğin yapıldığını gösterir belgeleri titizlikle ve eksiksiz düzenlemek ve ispat sırasında ibraz etmek zorundadır.

2.2.2. İlanen tebliğ

2.2.2.1. Tebliğin ilanla yapılacağı haller

- 1) Muhatabın adresi hiç bilinmiyorsa,
- 2) Muhatabın bilinen adresi yanlış ve değişmiş olur ve bu yüzden gönderilmiş olan mektup geri gelirse,
- 3) Başkaca sebeplerden dolayı posta ile tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa,
- 4) Yabancı memleketlerde bulunanlara tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa,
- 5) Vergi Usul Kanununun 102 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında açıklanan geçici ayrılmalarda bilinen adreslerin hepsine iki kez tebliğ edilemezse,

ilanla tebliğ yoluna gidilir.

2.2.2.2. İlanın içeriği ve kapsamı

İlanda;

- 1) Muhataba yönelik bilgiler (borçlu gerçek kişi ise ad ve soyadının, tüzel kişi ise unvanının eksiksiz ve doğru olarak yazılması gerekir.),
- 2) Tebliğ edilecek borcun nev'i ve miktarına ilişkin bilgiler,
- 3) Usule yönelik bilgiler,

bulunmalıdır. Yapılacak ilanda, ilan tarihinden başlayarak bir ay içinde muhatapların ilanı yapan makama bizzat veya bilvekele (vekil sıfatıyla) müracaat etmeleri veyahut taahhütlü mektup veya telgrafla açık adreslerini bildirmeleri halinde, kendilerine bu süre ile kayıtlı tebliğ yapılacağı ihtar edilir.

2.2.2.3. İlanen tebliğin şekil şartları

İlan yoluyla yapılacak tebliğlerde ilanın şekil şartları ile esasları Vergi Usul Kanununun 104 üncü maddesinde açıklanmıştır.

Buna göre;

1/1/2011 tarihinden itibaren, 6183 sayılı Kanun uyarınca yürütülen işlemlerden dolayı tebliğe konu borç tutarının (borç aslı ile gecikme cezası ve gecikme zammı) 1.600,00 TL'den az olması halinde, gazete yoluyla ilan tebliğ yapılmaksızın ilan yazısının (tebliğ evrakı) sosyal güvenlik il/merkez müdürlüğünün ilan asmaya mahsus (ilan tahtası) mahallinde asılması suretiyle ilan tebliği işlemi yapılacaktır.

İlan yoluyla tebliğ edilecek borç tutarının (borç aslı ile gecikme cezası ve gecikme zammı) 1.600,00 TL (dahil) ile 160.000,00 TL arasında olması halinde, ilanın sosyal güvenlik il/merkez müdürlüğünün bulunduğu yerin belediye sınırları içinde çıkan bir veya daha fazla

gazetede yayınlanması, borç tutarının (borç aslı ile gecikme cezası ve gecikme zammı) 160.000,00 TL ve üzerinde olması durumunda ise mahalli gazetelerin yanı sıra Türkiye genelinde yayın yapan günlük gazetelerden birinde de ayrıca yayınlanması gerekmektedir.

İlan yazısının ünitenin ilan asmaya mahsus (ilan tahtası) mahalline asılması suretiyle ilan edilmesinin geçersiz olmaması için, ilan yazısının askıya çıkarıldığı tarihi izleyen 15 inci güne kadar asılı kalması sağlanacaktır. İlan yazısının asıldığı tarih ve imzalar konulmak suretiyle bir tutanakla mutlaka tespit edilmesi ve ilan yazısının bir örneğinin borçlunun bilinen son adresinin bağlı bulunduğu muhtarlığa da gönderilmesi gerekmektedir.

Gazete yoluyla yapılacak tebliğler, ilan edilmesini teminen Basın İlan Kurumuna gönderilecektir.

2.2.2.4. İlanın sonuçları

İlan suretiyle yapılan çağrıya bir ay içinde bizzat sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine gelerek müracaat edenlere ödeme emrinin tebliği elden yapılır. Bir aylık süre içinde bizzat veya vekil aracılığıyla başvurmayıp adres bildirenler varsa, bunlara da posta ile tebliğ yapılır. Bildirilen adres yanlış veya terkedilmiş olursa ve bu nedenle evrak tebliğ edilemezse, adres bildirilmemiş sayılır. Bu durumda, ilan tarihinden başlayarak bir ay sonunda tebliğ yapılmış kabul edilir.

İlan tarihinden itibaren başlayan bir aylık süre içinde borçlu tarafından yukarıda nitelikleri belirtilen türde bir başvuru yapılmamışsa, bir ayın sonunda tebligat gerçekleşmiş olur.

İlanen yapılacak tebliğlerde ilanın yapıldığı tarih itibarıyla zamanaşımı dolmadan tebligatın yapılmış olması gerekmektedir. Ayrıca, ilanen tebliğde öngörülen bir aylık süre ve ilan üzerine adres bildirilmesi hali de göz önünde bulundurulmalıdır.

2.2.3. Memur vasıtasıyla tebliğ

Vergi Usul Kanununun 107 nci maddesine göre tahsil dairesi, tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla yaptırmaya yetkilidir. Ancak, tebliği yapacak memurlar da 101 inci ve 106 ncı maddelerde yazılı kurallara uymakla yükümlüdürler. Memur eli ile tebliğ özellikle ve ivedi konularda ihtiyati haciz ve posta ile yapılan tebliğlerde, muhatabın adresini değiştirmemesine veya geçici olarak bir yere gitmemesine rağmen tebliğin yapılmaması gibi özel hallerde yapılacaktır.

2.2.4. Elektronik ortamda tebliğ

Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi gereği Kurum, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma zorunluluğu getirmeye ve kendisine elektronik olarak tebliğ yapılacakları ve elektronik tebliğe ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Buna göre, elektronik ortamda tebligata ilişkin gerekli alt yapının kurulmasını müteakip Kurumca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde tebligatın elektronik ortamda yapılmasına başlanılacaktır.

2.3. Tebliğatı almaktan imtina edilmesi

6183 sayılı Kanunun uygulanmasında tebliği gereken bir evrakın tebellüğünden imtina edilmesi durumunda, söz konusu tebliğ evrakının Vergi Usul Kanununun 102 nci maddesi gereğince borçlunun önüne bırakılmak suretiyle tebliği yoluna gidilmesi gerekmektedir.

3. Sürelerin hesaplanması

6183 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre, aksine bir hüküm bulunmadığı sürece Kanunda yazılı müddetlerinin (sürelerin) hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında Vergi Usul Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Süre gün olarak belirlenmiş ise, başladığı gün hesaba katılmaz ve son günün mesai saati sonunda biter.

Süre hafta ve ay olarak belirlenmiş ise, başladığı güne son hafta veya ayda tekabül eden günün mesai saati sonunda biter. Sürenin bittiği ayda, başladığı güne tekabül eden bir gün yok ise süre o ayın son gününün mesai saati sonunda biter.

Sonu belli bir gün ile tayin edilen sürelerde süre o günün mesai saati sonunda biter.

Resmi tatil günleri süreye dahildir. Ancak Kurum alacaklarının ödenmesi gereken yasal sürenin son gününün resmi tatile rastlaması halinde ne şekilde işlem yapılacağı 5510 sayılı Kanunda belirtilmemiş olduğundan, genel hükümlere göre tatili takip eden ilk iş gününün mesai saati bitiminde süre sona erer.

Sözü edilen ödeme sürelerinin son günü Kurum alacağının vadesinin dolduğu, bunu izleyen ilk gün ise borcun muaccel olduğu gündür.

4. Teminat

4.1. Teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler

6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre teminat olarak şunlar kabul edilir:

- 1) Para,
- 2) Bankalarca verilen süresiz teminat mektupları,
- 3) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler,
- 4) Milli esham ve tahvilat,
- 5) İlgili veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idarelerince haciz varakasına dayanılarak haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar.

4.2. Teminat olarak gösterilenlerin değerlendirilmesi

Türk parası itibari değeri üzerinden, yabancı paralar ise resmi kur (T.C. Merkez Bankası Döviz Satış Kuru) üzerinden değerlendirilecektir. Şayet yabancı paraların borsa rayici yoksa değerlemeye esas alınacak kur Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Teminat olarak alınan para Kurum hesabında tutulacak, kıymetli maden, mücevher, ticari senet, hisse senedi ve tahvil gibi menkul mallar ise tahsil dairesinin kıymetli evrak kasasında saklanacaktır. Bunların değiştirilmesini ve kaybolmalarını önlemek için her türlü tedbir alınacaktır.

Banka teminat mektupları mutlaka süresiz ve kesin olmalı ve bunların doğrulukları ilgili bankalardan teyit edilmelidir.

Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler, nominal bedele faiz dahil edilerek ihraç edilmiş ise bu işlemlerde anaparaya tekabül eden satış değerleri esas alınır.

Hükümet tarafından belirlenecek milli esham ve tahvilat da en yakın borsa cetveli üzerinden %15 ekşiğiyle teminat olarak kabul edilir.

Milli esham ve tahvilatın hangi şirket veya ortaklarına ait olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Menkul ve gayrimenkul mallar, tahsil dairelerince haciz kağıtlarına dayanılarak haczedilmek suretiyle teminat olarak kabul edilir. Menkul mallara, Kanunun 81 inci maddesi gereğince, haczi yapan memur tarafından değer biçilir. Borçlunun başvurusu üzerine veya üniteye gerek görüldüğü takdirde bilirkişiye değer tespiti yaptırılması mümkündür. Gayrimenkullere ise, Kanunun 91 inci maddesine göre bilirkişilerin görüşü alınarak rayiç değer tespiti yaptırılır.

Kurum alacağıının miktarının artması veya alınan teminatların değerinin düşmesi halinde, alınan teminatın mevcut borç durumuna göre artırılması ya da yerine yeni bir teminat gösterilmesi istenilir.

Borçlu verdiği teminatı kısmen veya tamamen aynı değerde başkalarıyla değiştirebilir.

Ayrıca, üçüncü şahsın kendisine ait malı başkasının borcuna karşılık teminat olarak vermek istemesi halinde, bu iradesini açık bir şekilde gösteren imzalı muvafakat yazısını üniteye bizzat getirmesi gerekmektedir. Ancak, muvafakat yazısının bizzat üçüncü şahıs tarafından getirilmemesi halinde üçüncü şahıs tarafından imzalanmış ve noter tarafından onaylanmış bir örneğinin üniteye gönderilmesi de yeterlidir.

Muvafakatnamenin tüzel kişiliğe haiz şirketlerce verilmesi durumunda ise, şirket yönetim kurullarınca karar alınması ve bu kararın alındığı karar defterinin ilgili sayfasının noter tasdikli örneği ve şirketi temsile yetkili kişilerin imza sirküleri de eklenmek suretiyle söz konusu muvafakatnamelerin düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Fabrikada bulunan makineler ve sair malların haczi söz konusu olduğu hallerde, öncelikle bunların mütemmim cüz mü yoksa teferruat mı olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Yapılacak tahkikat sırasında bina, makinelere uygun gelecek şekilde bizzat yapılmış, bütün makineler betonla yere ve duvarlara zaptedilmişse ve bunların çıkarılması ancak binayı tahrip ederek mümkün olacaksa ve binanın kıymetini azaltacaksa, başka bir deyişle, bina ile makineler iktisadi bir bütünlük teşkil ediyorsa, o makineler binanın mütemmim cüzüdür.

Şayet bu makineler mahalli örf ve malikin açık arzusunun göre fabrikanın işletilmesi veya muhafazası için daimi bir tarzda tahsis edilmiş ve takılmışsa ve bunların fabrikadan çıkarılması halinde binanın tahribi söz konusu değilse, bu makinelerin teferruat olarak kabulü gerekir.

Buna göre, öncelikle teferruatın tabi olduğu gayrimenkulün üçüncü bir şahsa ipotekli bulunup bulunmadığı, ipotekli ise teferruatın ipoteğe dahil olup olmadığı hakkında tapu kaydında bir açıklama bulunup bulunmadığı hususlarının, tapu idarelerinden sorularak tespiti ve bu hususun mal sahibinden de tahkiki ile yapılan bu araştırmadan sonra;

Gayrimenkul ipotekli değilse,

Gayrimenkul teferruat hariç tutulmak suretiyle ipotek edilmişse,

teferruatın menkul mal gibi haczedilmesi ve teminat olarak kabul edilmesi, aksi halde bunların teminat olarak kabul edilmemesi gerekmektedir. Bu şekilde teminat olarak kabul edilen menkul mallar tapu kaydına teferruat olarak kaydedilmemişse, haczinden evvel bunların sahibinden teferruat olduğunun tapu sicilinin beyanlar hanesine kaydedilmesi istenecek ve gerekli tescil yaptırıldıktan sonra bunların haciz tutanağı ile haczedilmesini müteakip, tapu sicil müdürlüklerine bu menkul malların hacizli olduğu ve ileride gayrimenkulün rehni halinde, teferruatın rehinden istisna edilmesi gerektiğinin tapu siciline şerhi temin edilecektir.

Ticari faaliyet yapan borçlularca, Kurumumuza olan borçlarına karşılık işletmesinde bulunan menkul malların (makine, tezgah vb.) teminat olarak gösterilmesi halinde, bu malların ticari rehin sözleşmesi kapsamında rehinli olup olmadığı hususunda, işletmenin bulunduğu Ticaret veya Esnaf Sanatkarlar Sicil Müdürlüğünden sorulması gerekmektedir.

5. Şahsî kefalet

6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde teminat sağlayamayanlara, Kanununun 11 inci maddesiyle muteber bir şahsı müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu olarak gösterilebilme imkanı tanınmıştır.

Bu durumda borçlularca, borç ödemedede hüsnüniyetli ve mali gücü yüksek olan muteber bir şahsın müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu olarak gösterilmesi halinde, şahsî kefaleti ve gösterilen şahsı kabul edip etmeme konusunda tahsil dairesi yetkilidir.

5.1. Şahsî kefalette aranılacak şartlar

Kefalet resmî şekilde noterden onaylı sözleşme ile tesis olunmalıdır.

Kefalet senedinde borcun miktarı mutlaka yazılı olmalıdır.

Kefalet senedinde kefilin, müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatı belirtilmelidir.

Her şeyden önce kefil; muteber, güvenilir ve ödeme gücü olan bir şahıs olmalıdır. Aynı zamanda Kuruma borcunun bulunmaması da gerekmektedir.

Ünite birden fazla kefil isteyebilir. Bu halde de müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçluluk şarttır.

Şahsî kefil olarak gösterilen kişiyi kabul edip etmemekte alacaklı ünite yetkilidir.

Alacaklı ünite, asıl borçluyu takip etmeden, doğrudan doğruya kefil veya kefillerden herhangi birini müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatıyla takip edebilir.

Kefalet edilen alacağı ödeyen kefile buna dair bir belge verilir.

6. İhtiyati haciz

İhtiyati haciz, alacaklının alacağının zamanında ödenmesini garanti altına almak için borçlunun mallarına önceden geçici olarak el konulmasıdır.

Ödeme emrinin tebliği ile cebri takip işlemi başlayacağından, ödeme emrinin tebliğinden sonra ihtiyati haczin uygulanması mümkün olmadığından kat'î haciz yoluna gidilir.

6.1. İhtiyati haczin uygulama nedenleri

- 1) Teminat gösterilmesine ilişkin hallerin bulunması,
- 2) Borçlunun yurt içinde veya yurt dışında belli bir ikametgâhının olmaması,
- 3) Borçlu kaçmışsa veya kaçması, mallarını kaçırmaması ve hileli yollara sapması ihtimalinin bulunması,
- 4) Borçlunun teminat gösterilmesi istenildiği halde belli müddette teminat veya kefil göstermemesi yahut şahsî kefalet teklifi veya gösterdiği kefilin kabul edilmemesi,
- 5) Mal bildirimine çağrılan borçlunun belli müddet içinde mal bildiriminde bulunmaması veya noksan bildirimde bulunması,
- 6) Hüküm çıkmış bulunsun veya bulunmasın para cezasını doğurucu olay nedeniyle amme davası açılması,
- 7) İptali istenen muamele ve tasarrufun mevzuunu teşkil eden mallar elden çıkarılmışsa, elden çıkarılan diğer malları hakkında uygulanmak üzere 6183 sayılı Kanunun 27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerinin tatbik edilmesi,

durumlarında ihtiyati haciz uygulanır.

6.2. İhtiyati haczin uygulanması ve dava konusu edilmesi

İhtiyati haciz, Kurum alacakları ile ilgili olarak 6183 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinde belirtilen sebeplerin bulunması halinde, hiçbir süreye bağlı kalmaksızın ünite müdürü (sosyal güvenlik il müdürü/sosyal güvenlik merkez müdürü) kararıyla derhal uygulanır. Bu konuda yetki devri söz konusu değildir.

Haklarında ihtiyati haciz uygulanan borçlular, haczin yapıldığı tarihten, gıyapta yapılan hacizlerde ise haczin tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili iş mahkemesinde dava açabilir. Borçlu tarafından ihtiyati hacze karşı 7 gün içinde ihtiyati haczin iptali için dava açılmış olsa bile, hüküm kesinleşinceye kadar ihtiyati haciz devam eder.

İhtiyati hacze karşı;

- 1) İhtiyati haciz uygulamasının usulüne uygun olmadan yapıldığı iddia edilerek usul yönünden,
- 2) 6183 sayılı Kanununun 13 üncü maddesindeki ihtiyati haciz nedenlerinden hiçbirinin bulunmadığı ileri sürülmek suretiyle esas yönünden

itiraz edilebilir.

İtiraz edildiğinde kesin hüküm alınmadığı sürece kati hacze geçilmez. Teminat gösterilirse ihtiyati haciz kaldırılır.

İhtiyati hacze karşı 7 günlük dava açma süresinin geçmesinden sonra alacaklı ünitece ödeme emrinin tebliği ile ihtiyati haciz kesin hacze çevrilir.

İhtiyati haciz, 6183 sayılı Kanunun kesin hacze ilişkin hükümlerine göre infaz olunur. Yapılan işlemde mutlaka borçlu haberdar edilir.

6.3. İhtiyati haczin kaldırılması

İhtiyati haciz, teminat gösterildiğinde kaldırılır. Ancak, 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesine göre gösterilecek teminatlar arasında bulunan menkul mallar, ihtiyati haczin kaldırılması için teminat olarak kabul edilmeyecektir. Ayrıca şahsî kefalet de ihtiyati haczin kaldırılması için kabul edilemez.

Gösterilecek teminatın ihtiyati haciz sebebi olan Kurum alacağına eş değerde olması gerekir. Teminat gösterildiğinde ihtiyati haczin kaldırılması mecburidir.

Kanunda ihtiyati haczin ne kadar devam edeceği belirtilmediğinden, kati hacze çevrilmesi veya yargı mercilerince kaldırılmasına karar verilmesi hallerinde de ihtiyati haciz kaldırılır.

İhtiyati haczin kaldırıldığı tatbikinde olduğu gibi yine ilgililere duyurulacaktır.

7. Kurum alacaklarında rüçhan hakkı

Rüçhan hakkı, bir hakkın aynı derecede ve nitelikteki diğer haklara üstün tutulmasıdır. 6183 sayılı Kanununun 21 inci madde hükmü ile Kurum alacağına, borçlunun diğer borçlarına karşı öncelik tanınmıştır.

Madde hükmüne göre, üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden önce o mal üzerine Kurum alacağı için de haciz konulduğunda, satış bedelinin alacaklılar arasında garameten taksim edilmesi gerekmektedir.

Sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezleri hacze katılmak ve garame esasları içinde alacağını tahsil edebilmek için mahcuz malların paraya çevrilmesinden önce haciz kararını alarak haciz bildirisini icra dairelerine, hacze Kurumumuz alacaklarının da iştirak etmesi hususunun 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tebliğ edilmesi gerekmektedir. Burada ihtiyati haciz ile kesin haciz bakımından bir ayrım yoktur. Her iki durumda da hacze katılım imkanı vardır. Ancak, rehinli alacaklıların hakları saklıdır. Bununla beraber, malın ayından doğan kamu alacakları rehinli alacaklara nazaran da rüçhan hakkına haizdir (gümrük vergisi, emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi gibi).

İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinde; “261 inci maddeye göre ihtiyaten haczedilen mallar, ihtiyati haciz kesin hacze dönüşmeden önce diğer bir alacaklı tarafından bu Kanuna veya diğer kanunlara göre haczedilirse, ihtiyati haciz sahibi alacaklı, bu hacze 100 üncü maddedeki şartlar dairesinde kendiliğinden ve muvafakaten iştirak eder. Rehinden önce ihtiyati veya icrai haciz bulunması halinde amme alacağı dahil hiçbir haciz rehinden önceki hacze iştirak edemez. İhtiyati haciz masrafları satış tutarından alınır. İhtiyati haciz diğer rüçhan hakkını vermez.”

6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında ise; “Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur. Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz.”

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, üçüncü şahıslar tarafından haczedilmiş mallar üzerinde amme alacağı için tatbik edilmiş hacizden önce tesis edilmiş bir rehin bulunmadığı sürece nev’i sınırlaması olmaksızın hacze konu tüm amme alacakları, ilk haciz alacaklısı üçüncü şahsın haczine iştirak edecektir.

Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesine göre, İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesi dikkate alınarak, borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak üçüncü sırada yer alacaktır. 5502 sayılı Kanununun 35 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesine göre Kurumumuz alacakları amme alacağı niteliğinde olup imtiyazlı alacaktır.

Buna göre, üçüncü sırada, bu sıranın önceliğini alan bir alacağın bulunması halinde, Kurum alacakları da öncelikli alacakla aynı sırada yer alacak ve bu alacaklar tamamen tahsil

edilinceye kadar diğer imtiyazlı alacaklara bir pay ayrılmayacaktır. Öncelik hakkı bulunan alacak ile Kurum alacağı toplamının, bu sıraya tahsis edilen tutardan fazla olması halinde ise tahsis edilen tutarın garameten taksimi yapılacaktır.

8. İptal davası açılması gereken tasarruflar

6183 sayılı Kanununun 24 ila 31 inci maddelerinde, alacağın tahsili için tüm girişimlerin sonuçsuz kalması ve borçlunun malının bulunamaması nedeniyle, borçlunun takibe konu olan malları üzerindeki bazı tasarruf ve işlemleri için iptal davası açılacağı öngörülmüştür.

Buna göre, süresinde veya hapis ile tazyik edilmesine karşın mal bildiriminde bulunmayan, malının olmadığını beyan eden veya beyan ettiği malların borcunu karşılamayacağı anlaşılan borçluların, borcun ödeme süresinin başladığı tarihten itibaren geriye doğru iki yıl içinde veya ödeme süresinin başlamasından sonra;

- 1) Üçüncü kişilerle yaptıkları bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar,
- 2) Üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan hısımlarıyla, eşler ve ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) sıhri hısımlar arasında yapılan ivazlı tasarruflar,
- 3) Kendi verdiği malın, aktin yapılması sırasındaki değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler,
- 4) Kendisine yahut üçüncü kişi menfaatine kaydı hayat şartıyla irat ve intifa hakkı tesis ettiği akitler,
- 5) Teminat göstermeyi evvelce taahhüt etmiş olduğu haller müstesna olmak üzere mevcut bir borcu temin için yaptığı rehinler,
- 6) Borca karşılık para veya mutad ödeme vasıtalarından gayri bir suretle yaptığı ödemeler,
- 7) Vadesi gelmemiş bir borç için yapılan ödemeler,

hükümsüzdür.

Ayrıca, borçlunun malı bulunmadığı veya borca yetmediği takdirde amme alacağının bir kısmının veya tamamının tahsiline imkan bırakmamak maksadıyla borçlu tarafından yapılan tek taraflı muamelelerle borçlunun maksadını bilen veya bilmesi lazım gelen kimselerle yapılan bütün muameleler de tarihleri ne olursa olsun hükümsüzdür.

İptal davalarının açılabilmesi için her şeyden önce kesinleşmiş ve ödenebilir hale gelmiş bir Kurum alacağının bulunması şart olmakla birlikte, Kurumca yapılmış olan takiplerin sonuçsuz kalmış olması gerekmektedir.

Diğer taraftan, tasarruf tarihi ne olursa olsun iptal davası açma hakkı, tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren beş yıl geçmekle düştüğünden, iptal istemiyle ilgili olarak tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren 5 yıl içinde dava açılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde iptal davalarının genel mahkemelerde açılacağı belirtilmiştir. Genel mahkemelerde adli yargı içinde yer alan görevli sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleridir.

Sosyal güvenlik il müdürlüklerince/sosyal güvenlik merkezlerince borçlu hakkında yapılan tüm takiplerin sonuçsuz kaldığı durumlarda, borçlunun Kurum alacağının tahsilini imkansız bırakmak amacıyla 6183 sayılı Kanununun 27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerinde düzenlenen hükümlere göre tasarruf ve işlemde bulunup bulunmadığına ilişkin delillerin tespit ettirilmesi için, ünite yetkililerince gerek görülmesi halinde, tüm bilgi ve belgeleriyle birlikte Kurumun denetim ve kontrole görevli memurlarınca incelenmesini teminen ilgili birimlere intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Bu tasarrufların hükümsüz hale gelmesini sağlamak için 6183 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde belirtildiği gibi iptal davası açılması, bu arada borçlunun borcunu ödememek için yaptığı işlemlere konu olan bütün varlıkları üzerine ihtiyati haciz uygulanması gerekmektedir.

8.1. Üçüncü şahısların hakları ve mecburiyetleri

6183 sayılı Kanununun 31 inci maddesi “27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerde sözü edilen tasarruf ve muamelelerden faydalananlar elde ettiklerini, elden çıkarmışlarsa takdir edilecek bedelini vermeye bu Kanun hükümleri dairesinde mecburdurlar. Bunlar karşılık olarak verdikleri şeyden dolayı alacaklı amme idaresinden bir talepte bulunamazlar.” hükmüne amirdir.

Bu madde hükmüne göre 6183 sayılı Kanununun 27 ila 30 uncu maddeleri uyarınca hükümsüz sayılan tasarruf ve muameleler alacaklı amme idareleri tarafından iptal ettirildikleri takdirde, bunlardan faydalanan üçüncü şahıslar elde ettikleri şeyleri aynen iade etmek zorundadırlar. Ancak, o malları ellerinden çıkarmış olanlar bu malların takdir edilecek bedellerini 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil dairesine ödemek mecburiyetindedirler.

Üçüncü şahıslar karşılık olarak aynen verdikleri veya bedelini ödedikleri şeylerden dolayı alacaklı Kurumdan herhangi bir talepte bulunamazlar. Bunların genel hükümler dairesinde Kurum borçlularına müracaat hakları saklıdır.

Alacağın, borçlu ile muamelede bulunan üçüncü şahıs tarafından ödenmesi mümkündür. Bu durumda, iptal davası açılmasında ısrar edilmemesi gerekmektedir.

9. Tasfiyeye ilişkin korunma hükümleri

9.1. Tasfiyede görevliler

Ticaret ortaklıkları herhangi bir nedenle tasfiyeye girdikleri takdirde, tasfiyenin kapanmasına kadar tüzel kişilikleri devam eder. Tasfiyenin başlamış olması, Kurum alacağının tahsili için başlatılan takibi durdurmaz.

Kural olarak ortaklığın sona ermesi ile temsilcilerin ve idarecilerin görevleri de sona ermektedir. Adi tasfiyede bunların yetkileri tasfiye memurlarına, iflasta ise iflas dairesine geçer. Tasfiyeye girdiği halde ortaklık adına işlem yapan temsilci ve idareciler bu işlemlerden dolayı şahsen sorumludurlar.

Tasfiyeye giren ticaret ortaklığı, ancak tasfiye amacı ile sınırlı olmak koşuluyla haklar kazanabilir ve borç altına girebilirler. Tasfiye işlerini yönetmek ve tasfiyenin kapanmasına kadar dış ilişkilerde ortaklığı temsil etmek tasfiye memurlarına aittir. Bunların görevleri, tasfiyenin gerçekleşmesini sağlamaktır.

9.2. Tasfiyede sorumluluk

Tasfiyede görevli memurlar, tasfiyeye başlandığı tarihten itibaren üç gün içinde ilgili tahsil dairelerini tespit ederek tasfiyenin başladığını bunlara bildirmek zorundadır.

Tasfiyede görevli memurlar tarafından, Kurum alacağının öncelik koşulları gözetilerek ödemenin yapılması gerekir. Kurum alacakları ödenmeden veya ayrılmadan dağıtım yapılamaz ve herhangi bir tasarrufta bulunulamaz. Aksi halde tasfiye memurları borçlunun tahakkuk etmiş veya edecek borçlarından müteselsilen sorumlu olurlar. Bu sorumluluk dağıtılan veya tasarrufta bulunulan miktarı geçemez.

Kurumumuza borcu olan gerçek veya tüzel kişilerin tasfiye işlemlerinin başladığının bildirilmesi halinde, bu borçlulardan olan tüm alacaklarımızın en kısa zamanda ünitelerce ilgili tasfiye masasına bildirilmesi gerekmektedir.

10. Ortaklığın feshini isteme

Borçlunun, sermayesi paylara bölünmüş olmayan ortaklıklardaki hisselerinden Kuruma olan şahsi borçlarından dolayı, Kurum alacağının tahsili için;

- 1) Borçluya ait malın bulunmaması veya Kurum alacağını karşılamaya yetmemesi,
- 2) Borçlu ya da ortaklık tarafından bu Kanuna göre teminat gösterilmemesi,

hallerinde genel hükümlere göre ortaklığın feshi istenilebilir.

Bir ortağın şahsî alacaklısı, borçlunun şahsî mallarından ve/veya ortaklıktaki kâr payından alacağını alamazsa, tasfiye sonunda ortağa düşecek paya haciz koydurmaya ve altı ay önce ihbar etmek ve hesap yılı için hüküm ifade etmek şartı ile şirketin feshini isteyebilir.

Şirket ortağının diğer alacaklıları daha önce şirketin feshini istemişler ise alacaklı amme idaresi bu isteme iştirak edebilir. Bu takdirde 6183 sayılı Kanunun 21 inci maddesindeki esaslar dahilinde işlem yapılır.

11. Limited şirketlerde ortakların sorumluluğu

6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde, “Limited şirket ortakları şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.

Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.”

hükmü yer almaktadır.

Bu madde hükmüne göre, limited şirket ortakları şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan Kurum alacağından dolayı sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu tutulmuş olup, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilirler.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 503 ve müteakip maddelerinde limited şirketlerin kuruluşu düzenlenmiş, Kanunun 511 inci maddesinde tescil ve ilan edilecek hususlar arasında; ortakların kimliği ve koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarları yer almış, 515 inci maddesinde şirket esas mukavelesinde yapılan her değişikliğin ilk mukavelede olduğu gibi tescil ve ilan edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 520 nci maddesinde de; “Bir payın devri, şirket hakkında ancak şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartıyla hüküm ifade eder.

Devir hususunun pay defterine kaydedilebilmesi için, ortaklardan en az dörtte üçünün devre muvafakat etmesi ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olması şarttır.

Ortağın koymayı taahhüt ettiği sermaye ayın ise, payını şirketin kuruluşunu takip eden üç yıl içinde başkasına devredemez.

Şirket mukavelesi payların devrini yasak edebileceği gibi yukarıki fıkralarda derpiş edilenlerden daha ağır şartlara da bağlı tutabilir.

Payın devri veya devir vadi hakkındaki mukavele yazılı şekilde yapılmış ve imzası noterce tasdik ettirilmiş olmadıkça ilgililer arasında dahi hüküm ifade etmez.”

hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre payın devri için;

- 1) Payını devreden ortak ile devralan ortak arasında noterde “devir sözleşmesi” nin yapılması,
- 2) Devrin şirkete bildirilmesi,
- 3) Ortaklardan en az dörtte üçünün devre izin vermesi ve izin veren ortakların esas sermayenin dörtte üçüne sahip olması,
- 4) Devrin pay defterine kaydedilmesi,

5) Tescil ve ilan edilmesi,

gerekmektedir.

Payın devrine muvafakat edip etmemek şirket genel kuruluna ait bir yetkidir. Bu itibarla şirket müdürleri, devrin şirkete bildirilmesi üzerine en kısa sürede şirket genel kurulunu toplantıya çağırarak toplantı sonucuna göre devri pay defterine kaydetmek zorundadırlar. Genel Kurulda alınan karara rağmen devri pay defterine kaydetmeyen müdür, doğacak zararlardan sorumlu olacaktır.

Buna göre, 520 nci maddede açıkça payın devrinin şirket hakkında ancak şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartıyla hüküm ifade edeceği belirtildiğinden, ortaklık payının devri, tescil ve ilan edilmese de noter tasdikli devir sözleşmesi, ortakların devir işlemine muvafakatı ve devrin pay defterine işlenmesi ile hüküm ifade etmektedir.

6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesi uyarınca limited şirket ortakları hakkında takibe geçilebilmesi için, Kanunun 54 ve müteakip maddelerine göre şirket hakkında yapılan takip muameleleri sonucunda, Kurum alacağının şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde;

Tahsil edilemeyen amme alacağı terimi; “Amme borçlusunun bu Kanun hükümlerine göre yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil herhangi bir mal varlığının bulunmaması, haczedilen mal varlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacaklarını,”

Tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı terimi ise; “Amme borçlusunun haczedilen mal varlığına bu Kanun hükümlerine göre biçilen değerlerin amme alacağını karşılayamayacağı veya hakkında iflas kararı verilen amme borçlusundan aranılan amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip muamelelerinin herhangi bir aşamasında amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği ortaya çıkan amme alacakları,”

şeklinde tanımlanmıştır.

Bu düzenleme çerçevesinde limited şirket ortaklarının sorumluluğuna başvurulmadan önce alacaklı tahsil dairelerince Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlardaki hususlar dikkate alınmak suretiyle yapılacak işlemlere dayanılarak Kurum alacağının şirketten tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

Yine, 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince, ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait olan ve devir tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumludurlar.

Buna göre, şirket ortağının payını devretmesi halinde, devreden ve devralan şahıslar, şirketin devir tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş borçlarından, 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sermaye hisseleri oranında sorumlu olacaklardır. Ancak bu sorumluluğa başvurulabilmesi için Kurum alacağının şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilememiş veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, Kurum alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, Kurum alacağının ödenmesinden birinci fıkraya hükmüne göre müteselsilen sorumludurlar.

Bu bağlamda, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda farklı kişilerin şirket ortağı olması halinde, söz konusu kişilerin bu amme alacağından müteselsilen sorumlu tutularak 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sermaye hisseleri oranında takip edilmesi gerekmektedir.

Bu hükümler çerçevesinde limited şirket ortakları hakkında yapılacak takipte aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir.

1) Öncelikle şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan Kurum alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda şirket ortaklarının kimler olduğu ve bu ortakların sermaye hisseleri, şirket ana sözleşmesi, ana sözleşme değişikliği veya pay defterindeki kayıtlardan tespit edilecektir.

2) Her bir ortağın sermaye hissesine göre takip konusu olan Kurum alacağından sorumlu olduğu tutarlar dönem bazında belirlenecektir.

3) Şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan Kurum alacağının ödenmesinden sermaye hissesi oranında sorumlu tutulması gereken ortağın hissesini devredip devretmediği araştırılacak, hisse devrinin söz konusu olduğu hallerde, devralan şahsın devir tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş şirket borçlarından sorumlu tutulacağı tutar tespit edilecektir.

4) Ortaklar hakkında takip işlemlerine 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır.

Öte yandan, Türk Ticaret Kanununun 540 inci maddesinde, “aksi kararlaştırılmış olmadıkça, ortakların hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile mezun ve mecbur oldukları” hükme bağlanmıştır. Böyle bir durumda ortaklar hakkında 6183 sayılı Kanun uyarınca yapılacak takip, 35 inci madde hükümlerine göre sermaye hisseleri oranında olmayacaktır. Söz konusu ortakların hepsi hakkındaki takip, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin yirminci fıkrasının “... tüzel kişiliğe haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.” hükmüne istinaden tüzel kişilikle birlikte yürütülecektir.

6183 sayılı Kanunun “Amme alacaklarının korunması” başlıklı ikinci bölümünde yer alan teminat isteme, ihtiyati haciz, ihtiyati tahakkuk ve diğer koruma hükümleri, yeterli şartların varlığı halinde Kurum borçlusu sayılan ortaklar hakkında da uygulanır.

12. Üst düzey yöneticilerin sorumluluğu

5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesinin yirminci fıkrasında, “Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.” hükümleri yer almaktadır.

Bu durumda; süresinde ödenmeyen sigorta primi, idari para cezası, işsizlik sigortası primi, genel sağlık sigortası primi ve katılım payı alacaklarından dolayı tüzel kişiliğin mal varlığı ile birlikte, kamu kurum ve kuruluşlarının tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, mesul muhasip ve saymanları ile diğer tüzel kişiliklerin yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzey yöneticileri şahsi malvarlıklarıyla da müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

5510 sayılı Kanunda, müteselsil sorumluluk yönünden kamu kurum ve kuruluşlarının tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, mesul muhasip ve saymanları ayrı, tüzel kişiliğe sahip diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici ve yetkilileri ayrı biçimde düzenlenmiştir.

5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesinin Kurum borçlusu saydığı kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzey yönetici ve yetkililerinin kimler olduğu ve sorumluluklarının şekli Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu ile Medeni Kanun ve ilgili diğer mevzuatlarda belirlenmiştir. Bu durumda, sigorta primi, idari para cezası, işsizlik sigortası primi, genel sağlık sigortası primi ve katılım payı alacaklarının takip ve tahsil işlemleri, şirket tüzel kişiliği ile aynı anda 5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesinin yirminci fıkrası hükümlerine göre üst düzey yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri hakkında da yürütülecektir.

Diğer taraftan, Türk Ticaret Kanununun 317 nci maddesine göre, anonim şirketler idare meclisi (yönetim kurulu) tarafından idare ve temsil olunur. Bu idare ve temsil yetkisi müdüre veya üst düzey yönetici ortaklardan herhangi birine verilmiş olsa dahi, 5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesinin yirminci fıkrasına istinaden yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere anonim şirket üst düzey yöneticileri görevde buldukları dönemde tahakkuk eden borcun tamamından sorumludurlar. Söz konusu yöneticilerin bu görevleri sona ermiş olsa dahi görevde buldukları dönemde tahakkuk eden borçtan dolayı haklarında takip yapılması gerekmektedir. Üst düzey yöneticilerin bu görevlerinin sona erdiği tarihten sonra tahakkuk eden borçtan sorumlu tutulmaları ise mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, özel kanunları ile Kuruma takip ve tahsil görevi verilen diğer alacakların (damga vergisi vs.) takip ve tahsilinde, tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzey yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri hakkında 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesi hükmüne göre işlem yapılır.

Diğer taraftan, Kurum alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya

yetkilileri ile kanuni temsilcilerinin farklı şahıslar olmaları hâlinde, bu şahısların Kurum alacağından ödenmesinden sorumlulukları bulunmaktadır.

13. Alt işverenlerin borçları

Kurum alacaklarının takip ve tahsilinde etkililiğin artırılması ve prim ödeme yükümlüleri hakkındaki işlemlerin tam olarak yerine getirilmesi açısından, asıl işveren ve alt işverenlere yönelik olarak 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülecek icra takip işlemleri aşağıda açıklandığı gibi yapılacaktır.

5510 sayılı Kanunun “İşveren, işveren vekili, geçici iş ilişkisi kurulan işveren ve alt işveren” başlıklı 12 nci maddesinin birinci fıkrasında; “4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar işverendir.”

Altıncı fıkrasında ise; “Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.”

Aynı Kanunun “Prim ödeme yükümlüsü” başlıklı 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; “4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine ve 5 inci maddenin (a) bendine tabi olanlar için bunların işverenleri, prim ödeme yükümlüsüdür.”

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 31 inci maddesinin birinci fıkrasında ise; “Alt işveren, mevzuattan doğan yükümlülüklerini asıl işverene ait işyeri sicil numarasına ilave olarak verilecek üç haneli alt işveren numarası ile asıl işverenin işyeri dosyası üzerinden yerine getirir. Alt işveren adına işyeri dosyası açılmaz.”

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, bir kişinin alt işveren sayılabilmesi için üçüncü kişiye ait bir işyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya işin eklentilerinde iş alması ve bu iş için sigortalı çalıştırması gerekmektedir. Sigortalılar alt işveren aracılığı ile işe girmiş ve alt işveren ile karşılıklı sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, Kanunla işverene yüklenen yükümlülüklerden Kuruma karşı alt işveren ile birlikte sorumlu olmaktadır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 12/6/1991 tarihli ve 1991/10-277 Esas, 1991/359 Karar sayılı kararında;

“... idari para cezalarının bu Kanunun işverene yüklediği ödevlere uyulmamasının sonucu ve yaptırımını olduğu belirgindir.

506 sayılı Kanunun 87 nci maddesinde, tali işverenin ödevine uymamasının sonuçlarından asıl işverenin de sorumlu olacağı kuralını koymuştur. Zira, tali işverenler hayat deneyimleriyle ortadadır ki ekonomik bakımdan asıl işverenlere göre güçsüz kişilerdir. Bunların kişisel olarak sorumlu tutulmaları gerek sigortalıların gerek sigortalılara verilecek

sosyal güvenlik haklarını uygulayan Sosyal Sigortalar Kurumu'nun hak ve alacaklarını güvenceye almakta yetersiz olabilir. Bu nedenle, yasa koyucu ortak yükümlerde madde 86 ile tali işverenlerin ödevlerine uymamalarının yaptırımlarından güçlü asıl işverenleri de müteselsil sorumlu tutan, sosyal güvenlik hukukunun isteklerine uygun düşen bir düzenleme yapmıştır.

Bu düzenleme gereğince, Kurumun parasal hak ve alacaklarından, ihale makamından iş alan asıl işverenler de sorumludur. İşte, asıl işveren bu müteselsil sorumluluk gereğince tali işverenin idari para cezasından sorumludur. Bunu Kuruma ödemiş ise Kurumdan geri isteyemez. Ödemekle yükümlü olduğu bir borcu ödemiştir. Fakat asıl yükümlü tali işverene rücu edebilir.” şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Yargıtayın asıl işverenin sorumluluğu ile ilgili muhtelif kararlarında da “birlikte sorumluluk” deyiminden tam teselsülün, dolayısıyla müşterek ve müteselsil sorumluluğun anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Buna göre, alt işverenin Kanun ile işverene yüklenen sorumlulukları yerine getirmemesi nedeniyle prim borçlarının yanı sıra Kurum tarafından uygulanan idari para cezalarından da asıl işverenin sorumlu olduğu, bu sorumluluğun da müşterek ve müteselsil sorumluluk olduğu Yargıtayın yerleşik içtihadıdır. Yargıtay Hukuk Genel Kurul kararındaki asıl işverenin kanuni sorumluluğunu düzenleyen bu hüküm, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda olduğu gibi 5510 sayılı Kanunda da aynen korunmuştur .

Öte yandan, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir “ödeme emri” ile tebliğ olunur.”

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde de; “Borçlu: Kurum alacağını ödemek zorunda olan gerçek kişiler veya bunların kanuni temsilcilerini, mirasçılarını, kefillerini, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri idare edenleri, tüzel kişiler ile tüzel kişiliği haiz işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzey yöneticileri ve yetkilileri ile kanuni temsilcilerini ya da kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlilerini, yabancı şahıs ve temsilcilerini, işveren vekillerini, alt işvereni, geçici iş ilişkisi ile sigortalıyı devir alan işvereni, işyerinin devralınması veya intikal etmesi ya da başka bir işyerine katılması veya birleşmesi halinde yeni işvereni, ifade eder.”

hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümler muvacehesinde; Kurumca verilen alt işveren numarası ile asıl işverene ait işyeri dosyası üzerinden yükümlülüklerini yerine getirmesi gereken alt işverenin Kuruma olan borçlarından asıl işveren ile alt işveren birlikte sorumlu olduğundan, alt işverenin Kurumumuza olan ve yasal süresi içinde ödenmeyen borçlarının tahsilini teminen 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emirlerinin asıl işverene ve alt işverene aynı anda (birlikte) gönderilerek icra takip işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

14. Gecikme zammı oranı

6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin dördüncü fıkrasının Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye istinaden 19/11/2009 tarihli ve 27411 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2/11/2009 tarihli ve 2009/15565 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 1,95 oranında gecikme zammı uygulanmaktaydı.

Anılan maddenin Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye istinaden 19/10/2010 tarihli ve 27734 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5/10/2010 tarihli ve 88329 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 1,40 oranında gecikme zammı uygulanması kararlaştırılmış ve belirtilen Karar 19/10/2010 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde, Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine, 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinde ise, Kurumun prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmının sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için % 2 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılacağı ve ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığına açıklanacak bir önceki aya ait Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanacağı belirtilmiştir.

Buna göre, yukarıda sözü edilen Kurumun prim ve diğer alacakları dışında kalan, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre tahakkuk ettirilen damga vergileri ile uygulama süreleri 1/1/2004 tarihinden önce sona ermiş olmakla beraber henüz tahsil edilmemiş eğitime katkı payı ve özel işlem vergisi alacaklarına, 19/10/2010 tarihine kadar eski oranlar, 19/10/2010 tarihinden itibaren ise yeni oran üzerinden (% 1,40 oranında) gecikme zammı uygulanacaktır.

Gecikme zammı aylık hesaplanmakla beraber, ödemenin yapıldığı ay içindeki gecikme zammı günlük olarak hesaplanacaktır.

Gerek 6183 sayılı Kanun çerçevesinde Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen gecikme zammı oranları yürürlük tarihi itibarıyla, gerekse 5510 sayılı Kanuna göre gecikme zammı olarak uygulanacak Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faiz oranları Ek: 8 ve Ek: 9 da yer almaktadır.

15. İflasın açılmasından sonra gecikme zammı

Yargıtay İçtihatı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 1990/5 Esas ve 1991/5 Kararına göre Kurum alacaklarının süresinde ödenmemesi nedeniyle uygulanacak gecikme zammının borçlu işverenin iflasına karar verilmesi halinde, iflasın açılmasından sonrada işlemeye devam edecektir.

Bu bağlamda, Kurumumuz alacaklarının iflas masasına kaydının yapıldığı tarihten, ödemenin Kurumumuz hesaplarına aktarıldığı tarihe kadar geçen süre için gecikme zammı hesaplanarak tahsil edilir.

İKİNCİ BÖLÜM Mahsup ve Tecil

1. Mahsup işlemleri

6183 sayılı Kanununun 47 nci maddesinde mahsup işlemlerinin esasları belirlendiğinden Kurum üniteleri tarafından gerek rızaen, gerekse cebren tahsil olunan paraların mahsup işlemleri aşağıda açıklandığı şekilde yapılacaktır.

1.1. Mahsup sıralaması

1) Borçlunun aynı ünitede işlem gören birden fazla dosyasının bulunması halinde borçlu istediği dosyaya ödeme yapabileceğinden, bu dosyalardaki borç türleri üzerinde durulmayacaktır.

2) Seçilen dosyadan yatırılan para, borçlu tarafından borç türü de seçilmişse, öncelikle seçilen borç türünün aslına ve fer'ilerine (gecikme cezası ve zammına); borç türü seçilmemişse, 5502 sayılı Kanununun 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan sıralama dikkate alınarak borç aslı ve fer'ilerine mahsup edilecektir.

3) Sıralamada borç türlerine ilişkin gecikme cezası ve zamları da ilgili oldukları borç türleri gibi düşünülecektir. Aynı borçlunun birden çok işyeri dosyasındaki öncelikli olan borçları aynı borç türlerinden oluşmuşsa, bu kez en eski borca ilişkin işyeri dosyasından başlamak suretiyle mahsup yapılacaktır.

1.2. Rızaen yapılan ödemelerde mahsup

Ödeme emri gönderilmeden önce borçlunun borcuna karşılık yaptığı ödemeler, rızaen ödemelerdir. Yukarıda açıklanan esaslar doğrultusunda dosya ve borç türü, ister borçlu tarafından, ister Kurumumuz tarafından seçilmiş olsun, seçilen dosyaya tahsil edilen paranın mahsubu aşağıdaki şekilde olacaktır:

Tahsil edilen para, ödeme süresi başlamış, vadesi geçmemiş, dolayısıyla henüz gecikme zammı doğmamış olan borçlara mahsup edilecektir.

Artan para olursa ya da ödeme zamanı gelen ve vadesi geçmeyen alacak yoksa, bu para, en eski borçtan başlanarak borç aslı ve gecikme zammına orantılı olarak dağıtılacaktır. Dağıtım

Mahsup edilecek borç aslı veya ferileri tutarı X Mahsubu yapılacak tutar
Toplam borç tutar

27 / 104

formülüne göre yapılacaktır.

1.3. Cebri tahsilatta mahsup

Ödeme emri gönderilen bir borca karşılık yapılan her türlü tahsilat, cebri tahsilattır. Dolayısıyla ödeme emri gönderilerek icra dosyası açıldıktan sonra, ister borçlu tarafından bir para yatırılınsın, isterse haciz veya satış sonucu bir para tahsil edilmiş olsun, bu tahsilatın mahsubu cebri tahsilattaki mahsup esaslarına göre yapılacaktır.

Cebri tahsilatta tahsil olunan paradan ilk önce tahsil tarihine kadar yapılmış olan tüm icra giderleri (posta, ilan ve satış masrafları, zor kullanma, nakil, ekspertiz, muhafaza, yediemin ücreti, bilirkişi ücretleri vb) mahsup edilecektir.

Kurumumuz borçlusunun takip kartından açılan birden çok icra takip dosyası varsa, borçlu istediği icra dosyasına para yatırabilecek, paranın mahsubu seçilen dosyadaki asıl ve fer'i borçlara orantılı olarak yapılacaktır. Seçilen icra dosyasındaki borç tümüyle bitirilmeden diğerine geçilmeyecektir. Burada zamanaşımına uğrayacak icra dosyasına öncelik tanınmasında zorunluluk bulunduğu göz önünde tutulacaktır.

Kurumumuz borçlusu tarafından icra dosyası seçilmeden para yatırılırsa veya haciz yoluyla bir para tahsil olunursa, bu kez, ilk açılan takip dosyasından başlanılarak bu icra dosyalarındaki asıl ve fer'i borçlara orantılı olarak mahsup yapılacak ve bu dosyadaki borç tümüyle bitirilmeden ikinci takip dosyasına geçilmeyecektir. Mahsup İşlemi

$$\frac{\text{Mahsup edilecek borç aslı veya ferileri tutarı} \times \text{Mahsubu yapılacak tutar}}{\text{Toplam borç}}$$

formülüne göre yapılacaktır.

1.4. Tecilde mahsup

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre yapılan taksitlendirmelerde, peşinat olarak yatırılan ilk taksitin tamamen ödendiği (ödediği gün dahil) tarihe kadar asıl borca gecikme zammı tahakkuk ettirilecektir. İkinci taksit ödemesinden başlanılarak, her taksit tutarı için (taksitler ödenirken) ödeme tarihine kadar hesaplanacak tecil faizinin de tahsil edilmesi gerekmektedir.

Tecil faizi, (a.n.t./36000) formülü ile hesaplanacaktır.

Bu formülde kullanılan;

a: Aylık taksit tutarını, (tecil faizsiz ve masrafsız)

n: Tecilin başlangıcından o ayki taksitin ödendiği güne kadar geçen gün sayısını, (ilk taksitin yatırıldığı gün dahil edilmez ve tecil faizi alınan taksitin ödendiği gün dahil edilir.)

t: Yıllık tecil faiz oranını,

ifade eder.

İcra dosyalarındaki takip masrafları, peşinatın mahsubu sırasında öncelikle alınacak olup peşinatın yetmemesi durumunda ilk taksit tutarının tamamlanması istenilecektir. Ayrıca, gerek ikinci taksitin gerekse bundan sonraki taksitlerin mahsubu sırasında takip masraflarına ayrıca mahsup yapılmayacaktır.

Taksit tutarlarının tahsilini müteakip ödenen tecil faizleri doğrudan tecil faizine mahsup edilerek ilgili hesaba alınacak, kalan para da borç aslı ve gecikme zammına orantılı olarak mahsup edilecektir.

Tecil ve taksitlendirme işlemi şartlarına uyularak tüm taksitlerin ödenerek bitirilmesini müteakip icra dosyaları infaz edilecektir.

1.5. Tecil bozulduğunda mahsup işlemleri

Tecil ve taksitlendirme işleminin şartlarına uygun olarak ödenip ödenmediği kontrol edilerek taksitlendirme işleminin şartlarına uyulmaması halinde zaman geçirilmeden taksitlendirmenin bozulması gerekmektedir.

Buna göre öncelikle, taksitlendirme işleminin bozulduğu tarihe kadar ödenen tüm taksitlerin mahsubuna ilişkin işlemler (tecil faizinin mahsubuna ilişkin işlemler dahil), muhasebe yönünden ters işlem yapılarak iptal edilecektir.

İlk taksit (peşinat) olarak ödenen taksit tutarının mahsup işleminde bir değişiklik yapılmayacaktır. Dolayısıyla, borç tutarına gecikme zammı hesaplanarak mahsup yapılmış olduğundan ve icra takip masraflarının tamamı kapatıldığından yapılan mahsup işlemi iptal edilmeyecektir.

Taksit bozulduğunda, gecikme zammının durduğu tarih olan ilk taksitin ödendiği tarihten sonraki ilk günden başlayarak gecikme zammı işleyecektir. Ancak, ödenen aylık taksitler (tecil faizsiz) ödeme tarihleri itibarıyla borç aslı ve gecikme zammına orantılı olarak mahsup edilecektir.

Tecil ve taksitlendirmenin bozulduğu tarihe kadar tahsil olunan tecil faizleri, taksite bağlanan borç içindeki gecikme zammına isabet eden bölümü aşağıdaki şekilde hesaplanarak irat kaydedildikten sonra, kalan tutarın tamamı da gecikme zammına mahsup edilecek, böylece, tecilin bozulmasından sonraki mahsup işlemleri tümüyle bitirilmiş olacak ve borçlunun son borç durumu belirlenecektir.

İrat kaydedilecek tutar : $\frac{\text{Tecil olunan gecikme zammı tutarı} \times \text{Tahsil olunan tecil faizi toplamı}}{\text{Tecil olunan toplam borç}}$

Gecikme zammına mahsup edilecek tutar : Tahsil edilen tecil faizi – İrat kaydedilen tecil faizi tutarı

formüllerine göre yapılacaktır.

Tecil ve taksitlendirme işleminin bozulduğu tarihten sonra yapılacak tahsilatlar, cebri tahsilatta mahsup başlığı altında açıklanan yöntemlere göre mahsup edilerek, cari işlemler doğrultusunda takibe devam edilecektir.

2. Tecil ve taksitlendirme işlemleri

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde; “Amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca; amme alacağı 36 ayı geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabilir.

Şu kadar ki, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin Yeni Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranılmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ellibin Yeni Türk Lirasını aşan kısmın yarısıdır. Bakanlar Kurulu; bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye ve alacaklı amme idareleri itibarıyla bu hadler arasında farklı tutar belirlemeye yetkilidir.

Borcunun tecilini talep eden ancak talepleri uygun görülmemekle reddedilen borçlular, söz konusu borçlarını reddin tebliği tarihinden itibaren idarece 30 güne kadar verilebilecek ödeme süresi içinde ödedikleri takdirde bu amme alacağı ödendiği tarihe kadar faiz alınmak suretiyle tecil olunur.

Tecil yetkisini kullanacak ve bu yetkiyi devredecek olanlar, Devlete ait amme alacaklarında ilgili vekiller, vilayet hususi idarelerine ait amme alacaklarında valiler, belediyelere ait amme alacaklarında belediye reisleridir.

Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması halinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.

Tecil yetkisini kullanacak ve bu yetkiyi devredecek olan makamlar; tecil edilecek amme alacaklarını tür ve tutar olarak belirlemeye, amme borçlusunun faaliyetine devam edip etmediğini esas alarak tecil edilecek alacakları tespit etmeye, tecilde taksit zamanlarını ve diğer şartları tayin etmeye yetkilidir.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi, değerini kaybeden teminatın veya mahcuz malların tamamlanmaması veya yerlerine başkalarının gösterilmemesi hallerinde amme alacağı muaccel olur. Tecil edilen amme alacağının gecikme zammı tatbik edilmeyen alacaklardan olması halinde, ödenen tecil faizleri iade veya mahsup edilmez.”

hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi ile 5502 ve 5510 sayılı Kanunlarda öngörülen hükümler doğrultusunda, Yönetim Kurulumuzun 5/12/2008 tarihli ve 2008/481 sayılı kararı ile “Sosyal Güvenlik Kurumu 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci Maddesine Göre Yapılacak Tecil ve Taksitlendirmelerin Usul ve Esasları” belirlenmiş olup, yürütülecek işlemler aşağıda açıklanmıştır.

2.1. Tecil ve taksitlendirme yetki tutarları

Sosyal güvenlik merkezlerince takip edilen 1.000.000 TL’ye kadar olan Kurum alacaklarının tecil ve taksitlendirilmesinde sosyal güvenlik merkezlerinin müdürü, 1.000.001- 2.000.000 TL arası Kurum alacaklarının tecil ve taksitlendirilmesinde ise sosyal güvenlik il müdürü yetkilidir.

Ayrıca, bünyesinde icra takip, haciz ve satış işlemlerinin yürütüldüğü sosyal güvenlik merkezi kurulmayan sosyal güvenlik il müdürlüklerinde 2.000.000 TL’ye kadar olan borçların tecil ve taksitlendirme yetkisini il müdürleri kullanmaya devam edecektir.

Ünitelerce; 2.000.000 TL’yi aşan tutarlar için tecil ve taksitlendirme talepleri İhtilafı Prim İşleri ve İcra Daire Başkanlığına gönderilmekle beraber söz konusu borç tutarları ,

2.000.001- 3.000.000 TL arasında ise İhtilafı Prim İşleri ve İcra Daire Başkanı,

3.000.001- 4.000.000 TL arasında ise Sosyal Sigortalar Genel Müdürü,

4.000.001- 5.000.000 TL arasında ise Kurum Başkanı,

5.000.001 TL ve üzerinde ise Yönetim Kurulu,

tarafından değerlendirilecektir.

Öte yandan, söz konusu yetkilerin kullanılmasında borçlunun tahsilatla görevli o ünite (sosyal güvenlik il müdürlüğü ya da sosyal güvenlik merkezi bazında) işlem gören tüm işyerlerinden kaynaklanan borçlarının, borç türü (sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası vb.) bazında ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Örnek: İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne bağlı sosyal güvenlik merkezlerinde işlem gören işyerlerinden dolayı BH Ltd. Şti’nce,

Beşiktaş Sosyal Güvenlik Merkezindeki işyerlerinden dolayı gecikme cezası ve zammı dahil 1.100.000 TL sigorta primi, 300.000 TL işsizlik sigortası primi olmak üzere toplam 1.400.000 TL ve Fatih Sosyal Güvenlik Merkezindeki işyerlerinden dolayı gecikme cezası ve zammı dahil 2.650.000 TL sigorta primi, 450.000 TL işsizlik sigortası primi olmak üzere toplam 3.100.000 TL tutarındaki borcunun tecil ve taksitlendirilmesi için anılan sosyal güvenlik merkezlerine yazılı talepte bulunulması halinde, söz konusu bu talepler borç türü bazında değerlendirilerek;

Beşiktaş Sosyal Güvenlik Merkezine olan 1.100.000 TL tutarındaki prim borcu için İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünce, 300.000 TL işsizlik sigortası prim borcu için ise Beşiktaş Sosyal Güvenlik Merkezince,

Fatih Sosyal Güvenlik Merkezindeki işyerlerinden dolayı olan 2.650.000 TL sigorta prim borcu için Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü İhtilafı Prim İşleri ve İcra Daire Başkanlığınca, 450.000 TL işsizlik sigortası prim borcu için ise Fatih Sosyal Güvenlik Merkezince,

karar alınarak tecil ve taksitlendirme işlemi sonuçlandırılacaktır.

Tecil ve taksitlendirme işlemi borç türü bazında yapılacak olmakla birlikte, borçlunun sosyal güvenlik il müdürlüğünde/sosyal güvenlik merkezinde işlem gören icraya intikal etmiş ya da etmemiş, tecil ve taksitlendirme talebinde bulunduğu tarihe kadar muaccel olmuş borçların tamamının dikkate alınması gerekmektedir.

2.2. Borçluların tecil ve taksitlendirme başvuruları

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine istinaden borçluların tecil ve taksitlendirme taleplerinin “Tecil ve Taksitlendirme Talep Formu” (Ek: 1) ile işyerlerinin işlem gördüğü ünitelere (sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine) yapılması gerekmektedir.

Talep formu ile birlikte borçlularca, “çok zor durum” halinin tespitine ilişkin aşağıda açıklanan esaslara göre durumuna uyan “Mali Durum Bildirim Formu” (Ek: 2) veya “Serbest Muhasebeci Mali Müşavir veya Yeminli Mali Müşavirlerce Düzenlenen Çok Zor Durum Halinin Tespitine İlişkin Rapor” (Ek: 3) ya da halka açık olan şirketlerin Sermaye Piyasası Kuruluna verdikleri en son bilançonun verilmesi gerekmektedir.

Tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan borçlularca Tecil ve Taksitlendirme Talep Formu ve eki belgelerin tam ve eksiksiz olarak doldurulması gerekmekte olup, istenilen bilgi ve belgelerin eksik olması halinde bunların tamamlanması istenilecek, söz konusu eksikliklerin giderilmemesi halinde borçluların tecil ve taksitlendirme talepleri reddedilecektir.

2.3. Borçlunun çok zor durum halinin incelenmesi

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi uyarınca amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolanmış malların paraya çevrilmesi borçluyu çok zor duruma düşürecekse, tecil ve taksitlendirme işlemi yapılabilmektedir.

Bu bakımdan, yapılacak tecil ve taksitlendirme işlemlerinde borçlunun “çok zor durum” halinin tespitinde;

“Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar”

formülü sonucu bulunacak oranın “2” ve altında olması halinde, bu durum borçlu açısından “çok zor durum” hali olarak kabul edilecektir.

Rasyonun;

- a) “1,5” ve altında olması durumunda tecil ve taksitlendirme işleminin azami 36 aya kadar,
- b) “1,51” ila “2,00” aralığında olması halinde tecil ve taksitlendirme işleminin azami 30 aya kadar,

eşit taksitler halinde ödenmesini sağlayacak şekilde söz konusu borçlar idarece ödeme planına bağlanabilecektir.

Yukarıda belirtilen süreler azami tecil ve taksitlendirme süreleri olup, tecil ve taksitlendirmeye yetkili makamlarca daha az süreli tecil ve taksitlendirme yapılabilecektir.

Yine, yukarıdaki formüle göre yapılacak hesaplama sonucu bulunacak rasyonun “2,01” ve üzerinde olması halinde ise, borçluların tecil ve taksitlendirme talepleri reddedilecektir.

Ancak, belirtilen formüle göre yapılacak likidite oranı hesaplamalarında virgülden sonraki iki rakam dikkate alınacak ve herhangi bir yuvarlama işlemi yapılmayacaktır.

Borçlunun “çok zor durum” halinin tespitinde;

a) Tecile konu borç toplamı, borç türü bazında 100.000 TL ve altında olan borçlular ile borç miktarı üzerinde durulmaksızın kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler (şirketleri hariç) için “çok zor durum” halinin tespitinde, “Mali Durum Bildirim Formu” ile beyan edecekleri bilgiler esas alınacaktır.

b) Tecil ve taksitlendirme başvurusunda bulunan borçluların herhangi bir borç türü bazında tecile konu borçları toplamının 100.000 TL üzerinde olması durumunda, “çok zor durum” halinin tespitinde;

1) Halka açık olan şirketlerin Sermaye Piyasası Kuruluna verdikleri en son bilanço esas alınarak likidite oranı Kurumca hesaplanacaktır.

2) Bu bendin (1) nolu alt bendi dışında kalan borçlular yönünden ise, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış ve faaliyet belgesine sahip serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerce yukarıdaki formüle göre hesaplanacak likidite oranına göre işlem yapılacaktır.

Borçların tecil ve taksitlendirilmesinde borcun eşit taksitlerle ödenmesi esastır. Ancak, borçlularca kademeli ödeme planında ısrar edilmesi ve ünitece borçlunun taksitlerini eşit olarak ödeyemeyecek durumda olduğuna kanaat getirilmesi halinde, en fazla ilk altı taksit, eşit taksitlere bölünmüş ödeme planındaki taksit tutarının % 50 sinden az olmamak kaydıyla kademeli olarak tecil ve taksitlendirilebilecektir.

2.3.1. Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve 100.000 TL ve altında borçlu olanlar için çok zor durum halinin tespiti

Kurumumuza olan borçlarının tecil ve taksitlendirilmesi talebinde bulunan ve tecile konu borç toplamı borç türü bazında 100.000 TL ve altında olan borçlular ile borç miktarı üzerinde durulmaksızın kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler (şirketleri hariç) için “çok zor durum” halinin tespiti, başvuru tarihi itibarıyla düzenleyecekleri “Mali Durum Bildirim Formu” esas alınarak yapılacaktır.

Mali Durum Bildirim Formunda beyan edilen bilgilere istinaden, “Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar” formülüne göre Kurumca hesaplanacak rasyo değeri “2,00” ve altında ise, bu durum borçlu açısından “çok zor durum” hali olarak kabul edilecektir.

Örnek-1: AA Ltd. Şti.’nin 15/12/2008 tarihi itibarıyla muaccel olmuş (ödeme vadesi geçmiş) 30.000 TL sigorta primi ve 50.000 TL gecikme cezası ve zammından oluşan toplam 80.000 TL borcu için, 15/12/2008 tarihinde Kurumumuza başvurduğu ve başvuru tarihi itibarıyla ibraz ettiği Mali Durum Bildirim Formundaki kasa, banka, kısa vadeli alacaklar ve kısa vadeli borçlara ilişkin verilerin,

Kasa	=	20.250	TL
Banka	=	0,00	TL
Kısa Vadeli Alacaklar	=	10.390	TL
Kısa Vadeli Borçlar	=	85.750	TL

olduğu varsayıldığında;

$$\frac{\text{Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$$

formülüne göre aşağıdaki hesaplama yapılarak,

$$\frac{20.250 + 10.390}{85.750} = \frac{30.640}{85.750} = 0,35731$$

likidite oranı 0,35 (virgülden sonraki iki rakam dikkate alınmıştır) bulunacak ve söz konusu oran “2,00”in altında olduğu için borçlunun çok zor durumda olduğu kabul edilecektir.

Örnek-2: ABC Belediye Başkanlığı tarafından, 2/12/2008 tarihi itibarıyla gecikme cezası ve zammı dahil 290.000 TL sigorta primi, 32.000 TL işsizlik sigortası primi, 2.560 TL idari para cezası olmak üzere toplam 324.560 TL tutarındaki borcunun tecil ve taksitlendirilmesi talebinde bulunulmuştur. Taksitlendirme başvuru tarihi itibarıyla ibraz ettiği Mali Durum Bildirim Formundaki kasa, banka, kısa vadeli alacaklar ve kısa vadeli borçlara ilişkin verilerinin,

<u>Kasa</u>	=	120.000	<u>TL</u>
<u>Banka</u>	=	3.617	<u>TL</u>
<u>Kısa Vadeli Alacaklar</u>	=	139.025	<u>TL</u>

$$\text{Kısa Vadeli Borçlar} = \underline{\quad} 405.500 \text{ TL}$$

olduğu varsayıldığında;

$$\frac{\text{Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$$

formülüne göre ilgili ünitece aşağıdaki hesaplama yapılarak,

$$\frac{20.000 + 3.617 + 139.025}{405.500} = \frac{262.642}{405,500} = 0,64769$$

oranı bulunacaktır.

Yapılan hesaplamada, 0,64 olarak bulunan değer “2,00”den küçük olduğundan, anılan belediyenin çok zor durum halinin bulunduğu kabul edilecektir.

Biçimlendirilmiş: Yazı tipi: (Varsayılan) Times New Roman, 12 nk, Kalın Değil, İtalik Değil

Görüldüğü gibi, tecil ve taksitlendirmeye konu borç miktarı 100.000 TL’ nin üzerinde olmakla birlikte borçlunun belediye tüzel kişiliği olması nedeniyle çok zor durum halinin tespiti Mali Durum Bildirim Formundaki bilgilere göre Kurum tarafından hesaplanmıştır.

Örnek-3: ŞS Yardımlaşma Derneğinin 28/11/2008 tarihi itibarıyla ünitemize olan 22.200 TL işsizlik sigortası primi ve 14.390 TL gecikme cezası ve zammından oluşan toplam 36.590 TL borcunun taksitlendirilmesi için başvuruda bulunduğu ve taksitlendirme başvuru tarihi itibarıyla ibraz ettiği Mali Durum Bildirim Formundaki kasa, banka, kısa vadeli alacaklar ve kısa vadeli borçlara ilişkin verilerin,

<u>Kasa</u>	=	56.250	TL
<u>Banka</u>	=	40.617	TL
<u>Kısa Vadeli Alacaklar</u>	=	12.025	TL
<u>Kısa Vadeli Borçlar</u>	=	53.909	TL

olduğu varsayıldığında;

$$\frac{\text{Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$$

formülüne göre aşağıdaki hesaplama yapıldığında,

$$\frac{56.250 + 40.617 + 12.025}{53.909} = \frac{108.892}{53.909} = 2,01992$$

oranı bulunacaktır.

Yapılan hesaplamada, 2,01 olarak bulunan değer “2,00” oranından büyük olduğundan, anılan derneğin çok zor durum halinin bulunmadığı, mali durumunun Kurum alacağını defaten ödemeye uygun olduğu kabul edilerek, tecil ve taksitlendirme talebi reddedilecektir.

Biçimlendirilmiş: Yazı tipi: (Varsayılan) Times New Roman, 12 nk, Kalın Değil, İtalik Değil

Biçimlendirilmiş: Yazı tipi: (Varsayılan) Times New Roman, 12 nk, Kalın Değil, İtalik Değil

Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ifadesinden, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ile bunların ödenmiş sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden, Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumları ile il özel idaresi, belediyeler ve bağlı kuruluşlar anlaşarak işlem yapılacaktır.

2.3.2. Tecile konu borç toplamı 100.000 TL'nin üzerinde olan borçlular için çok zor durum halinin tespiti

2.3.2.1. Halka açık olan şirketlerin “çok zor durum” halinin tespit edilmesi

Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı gereği halka açık ve borsada işlem gören şirketler, üçer aylık dönemler itibarıyla mali tablolarını oluşturmak ve yayınlamak zorunda olduklarından, söz konusu şirketlerin Sermaye Piyasası Kuruluna verdikleri en son mali tablodaki (bilançodaki) veriler esas alınmak suretiyle çok zor durum halinin tespitine ilişkin hesaplama Kurumca yapılacaktır.

Diğer taraftan, halka açık şirketlerden olmakla birlikte borç miktarı 100.000 TL'nin altında olan şirketlerin çok zor durum hali yukarıda belirtildiği gibi Mali Durum Bildirim Formu ile beyan edecekleri bilgilere istinaden Kurumca tespit edilecektir.

2.3.2.2. Tecil ve taksitlendirmeye konu borcu 100.000 TL'nin üzerinde olan diğer borçluların “çok zor durum” halinin tespiti

Kurumumuza olan borçlarının tecil ve taksitlendirilmesi talebinde bulunan ve tecile konu borç toplamı, borç türü bazında 100.000 TL'nin üzerinde olan borçluların “çok zor durum” hali; Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar/Kısa Vadeli Borçlar” formülüne göre 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış ve faaliyet belgesine sahip serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerce tespit edilecektir.

3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış olan meslek mensuplarından serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler, “Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler veya Yeminli Mali Müşavirler Tarafından Düzenlenen Çok Zor Durum Halinin Tespitine İlişkin Rapor” örneğine uygun olarak düzenleyecekleri, talep tarihinden en çok 3 ay öncesine ait rapora, ruhsat belgeleri ile bağlı buldukları meslek odalarından alınmış faaliyet belgesini ve yaptıkları hesaplamalara esas olan belgelerin fotokopilerini de ekleyeceklerdir.

Örnek-4: SG Ltd. Şti. tarafından gecikme cezası ve zammı dahil 109.000 TL sigorta primi, 22.000 TL işsizlik sigortası primi ve 1.560 TL idari para cezasından oluşan toplam 132.560 TL tutarındaki borcun taksitlendirilmesi talebinde bulunulması halinde, sigorta primi borcu 100.000 TL'nin üzerinde olduğundan yetkili meslek mensubu tarafından düzenlenmiş raporda belirtilen rasyoya göre işlem yapılacaktır.

Borçluların “çok zor durum” halinin belirlenmesine ilişkin oranlarının hesaplanması, Kurumumuza ibraz edilen mali durum bildirim formlarında yer alan bilgilere veya meslek mensuplarınca düzenlenen raporlara göre yapılacak olmakla birlikte, ihbar, şikayet veya bariz bir şüphe olması durumunda, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları vasıtasıyla formda/raporda yer alan bilgilerin doğru olup olmadığı yönünde gerekli inceleme yaptırılacaktır.

Yapılacak olan bu inceleme sonucunda, oranların hesaplanmasına esas olan bilgilerin doğru olmadığına anlaşılması halinde, tecil ve taksitlendirme işlemi bozulacak, yanılıcı rapor düzenlediği tespit edilen meslek mensuplarının düzenleyeceği başkaca raporlara da itibar edilmeyerek konu hakkında ayrıca ilgili meslek odasına ihbarda bulunulacaktır.

2.4. İlk taksitin ödenmesi, tecil ve taksitlendirmenin başlaması

Tecil ve taksitlendirme, talep edilen taksit sayısına göre hesaplanan ilk taksit tutarının tamamının ödendiği tarihte başlar.

Örnek-1: A Ltd. Şti. tarafından, 15/12/2008 tarihinde ünitemize 55.000 TL sigorta primi, 20.000 TL gecikme cezası ve zammından oluşan toplam 75.000 TL tutarındaki borcunun 10 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmesi için başvuruda bulunularak, ilk taksit tutarına mahsuben 15/12/2008 tarihinde 2.500 TL, 22/12/2008 tarihinde de 5.000 TL ödenmesi halinde ilk taksit tutarının tamamının ödendiği (22/12/2008) tarih, tecil ve taksitlendirme tarihi olarak kabul edilecektir.

Örnek-2: KY Ltd. Şti. tarafından ünitemize toplam 240.000 TL tutarındaki sigorta primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borcunun 17/12/2008 tarihinde 24 ay kademeli olarak taksitlendirilmesi talebinde bulunulmuş, ancak ilk taksite mahsuben 17/12/2008 tarihinde 2.000 TL, 25/12/2008 tarihinde 3.000 TL olmak üzere değişik tarihlerde toplam 5.000 TL ödenmiş ise; tecil tarihi, ilk taksitin tamamlandığı 25/12/2008 tarihi olarak kabul edilecektir.

2.5. Tecil ve taksitlendirme süresi ve kademeli taksitlendirme

Tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan borçlunun “çok zor durum” halinin incelemesi sonucu bulunan rasyo değerine göre tecil ve taksitlendirmeye konu borçlar azami 30 veya 36 aya kadar taksitlendirilebilecektir. Borçluların, 36 ayı aşan ya da talepte bulunulan borç türüne ilişkin borcun sadece icraya intikal eden kısmının tecil ve taksitlendirilmesi talepleri kabul edilmeyecektir.

Yine, söz konusu tecil ve taksitlendirme süreleri azami süreler olup, tecile yetkili makamlarca borç tutarına bakılarak, borçlunun zor durumuna, borçlarının ödenmesi hususundaki iyi niyetine ve daha önce yapılan tecil ve taksitlendirmelerde borcun ödenip ödenmediği gibi hususlara bakılarak azami taksitlendirme süreleri kadar borçların tecil ve taksitlendirilmesi yapılabilecektir. Ancak, tecile yetkili makamlarca borcun azami taksitlendirme sürelerinden daha az bir sürede ödenebileceğine kanaat getirilmesi halinde bu sürelerden daha az süreli taksitlendirme işlemi yapılabilecektir.

Borçların tecil ve taksitlendirilmesinde borcun eşit taksitlerle ödenmesi esastır. Ancak, borçlularca kademeli ödeme planında ısrar edilmesi ve ünitece borçlunun taksitlerini eşit olarak ödeyemeyecek durumda olduğuna kanaat getirilmesi halinde, en fazla ilk altı taksit,

eşit taksitlere bölünmüş ödeme planındaki taksit tutarının % 50' sinden az olmamak kaydıyla kademeli olarak tecil ve taksitlendirilebilir.

Buna göre, borçlularca kademeli taksit talebinde bulunulması durumunda, en fazla başlangıçtaki altı aya ait taksit tutarları tecil ve taksitlendirmeye konu toplam borç tutarının, tecile yetkili makamca uygun görülen taksit sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak tutarın %50 sinden az olmamak kaydıyla hesaplanacaktır. (Talep edilmesi halinde düşük taksit tutarları %50 nin üzerinde de olabilecektir.) Daha sonraki aylara ait taksit tutarları ise geriye kalan borç miktarının kalan taksit sayısına bölünmesi suretiyle eşit olarak hesaplanacaktır.

Örnek-1: HS Belediye Başkanlığının, 120.000 TL tutarındaki sigorta primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borçlarının, ilk 6 ayı için (%50'den az olmamak kaydıyla) düşük olmak üzere, 12 ay kademeli tecil ve taksitlendirme talebinde bulunduğu ve Mali Durum Bildirim Formu ile beyan edilen bilgilere istinaden rasyonun 1,85 olduğu varsayıldığında, ödeme planı aşağıda gösterildiği şekilde düzenlenecek ve tecil faiziyle birlikte ödenecektir.

1. TAKSİT 5.000 TL	7. TAKSİT 15.000 TL
2. TAKSİT 5.000 TL	8. TAKSİT 15.000 TL
3. TAKSİT 5.000 TL	9. TAKSİT 15.000 TL
4. TAKSİT 5.000 TL	10. TAKSİT 15.000 TL
5. TAKSİT 5.000 TL	11. TAKSİT 15.000 TL
6. TAKSİT 5.000 TL	12. TAKSİT 15.000 TL

Örnek-2: ZRH A.Ş.'nin 31/12/2008 tarihi itibarıyla 200.000 TL sigorta primi ve 160.000 TL gecikme cezası ve zammından oluşan toplam 360.000 TL borcu için, 31/12/2008 tarihinde ilk 6 aya ilişkin taksit tutarı aylık 7.500 TL olmak üzere, toplam 24 ay kademeli tecil ve taksitlendirme talebinde bulunduğu ve başvuru tarihi itibarıyla Serbest Muhasebeci Mali Müşavirce düzenlenen raporda belirtilen rasyonun "1,29" olduğu varsayıldığında, ödeme planı aşağıdaki şekilde düzenlenecek ve tecil faiziyle birlikte ödenecektir.

1. TAKSİT 7.500 TL	13. TAKSİT 17.500 TL
2. TAKSİT 7.500 TL	14. TAKSİT 17.500 TL
3. TAKSİT 7.500 TL	15. TAKSİT 17.500 TL
4. TAKSİT 7.500 TL	16. TAKSİT 17.500 TL
5. TAKSİT 7.500 TL	17. TAKSİT 17.500 TL
6. TAKSİT 7.500 TL	18. TAKSİT 17.500 TL
7. TAKSİT 17.500 TL	19. TAKSİT 17.500 TL
8. TAKSİT 17.500 TL	20. TAKSİT 17.500 TL
9. TAKSİT 17.500 TL	21. TAKSİT 17.500 TL
10. TAKSİT 17.500 TL	22. TAKSİT 17.500 TL
11. TAKSİT 17.500 TL	23. TAKSİT 17.500 TL
12. TAKSİT 17.500 TL	24. TAKSİT 17.500 TL

Örnek-3: AG Ltd. Şti'nce 30/12/2008 tarihi itibarıyla Muğla Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne 720.000 TL sigorta primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borcu için ilk 6 aylık taksit tutarı kademeli olmak üzere 36 ay tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulmuştur.

Başvuru tarihi itibarıyla yeminli mali müşavirce düzenlenen raporda belirtilen rasyonun 1,50 olduğu varsayıldığında, ödeme planı aşağıdaki şekilde düzenlenecek ve tecil faiziyle birlikte ödenecektir.

1.TAKSİT 10.000 TL	13. TAKSİT 22.000 TL	25.TAKSİT 22.000 TL
2.TAKSİT 10.000 TL	14. TAKSİT 22.000 TL	26.TAKSİT 22.000 TL
3.TAKSİT 10.000 TL	15. TAKSİT 22.000 TL	27.TAKSİT 22.000 TL
4.TAKSİT 10.000 TL	16. TAKSİT 22.000 TL	28.TAKSİT 22.000 TL
5.TAKSİT 10.000 TL	17. TAKSİT 22.000 TL	29.TAKSİT 22.000 TL
6.TAKSİT 10.000 TL	18. TAKSİT 22.000 TL	30.TAKSİT 22.000 TL
7.TAKSİT 22.000 TL	19. TAKSİT 22.000 TL	31.TAKSİT 22.000 TL
8.TAKSİT 22.000 TL	20. TAKSİT 22.000 TL	32.TAKSİT 22.000 TL
9.TAKSİT 22.000 TL	21. TAKSİT 22.000 TL	33.TAKSİT 22.000 TL
10.TAKSİT 22.000 TL	22. TAKSİT 22.000 TL	34.TAKSİT 22.000 TL
11.TAKSİT 22.000 TL	23. TAKSİT 22.000 TL	35.TAKSİT 22.000 TL
12.TAKSİT 22.000 TL	24. TAKSİT 22.000 TL	36.TAKSİT 22.000 TL

2.6. Tecil ve taksitlendirmenin değerlendirilmesi, ödeme planının düzenlenmesi ve taksitlendirme komisyonunun karar alması

Tecil ve taksitlendirmenin yapılıp yapılmaması hususunda tecile yetkili makamlar tam yetkiye sahiptir. Tecile yetkili makamlarca tecil ve taksitlendirme talepleri değerlendirilirken, borçlunun öteden beri borçlarını ödemede iyi niyetli olup olmadığına bakılacaktır. Borçlunun tecil talep tarihi ile tecilin yapıldığı tarih arasında geçen sürede ilk taksit ve devam eden taksitlerle cari ay borçlarını ödemesi iyi niyetinin bir delili olarak algılanacaktır.

Tecil ve taksitlendirmeyi yapacak makamlar, usul ve esaslara göre tayin ettikleri taksitlendirme şartlarını belirleyeceklerdir. Tayin edilen şartların borçlu tarafından kabul edilmesi esastır. Borçlu tecil ve taksitlendirme şartlarını kabul ettiğini yazılı olarak ilgili makama bildirebileceği gibi, tecil ve taksitlendirmenin kabul edilmesine ilişkin yazının Ünitede kalan nüshasını imzalamasıyla da yapabilecektir. Borçlu tarafından tecil ve taksitlendirme şartları kabul edilmediği takdirde tecil ve taksitlendirme yapılmayacaktır.

Buna göre; sosyal güvenlik merkezlerince takip edilen 1.000.000 TL'na kadar olan Kurum alacaklarının tecil ve taksitlendirilmesinde yetkili olan sosyal güvenlik merkezlerince tecil ve taksitlendirme işlemi icra memuru, şef/yetkili memur, (varsa icra servisinin bağlı bulunduğu müdür yardımcısı) merkez müdüründen oluşan komisyon tarafından (Ek: 4/a), sosyal güvenlik il müdürünün yetkili olduğu 1.000.001- 2.000.000 TL arası Kurum alacaklarının tecil ve taksitlendirme işleminde icra memuru, şef/yetkili memur, merkez müdürü, il müdür yardımcısı ve il müdüründen oluşan komisyon tarafından karara (Ek :4/b) bağlanır. Tecil ve taksitlendirme komisyon kararları her yıl birden başlamak üzere numaralandırılır ve 3 nüsha düzenlenir. Birinci nüshası icra takip dosyasına takılır, ikinci nüshası ilgili servise gönderilir. Üçüncü nüshası ise ayrı dosyada sıra numarasına göre klase edilir. Karar numaraları karar kayıt defterinden izlenir.

Yapılan tecil ve taksitlendirme işlemi sonuçlandıktan sonra örneği (Ek: 5) de yer alan yazı kullanılarak ödeme planı ile birlikte borçluya tebliğ edilir.

2.7. Teminat ve teminat aranılmayacak durumlar

Borçludan teminat alınması 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde sayılan tecil şartları arasındadır. Ancak, söz konusu maddeye 5766 sayılı Kanunla eklenen ikinci fıkrada, "Şu kadar ki, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranılmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ellibin Türk Lirasını aşan kısmın yarısıdır. Bakanlar Kurulu; bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye ve alacaklı amme idareleri itibarıyla bu hadler arasında farklı tutar belirlemeye yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, borçlunun tecil ve taksitlendirmeye konu borç toplamının 50.000 Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmaması şartıyla tecil edilecek borçlar için teminat aranılmayacaktır.

Teminat aranılmaksızın yapılacak tecil ve taksitlendirmelerde 50.000 Türk Lirası sınırı, işyeri ve borç türüne bakılmaksızın borçlunun veya işverenin alacaklı Kurum ünitesine olan borç toplamı esas alınarak belirlenir.

Örnek-1: Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde işlem gören A.Y. Ltd. Şti.'nin ünitede tescilli 2 ayrı işyerinden dolayı 15/12/2008 tarihi itibarıyla birinci işyerinden Kurumumuza olan 25.000 TL sigorta primi, ikinci işyerinden dolayı 20.000 TL işsizlik sigortası primi ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve zammından oluşan toplam 45.000 TL tutarındaki borcunun 36 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmesi için başvuruda bulunması durumunda, işyeri ve borç türüne bakılmaksızın borç toplamı 50.000 TL'nin altında olduğundan herhangi bir teminat istenilmeksizin Kurum alacağı tecil ve taksitlendirilebilecektir. Ancak, bu borçlunun üçüncü bir işyerinden dolayı ayrıca 15.000 TL tutarında idari para cezası ve gecikme cezası ve zammından oluşan borcunun bulunması durumunda toplam borç tutarı 50.000 TL'ni aştığı için aşan kısmın yarısı (10.000/2) 5.000 TL kadar teminat istenilecektir.

Örnek- 2: S.S. Ltd. Şti.'nin Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde tescilli işyerlerinin borcu 40.000 TL, Bursa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde tescilli işyerlerinin borcu 35.000 TL, Bilecik Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde tescilli işyerlerinin borcu 25.000 TL olmak üzere, Kuruma toplam 100.000 TL borcu olmakla birlikte, her bir il müdürlüğüne olan borçların toplamı ayrı ayrı 50.000 TL'nin altında kaldığı için ilgili il müdürlüklerince herhangi bir teminat aranılmaksızın tecil ve taksitlendirme işlemi yapılabilecektir.

Yine, 48 inci maddeye eklenen ikinci fıkra hükmü uyarınca, tecil ve taksitlendirilecek Kurum alacaklarının toplam tutarının 50.000 Türk Lirasını aşması durumunda gösterilmesi zorunlu olan teminat tutarı 50.000 Türk Lirasını aşan kısmın yarısı kadar olacaktır.

Örnek-3: KS AŞ.'nin, İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne bağlı Bakırköy Sosyal Güvenlik Merkezinde tescilli işyerlerinin borcu 32.000 TL, Fatih Sosyal Güvenlik Merkezinde tescilli işyerlerinin borcu 45.000 TL, Pendik Sosyal Güvenlik Merkezinde tescilli işyerlerinin borcu 100.000 TL olmak üzere, anılan il müdürlüğüne toplam 177.000 TL borcu olmakla birlikte, Bakırköy ve Fatih Sosyal Güvenlik Merkezine olan borçların ünite bazında her biri 50.000 TL'nin altında kaldığı için anılan Sosyal Güvenlik Merkezlerince herhangi bir teminat aranılmaksızın tecil ve taksitlendirme işlemi yapılabilecektir. Ancak, Pendik Sosyal Güvenlik Merkezine 100.000 TL borcu bulunması nedeniyle teminat aranılmayacak tutar olan borcun 50.000 TL'ni aşan kısmı için (50.000/2) 25.000 TL tutarında teminat alınacaktır.

Örnek-4: EC Ltd. Şti.'nin Rüzgarlı Sosyal Güvenlik Merkezine olan 35.000 TL sigorta primi, 20.000 TL işsizlik sigortası primi, 5.000 TL idari para cezası ve gecikme cezası zammından oluşan toplam 60.000 TL tutarındaki borcunun 18 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmesi için başvuruda bulunması halinde, tecil ve taksitlendirme talebinin kabul edilebilmesi için toplam borcun 50.000 TL'yi aşan kısmının ($60.000-50.000 = 10.000$) yarısı kadar ($10.000/2$) 5.000 TL teminat göstermesi gerekmektedir.

Teminat aranılmaksızın yapılacak tecil ve taksitlendirmelere ilişkin olarak belirlenen 50.000 Türk Lirası tutarındaki sınır, tecil ve taksitlendirilen borçların toplamı esas alınarak uygulanacağından, borçlunun tecil ve taksitlendirilen ve tecil şartlarına uygun olarak ödeme yaptığı borçları için bu sınır dikkate alınmış ise yeni tecil ve taksitlendirme taleplerinde daha önce tecil edilmiş borç tutarı ile talepte bulunulan borç tutarının toplamı dikkate alınır.

Örnek-5: ŞK Ltd. Şti.'nin Denizli Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan toplam 60.000 TL tutarındaki borcu 5.000 TL değerinde teminat alınarak 20 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmiş iken daha sonraki bir tarihte tahakkuk eden 12.000 TL tutarındaki idari para cezası borcunun ayrıca tecil ve taksitlendirilebilmesi için toplam borcun 50.000 TL'yi aşan kısmının ($72.000 - 50.000 = 22.000$) yarısı kadar ($22.000/2$) 11.000 TL teminat göstermesi gerekmektedir. (5.000 TL'lik teminat daha önce alındığından 6.000 TL ek teminat istenilecektir.)

Örnek- 6: ŞP Ltd. Şti.'nin Artvin Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan toplam 49.990 TL tutarındaki sigorta primi, gecikme cezası ve zammı borcu teminat alınmaksızın 15 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmiştir. Borçlu tarafından 16.010 TL cari ay sigorta primlerinin de taksitlendirmeye dahil edilmesinin talebi halinde bu defa toplam borcun 50.000 TL'yi aşan kısmının ($66.000-50.000 = 16.000$) yarısı kadar ($16.000/2$) 8.000 TL teminat göstermesi gerekmektedir.

Kurumumuz alacakları teminat aranılmaksızın tecil ve taksitlendirilmiş olmakla birlikte, tecil ve taksitlendirme şartlarına uygun ödeme yapılmaması nedeniyle tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmuş ise, borçlunun teminatsız tecil ve taksitlendirme uygulamasından yararlanmadığı, başka bir tecil ve taksitlendirilmiş borcu bulunmadığı takdirde, 50.000 Türk Lirası tutarındaki teminatsız tecil ve taksitlendirme uygulamasından tekrar yararlandırılır.

Örnek-7: PD Ltd. Şti.'nin Nevşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan toplam 30.000 TL tutarındaki borcu teminat alınmaksızın 12 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmiş olmakla birlikte, taksitlerin ödenmemesi nedeniyle tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmuştur. Borçlu şirket tarafından taksitlendirme işleminin bozulmasından sonra bu defa toplam 45.000 TL borç için tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulması durumunda üniteye olan borcu 50.000 TL'den az olduğu için anılan şirketin borcu, diğer şartların da sağlanması kaydıyla herhangi bir teminat istenilmeksizin yeniden tecil ve taksitlendirilebilecektir.

Tecil ve taksitlendirilen borç toplamının 50.000 TL'den fazla olması ve tecil şartlarına uygun taksit ödemeleri devam ettiği sürece borçlu tarafından başkaca borçları için yeni tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulduğunda, daha önce tecil edilmiş borçların 50.000 TL'ye kadar olan kısmı için teminat aranılmamış olması nedeniyle, tecil ve taksitlendirilmesi talep edilen borcun yarısı değerinde teminat gösterilmesi istenilecektir.

Örnek-8: SÇ Ltd. Şti.'nin Tokat Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan 60.000 TL tutarındaki işsizlik sigortası primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borcuna karşılık 5.000 TL değerinde teminat alınarak 16 ay süre ile tecil ve taksitlendirilen borçlarından başka 100.000 TL tutarındaki sigorta primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borcunun da tecil ve taksitlendirilmesi talebinde bulunması halinde, yeni tecile konu borç toplamı olan 100.000 TL'nin yarısı kadar (100.000/2) 50.000 TL teminat gösterilmesi gerekmektedir.

2.8. Teminat olarak gösterilen taşınır ve taşınmazların değer tespitlerinin yapılması

Tecil ve taksitlendirme işlemlerinde teminat olarak taşınmaz gösterilmiş ise değer tespitlerinde;

- a) Ekspertiz Raporu Yönergesi hükümleri çerçevesinde Kurum teknik elemanlarınca düzenlenen raporlar,
- b) Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde yetkilendirilmiş değerlendirme uzmanları veya değerlendirme şirketleri tarafından düzenlenen raporlar,
- c) Ticaret, Sanayi ve Deniz Ticaret Odaları ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları veya bunların bağlı olduğu Birlik yönetimlerince bilirkişilik, eksperlik ve hakemlik yapma yetkisi verilenler tarafından düzenlenen raporlar,
- ç) Bankalar ve sigorta şirketleri tarafından yaptırılan değer tespitine ilişkin raporlar,
- d) Hukuk mahkemelerince tayin edilmiş bilirkişilerce düzenlenen raporlar,

esas alınır.

Yukarıdaki fıkranın (a) ve (d) bentlerinde belirtilenler hariç olmak üzere diğer bentlerinde sayılan şekilde değer tespitine ilişkin düzenlenen raporlarda, rapor düzenleyen ekspertiz veya bilirkişilerin yetki veya ruhsat belgelerinin rapora eklenmesi zorunludur.

Gösterilen teminat taşınır ise, öncelikle icra memurunca değer tespiti yapılır. Taşınırın niteliğine göre bu servislerce ya da ünite amirince gerek görülmesi halinde bilirkişilere değer biçilir ya da ilgili meslek ve esnaf odalarından görüş alınır veya emsal malların piyasa araştırması yaptırılır.

Kurum alacaklarına karşılık öncelikle, üzerinde başka idareler ile gerçek veya tüzel kişilerin haciz, ipotek, rehin gibi kısıtlayıcı takyidatları bulunmayan ve satış kabiliyeti olan mallar teminat olarak alınır.

Borçlunun yukarıda belirtilen nitelikte takyidatsız mallarının bulunmaması ve borçlu tarafından teminat olarak gösterilen mallar üzerinde ipotek, rehin, haciz gibi takyidatların bulunması halinde, tecil ve taksitlendirmeye konu alacağın güncel değeri ile birlikte diğer güncel takyidat değerleri toplamının, teminatın tespit edilen değerini aşmaması halinde teminat olarak kabul edilebilir.

Buna göre, tecil ve taksitlendirme işleminde Kurum alacağına karşılık teminat olarak gösterilen malların değer tespiti için düzenlenen bilirkişi raporlarındaki değer tespiti yapılan malın niteliği, özellikleri, satış kabiliyeti, birim değeri, gayrimenkul ise konumu, kullanım alanı, tapu bilgileri, üzerinde işgal veya tapuya şerh edilmemiş yapıların bulunup bulunmadığı gibi imar durumunu belirleyici hususlar ile piyasa analizleri, inşaat özellikleri ve diğer faktörlerin yer alıp almadığına dikkat edilecek, ayrıntılı olarak düzenlenmemiş yalnızca değerini belirtir şekilde düzenlenen ve bilirkişinin uzmanlık alanına girmeyen raporlara itibar edilmeyecektir.

Bu nedenle, gayrimenkullerin değer tespitine ilişkin bilirkişi raporlarında önerilen hususlarda tereddüt veya şüpheye düşülmesi halinde, yeniden başka bir bilirkişi raporu düzenlenmesi istenebileceği gibi, gerek görüldüğü durumlarda değer tespiti yapılmış olan gayrimenkulleri yerinde görüp incelenmek suretiyle Kurum Ekspertiz Yönergesine göre Kurum teknik elemanlarına da değer tespiti yaptırılmak suretiyle işlem yapılacaktır.

Öte yandan, yapılacak tecil ve taksitlendirme işleminde borçlulardan teminat olarak öncelikle 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan kıymetlerden paraya çevrilmesi kolay olan nakit niteliğindeki kıymetler, banka teminat mektubu, hazine bonusu ve devlet tahvili gibi teminatların alınmasına gayret gösterilecektir.

Ancak, borçlularca bu nitelikteki kıymetlerin teminat olarak gösterilmesi çoğu zaman mümkün olamadığından, 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde öngörüldüğü şekilde Kurumca haczedilmek suretiyle teminat olarak alınması mümkün olan menkul ve gayrimenkul niteliğindeki malların teminat olarak gösterilmesi halinde, bu nitelikteki malların durumu olayına münhasır olarak farklılık gösterebileceğinden, değer tespitine ilişkin raporlar da dikkate alınarak öncelikle satış kabiliyeti yüksek olan, Kurumca muhafazası kolay, zaman içinde değer yitirmeyen ve Kurum alacağının tahsilini kolay kılan nitelikteki menkul ve gayrimenkul malların teminat olarak alınmasına dikkat edilecektir.

Borçlularca yukarıda da açıklandığı üzere nakit niteliğinde veya üzerinde ipotek, rehin, haciz ve diğer kısıtlayıcı nitelikteki takyidatlar bulunmayan menkul veya gayrimenkul niteliğindeki herhangi bir malın bulunmadığının bildirilmesi ve tecil ve taksitlendirme talebinde bulunduğu tarihe kadar yürütülmüş olan icra takip işlemleri ile bu tarihe kadar ünitece yapılmış olan mal varlığı araştırması neticesinde üzerinde ipotek, rehin, haciz gibi takyidat bulunmayan menkul veya gayrimenkul mal bulunmadığının anlaşılması durumunda, teminat olarak gösterilen mahcuz mallar üzerindeki Kurum haczinden önce takyidatların güncellenmiş tutarları ile tecil ve taksitlendirmeye konu borç için gösterilmesi gereken teminat tutarının, söz konusu mahcuz malın bilirkişi raporu ile tespit edilmiş değeri toplamından daha az olması gerekmektedir.

Örnek-1: NŞ Anonim Şirketince Muğla Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne toplam 200.000 TL tutarındaki sigorta primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borcu için tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulmuş, İl Müdürlüğünce yapılan takipler sonucunda tapu kayıtları üzerine haciz konulan fabrika niteliğindeki gayrimenkul dışında başkaca malın bulunmadığı anlaşılmış ve bu gayrimenkulün değerinin de bilirkişi raporu ile 900.000 TL olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu gayrimenkul üzerinde Kurum alacağı için konulmuş hacizlerden önce tesis edilmiş ipotek ve hacizlerin toplam güncel değerinin 500.000 TL olarak tespit edildiği varsayılır ise, takyidatların değeri ile tecil ve taksitlendirmeye konu

Kurum alacağı için gösterilmesi gereken (150.000/2) 75.000 TL'nin toplam tutarı (575.000 TL) gayrimenkulun değerinden az olduğu için fabrika niteliğindeki bu gayrimenkulün teminat olarak alınması mümkündür.

Diğer taraftan, borçluların teminat olarak üzerinde ipotek, rehin ve haciz gibi takyidat bulunmayan bir kısım menkul ve gayrimenkul malının yanı sıra üzerinde ipotek, rehin ve haciz gibi takyidat bulunan mallarının da teminat olarak gösterilmesi durumunda, öncelikle takyidatsız malların teminat olarak alınması gerektiğinden, takyidatlı malın değerinin Kurum alacağını karşıladığı gerekçesi ile takyidatsız mallar üzerindeki Kurum hacizleri kaldırılmayacaktır.

2.9. Teminat dışındaki hacizlerin kaldırılması

Tecil ve taksitlendirme işlemi kesinleştikten sonra, teminat olarak gösterilen mallar üzerine haciz konulmak kaydıyla, tecile yetkili makamlarca kendilerine tanınan yetkilerle sınırlı kalmak suretiyle borçlunun talebi halinde fazlaya ilişkin hacizler kaldırılır.

Üçüncü kişilere 6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine istinaden haciz bildirimleri gönderilmiş olması ve borçlu tarafından da bu sürede borçlarının tecil ve taksitlendirilmesi için talepte bulunulması halinde, öncelikle haciz bildirimlerinden dolayı üçüncü kişiler nezdinde tahakkuk eden hak ve alacakların Kurum hesaplarına aktarılması ve cari esaslara göre borca mahsup edilmesini müteakip bakiye borç tutarının tecil ve taksitlendirilmesi gerekmektedir.

Üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklar üzerine haciz konulmuş ya da üçüncü kişiye haciz bildiri gönderilmiş olunması ve bu sürede borçlunun da tecil ve taksitlendirme talebinde bulunması halinde, üçüncü kişi tarafından, haczedilmiş hak ve alacaklar Kurum hesaplarına aktarılmadığı veya borçlunun hak ve alacağının bulunmadığı bildirilmediği sürece tecil ve taksitlendirme işlemleri yapılmayacaktır.

Ancak, üçüncü kişilerce kendilerine gönderilen haciz bildirimlerine karşılık verilen cevaplarda borçlunun hak ve alacağının bulunduğu ancak, ödemesinin ileriki bir tarihte yapılmasının mümkün olduğu veya haczin işlendiği ve ileride hak ve alacağın bulunması halinde Kuruma ödeneceğinin bildirilmiş olunması ya da maaş, kira, hakediş, istihkak, fatura bedeli vb. gibi her ay tahakkuk eden bir alacağa haciz konulmuş ise mutlaka üçüncü kişi ile irtibata geçilerek haczedilmiş hak ve alacağın Kurum hesaplarına aktarılmasını müteakip tecil ve taksitlendirme talepleri değerlendirilecektir. Bu durumdaki taksitlendirmeler ünite tecil ve taksitlendirme komisyonunda kabul edilmiş ise haczedilen hak ve alacağın Kurum hesaplarına aktarılması nedeniyle üçüncü kişideki hak ve alacaklar üzerine konulmuş hacizler kaldırılacaktır.

Dolayısıyla, haczedilen hak ve alacaklar taksitlendirmenin kabul edilmesinden önce Kurum hesaplarına aktarıldığından, taksitlendirmenin tecil ve taksitlendirme komisyonunca onaylanmasından sonra herhangi bir meblağın Kurum hesaplarına aktarılması söz konusu olmayacaktır.

Öte yandan üçüncü kişilerce, kendilerine gönderilen haciz bildirimlerine karşılık verilen cevaplarda borçlunun hak ve alacağının bulunmadığı bildirilmiş ve hacze de itiraz edilmiş ise, haciz bildirimleri üçüncü kişilere tebliğ edildiğinde hüküm ifade edeceğinden, bu aşamada

borçlunun tecil ve taksitlendirme taleplerinin değerlendirilmesinde üçüncü kişiler ile yazışma yapılarak hak ve alacağının bulunup bulunmadığının sorulmasına gerek bulunmamaktadır.

Borç miktarına göre tecil ve taksitlendirme yetkileri ünite tecil ve taksitlendirme komisyonunda bulunmayan alacaklar için borçlunun üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarına haciz konulmuş ise, tecil ve taksitlendirme taleplerinin Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü İhtilafı Prim İşleri ve İcra Daire Başkanlığına gönderilmeden önce yukarıdaki hususlar göz önüne alınarak üçüncü kişilerdeki hak ve alacakların Kuruma ödenmiş olması gerekmektedir.

2.10. Ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatın iadesi ve teminat değişikliği

Borçlunun malları üzerine haciz tatbik edildikten sonra söz konusu borcun tecil ve taksitlendirilmesi halinde, daha önce haczedilmiş malları, tecil ve taksitlendirilen borçları için değerleri tutarınca teminat yerine geçecektir.

Dolayısıyla, bu durumdaki Kurum alacaklarının tecil ve taksitlendirilmesinde, teminatsız veya zorunlu teminat tutarı esas alınarak tecil ve taksitlendirme uygulaması söz konusu olmayacaktır.

Örnek-1: AA Limited Şirketinin Kurumumuza olan borçlarının tahsilini teminen 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülen icra takibi sonucu borçlu şirkete ait 160.000 TL değerinde fabrika niteliğindeki gayrimenkul ile 75.000 TL değerindeki arsa üzerine haciz konulmuştur. AA Limited Şirketince toplam 200.000 TL tutarındaki borç için tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulması halinde, her iki gayrimenkul değerleri tutarınca teminat yerine geçecektir.

Bu örneğe göre, tecil ve taksitlendirmeden önce borcun tamamını karşılayacak değerde haciz yapılmış olduğundan, zorunlu teminat tutarı belirlenmeyecektir. Dolayısıyla zorunlu teminat tutarının fazlası üzerindeki hacizlerin kaldırılması şeklinde bir uygulama da söz konusu olmayacaktır.

Tecil ve taksitlendirme işleminden önce uygulanan ve tecil ve taksitlendirmeye konu alacağın tamamını karşılayacak değerde olan hacizler ile alınmış olan teminatlar üzerindeki hacizlerden bir kısmının borçlu tarafından daha sonraki bir tarihte kaldırılmasının veya iadesinin istenilmesi durumunda, talep tarihine kadar olan taksit tutarlarının ve cari ay borçlarının ödenmiş ve daha önce alınmış olan teminatın bölünebilir nitelikte olması durumunda, ödenen miktarı aşmamak kaydıyla tecil ve taksitlendirilen borçtan fazlaya ilişkin teminatlar üzerindeki hacizler kaldırılır veya iade edilir.

Örnek-2: Yukarıdaki örnek (1)'e göre borçlu AA Limited Şirketinin borçları 10 eşit taksitte ödenmek üzere tecil ve taksitlendirilerek 3 taksitin ödendiği varsayıldığında, kalan borç tutarı 140.000 TL olacağından, borçlunun gayrimenkulleri üzerine tecil ve taksitlendirmeden önce konulan hacizler ödenen taksit tutarları nispetinde kaldırılacağından, kalan 140.000 TL ve hesaplanan tecil faizinden oluşan borcu 160.000 TL tutarındaki fabrika niteliğindeki gayrimenkulün değeri karşıladığından diğer gayrimenkul üzerindeki haciz kaldırılacaktır.

Tecil ve taksitlendirme işleminden önce haczedilen malların değeri tecil ve taksitlendirmeye konu borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla ise, Kurum hacizleri tecil ve taksitlendirme şartlarına uygun olarak ödenen taksitler sonucunda kalan borç tutarı, hacizli mal değerinin altına inmediği sürece kaldırılmaz.

Tecil ve taksitlendirme şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının hacizli malın değerinin altına inmesi durumunda, mahcuz malın bölünebilir nitelikte olması şartıyla yapılan ödemeler nispetinde uygulanan hacizler kaldırılır.

Örnek-3: ŞK Kollektif Şirketinin 600.000 TL tutarındaki sigorta primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borcundan dolayı Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğümüzce her biri 40.000 TL değerindeki 10 araç (toplam 400.000 TL) üzerine haciz tatbik edilmiştir. Borçlu şirketçe tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulmuş ve söz konusu borçlar 24 eşit taksitle ödenmek üzere taksitlendirilmiştir.

Haczedilen araçların değeri tecil ve taksitlendirmeye konu borç tutarından az, ancak 48 inci madde hükmüne göre gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarından $(600.000-50.000)/2=275.000$ TL den fazladır. Bu durumda söz konusu borçların tecil ve taksitlendirilmesinde borçlu şirketten ayrıca teminat istenilmeyecektir.

Borçlu şirketçe, 10 taksit tutarı olan 250.000 TL ödendikten sonra tecil ve taksitlendirmeye konu kalan borç tutarı $(600.000-250.000)$ 350.000 TL olacaktır. Bu tutar hacizli araçların değerinden az olduğundan sadece bir araç üzerindeki haciz kaldırılabilir.

Borcun tecil ve taksitlendirilmesinden önce haczedilmiş malların değeri, tecil ve taksitlendirilen borç tutarından ve istenilmesi gereken zorunlu teminat tutarından az ise, haczedilen malların değeri ile gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarı arasındaki fark kadar teminat gösterilmesi istenilir. Bu durumda yapılan tecil ve taksitlendirme işlemlerinde istenilecek zorunlu teminat tutarı belirlenirken 50.000 TL sınırı dikkate alınır.

6183 sayılı Kanun uyarınca herhangi bir haciz uygulaması olmadan tecil ve taksitlendirilen borçlar için alınan teminatlar, tecil ve taksitlendirme şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler sonucunda kalan taksitli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde (bölünebilir nitelikte olması şartıyla) iade edilir.

Diğer taraftan, haciz tatbik edilmemiş Kurum alacaklarının tecil ve taksitlendirmesi sırasında gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarının belirlenmesinde hesaplanacak tecil faizleri dikkate alınmamakla birlikte, hacizlerin kaldırılmasında ve teminatların iadesinde ödenmesi gereken tecil faizinin de dikkate alınması gerekmektedir.

Tecil ve taksitlendirme talebi kabul edildikten sonra borçlunun gösterdiği teminatlarda değişiklik talep edilmesi halinde, değişiklik talep edilen tarihe kadar olan taksitler ile cari ay primlerinin ödenmiş olması kaydıyla, borçlunun verdiği teminat, kısmen veya tamamen aynı değerde ve aynı nitelikte veya paraya çevrilmesi daha kolay başka teminatlarla değiştirilebilir.

Borçlunun tecil ve taksitlendirme talebi üzerine yapılan ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatların iadesi ile teminat değişikliğine ilişkin talepleri tecil ve taksitlendirme komisyonunca değerlendirilecektir.

2.11. Aylık taksitlerin ve cari ay primlerinin aksatılması

Tecil ve taksitlendirmeye konu taksitlerden bir veya birbirini izleyen iki taksitin ödenmemiş olması durumunda, bu taksit ya da taksitlerin ödenmeyen ilk taksiti izleyen üçüncü taksitle birlikte tamamının ödenmiş olması ve ödeme planındaki son taksit süresinin aşılmaması kaydıyla tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmaz.

Ayrıca, bu hak tecil ve taksitlendirme süresi içerisinde birden fazla kullanılabilir. Ancak ödenmeyen ya da eksik ödenen kısmın son taksitde ait olması halinde ise, 6183 sayılı Kanunda belirtilen azami taksitlendirme süresinin aşılmaması kaydıyla bu tutarın son taksiti izleyen ayın sonuna kadar ödenmeyen kısmın tecil faizi ile birlikte ödenmesi halinde de tecil ve taksitlendirme işlemi devam eder.

Örnek-1: NY Ltd. Şti.'nin Erzurum Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne [olan borçları 2009/Ocak ayında 18 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmiştir](#). Borçlu tarafından 2009/Ocak, Şubat ve Mart aylarına ilişkin taksitler süresinde ödenmiştir. Ancak, 2009/Nisan ayı içinde ödenmesi gereken [taksit](#) tutarı ödenmemiş, 2009/Mayıs ve Haziran aylarına ait taksitler ise vadesinde ödenmiştir. Nisan ayına ilişkin taksitin en geç [2009/Temmuz](#) ayında ödenmesi gereken taksitle birlikte [ödenmesi durumunda tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmayacaktır](#).

Borçlu şirketçe daha sonra 16 ve 17 nci taksitleri ödenmemiş iken son taksit olan 18 inci taksitin ödenmesi gereken 2010 yılının Haziran ayı içinde 16 ve 17 nci taksitlerin ödenmesi halinde, 28/6/2010 tarihinde ödenmesi gereken son taksitin 28/7/2010 tarihine kadar ödenmesi durumunda tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmayacaktır.

Örnek-2: NB Belediye Başkanlığının Bakırköy Sosyal Güvenlik Merkezine [olan borçları 2009/Ocak ayında 36 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmiştir](#). Borçlu tarafından 2009/Ocak ila 2011/Kasım aylarına ilişkin taksitler süresinde ödenmiştir. Ancak, [2011/Aralık](#) ayına ait son taksit tutarının yasal süresi içinde ödenmemesi halinde (6183 sayılı Kanunda belirtilen azami taksitlendirme süresi 36 ay olduğundan) tecil ve taksitlendirme işlemi bozulacaktır. Diğer bir ifade ile 2011/Aralık taksit miktarının 37 nci ayın sonunda ödenmesi mümkün bulunmadığından, tecil ve taksitlendirme şartlarının ihlal edilmesi nedeniyle tecil ve taksitlendirme işlemi bozulacaktır.

Borçluların tecil ve taksitlendirmeye konu borca ilişkin son ayı izleyen ayların (carî ayların) ödeme yükümlülüklerini bir takvim yılında dört defadan fazla yerine getirmemeleri halinde, tecil ve taksitlendirme işlemi bozulur. Ancak, bir takvim yılında en fazla dört aya ait ödenmeyen ya da eksik ödenen cari ay borçlarının taksitlendirme süresi aşılmamak kaydıyla en geç izleyen takvim yılının sonuna kadar ödenmesi halinde borçlunun tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmaz.

Borç türü bazında taksitlendirilmiş borçlarına ilişkin tecil ve taksitlendirme süresi içinde tahakkuk eden cari ay borçlarının ödenmemesi durumunda, söz konusu cari ay borçları, bir defaya mahsus olmak üzere ilk tecil ve taksitlendirme süresini aşmaması kaydıyla aynı esaslar dahilinde mevcut tecil ve taksitlendirme işlemine dahil edilebilir. Dolayısıyla tecil ve taksitlendirme işlemi devam ederken, aynı borç türü için cari aylardan kaynaklanan

borçlardan dolayı ikinci bir tecil ve taksitlendirme yapılmayacaktır. Cari ay, tecil ve taksitlendirmeye dahil edilen son ayı izleyen aylardır.

Örnek-3: MG Ltd Şti.'nin Aydın Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne 2008/Ağustos, Eylül, Ekim aylarına ait toplam 50.000 TL sigorta primi, gecikme cezası ve zammı borcu bulunmaktadır. Borçlu, 15/12/2008 tarihinde borçlarının 35 ay sürede ödemek üzere tecil ve taksitlendirilmesini talep etmiş ve ilk taksiti aynı gün ödemiştir. 2008/Kasım ayı priminin son ödeme tarihi 31/12/2008 olduğundan taksitlendirilmeye dahil edilmemiştir. Bu durumda, 2008/Kasım ayına ait aylık prim ve hizmet belgesinden kaynaklanan borçlardan itibaren cari ay prim borç ödeme yükümlülüğü başlayacaktır.

Yukarıdaki borçlunun tecil ve taksitlendirmesinin yapılmasını müteakip, 2009/Ocak, Şubat, Haziran, Temmuz ve Kasım aylarına ait cari ay primlerini ödememesi halinde, bir takvim yılında dört defadan fazla cari ay prim borçlarının ödenmemesi nedeni ile tecil ve taksitlendirme şartları ihlal edilmiş sayılacağından, aylık taksit tutarları süresinde ödenmiş olsa dahi tecil ve taksitlendirme işlemi bozulacaktır.

Diğer taraftan, aynı borçlunun sadece 2009/Ocak ayı cari ay primini takip eden takvim yılı sonu olan (bu tarihin taksitlendirme süresini aşmaması kaydıyla) 31/12/2010 tarihine kadar ödememesi halinde, aylık taksitleri düzenli ödenmiş iken, yalnızca bir aylık cari ay primi ödenmemiş olsa dahi tecil ve taksitlendirme şartları ihlal edilmiş sayılacağından söz konusu tecil ve taksitlendirme işleminin bozulması gerekmektedir.

Ancak, aynı borçlunun 2009/Eylül, Ekim, Kasım, Aralık, 2010 / Ocak, Şubat, Mart, Nisan aylarının cari ay primlerini ödememesi halinde, bir takvim yılında ödenmeyen cari ay sayısı dört defadan fazla olmadığından, 2009 yılına ait cari ayları 31/12/2010 tarihine kadar, 2010 yılına ait cari ayları ise 35 inci son taksitin ödeme tarihi olan 15/10/2011 tarihinin cumartesi olması nedeniyle takip eden ilk iş günü olan 17/10/2011 tarihinde ödemesi halinde tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmayacaktır.

Tecil ve taksitlendirme işleminde cari ay borçlarının her ay düzenli ödenmesi şartının aranılmayacak olması bu borçların zamanında takip edilmeyeceği anlamına gelmeyeceğinden, 5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesinin amir hükmü gereğince, yeni borç birikimine neden olunmamasını teminen, borç türü bazında taksitlendirilmiş borçlarına ilişkin taksitlendirme süresi içinde tahakkuk edecek aynı mahiyetteki cari ay borçları ile ilgili ödeme yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde, tecil ve taksitlendirme süresinin sona ermesi beklenilmeden cari ay borçlarının tahsili için cari usul ve esaslar dairesinde icra takip işlemlerine başlanılmasını teminen söz konusu borçlar icraya intikal ettirilecektir.

2.12. Tecil ve taksitlendirme şartlarına uyulmaması

Aylık taksitlerin ve cari ay borçlarına ilişkin ödeme yükümlülükleri ile diğer şartların borçlularca yerine getirilmemesi durumunda tecil ve taksitlendirme işlemi bozularak, muaccel olan alacağın tahsili için cebri icra işlemlerine derhal başlanılacaktır.

6183 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi, “Karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun 7 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağı borçluya bildirilir. 7 gün

içinde borç ödenmediği takdirde teminat bu kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alacağı tahsil edilir.” hükmünü amirdir.

Buna göre, tecil ve taksitlendirme koşullarına uyulmaması üzerine tecil ve taksitlendirme işlemi bozulduğunda borçluya, “karşılığında teminat alınmış olan borcun 7 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği ve diğer şekillerle cebren tahsile devam edileceğinin” bildirilmesi, 6183 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi hükmü gereği yasal zorunluluk olduğundan, borçluya yükümlülüklerinin mutlaka bir yazı ile bildirilmesi gerekmektedir.

2.13. Niyabeten takipte taksitlendirme işlemleri

Borçlunun veya mallarının başka mahallerde bulunması durumunda alacaklı sosyal güvenlik il müdürlüğü veya sosyal güvenlik merkezleri, borçlu veya mallarının bulunduğu mahalde yapılacak takipleri, o mahaldeki sosyal güvenlik il müdürlüğü veya sosyal güvenlik merkezleri vasıtasıyla yaptırabilir.

Niyabeten takiplerde borçlu tarafından talep edilmesi halinde, tecil ve taksitlendirme işlemleri, borçlunun dosyasının işlem gördüğü sosyal güvenlik il müdürlüğü veya sosyal güvenlik merkezi yerine niyabeten takibi yapan sosyal güvenlik il müdürlüğü veya sosyal güvenlik merkezi tarafından yapılabilir.

2.14. Daha önce yapılmış olan tecil ve taksitlendirmeler

Tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan borçluların tecil ve taksitlendirme talebinde bulunduğu tarihten önceki iki takvim yılı içinde, **özel kanunlardan yararlanmak amacıyla bozulmuş olanlar hariç olmak üzere**, 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre üç defa tecil ve taksitlendirme işleminin bozulmuş olması durumunda taksitlendirmeye konu borç ödenmediği sürece tecil ve taksitlendirme talepleri kabul edilmeyecektir.

Buna göre, yapılacak tecil ve taksitlendirmelerin değerlendirilmesinde, borçlularca talepte bulunulan yıl ile birlikte geriye doğru iki takvim yılı içinde bozulan tecil ve taksitlendirme sayısı dikkate alınacaktır.

Örnek-1: 19/12/2008 tarihinde 40.000 TL tutarındaki işsizlik sigortası primi borcunun 16 ay süre ile tecil ve taksitlendirilmesi talebinde bulunan SŞ Ltd. Şti.’nin 1/1/2006 ila 19/12/2008 tarihleri arasında bozulan tecil ve taksitlendirme sayısına bakılmak suretiyle değerlendirme yapılacak, yapılan değerlendirme sonucunda bu süre içerisinde üç defa bozulmuş taksitlendirme işlemi var ise, bu durumda olan borçlunun 19/12/2008 tarihli tecil ve taksitlendirme talebi reddedilecektir.

Diğer taraftan, tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulan tarihten önceki iki takvim yılı içinde bozulmuş olan tecil ve taksitlendirme sayılarının belirlenmesine ilişkin uygulama sosyal güvenlik il müdürlüğü/ sosyal güvenlik merkezi ve borçlu bazında yapılacaktır.

2.15. Tecil ve taksitlendirmelerde şahsi kefaletin kabul edilmesi

Kuruma borcu olmasına ve bu borçlarını da tecil ve taksitlendirmek suretiyle ödemek istemelerine rağmen, bazı borçluların 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde belirtilen teminatları gösterememesinden dolayı hem Kurum alacağının tahsilinin güçleştiği hem de borçluların ticari faaliyetlerini sürdürememe gibi sıkıntıyla karşı karşıya kaldıkları gözlenmektedir.

6183 sayılı Kanununun 11 inci maddesinde, 10 uncu maddeye göre teminat sağlayamayanların muteber bir şahsı müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu gösterebilecekleri, şahsi kefaletin tespit edilebilecek şartlara uygun olarak noterden tasdikli mukavele ile tesis olunacağı, şahsi kefalet ve gösterilen şahsi kefil kabul edip etmemekte alacaklı tahsil dairesinin serbest olduğu belirtilmiştir.

Buna göre, tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan borçluların tecil ve taksitlendirme talep tarihine kadar Kurumca yapılmış olan mal varlığı araştırması sonucunda hacze kabil bir malının bulunmadığı veya yapılan takipler sonucunda haczolunmuş mallarının Kurum alacağının tamamını karşılar nitelikte olmadığı tespit edilmesi ve bu borçluların 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesindeki teminatları da sağlayamamaları durumunda Kurum alacağını karşılayacak tutarda mal varlığının olduğu anlaşılan muteber bir üçüncü şahıstan noterden tasdikli şahsi kefalet senedi alınmak suretiyle tecil ve taksitlendirme işlemi yapılabilir.

2.16. Tecil ve taksitlendirme talepleri uygun görülmeyen borçlular

Tecil ve taksitlendirme talepleri uygun görülmemekle reddedilen borçlular, söz konusu borçlarını anılan yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren Kurumca 30 güne kadar verilebilecek ödeme süresi içinde ödedikleri takdirde, borcun ödendiği tarihe kadar tecil faizi alınmak suretiyle borç tecil olunur.

Buna göre, tecil ve taksitlendirme talepleri uygun görülmemekle reddedilen borçlulara “taleplerinin uygun görülmediği, ancak tecil talebine konu olan borçlarını bu yazıyı tebliğ ettikleri tarihten itibaren verilen süre içinde ödedikleri takdirde, bu ödeme süresi içinde geçen zaman için kendilerinden (gecikme cezası ve zammı değil) tecil faizi alınacağı, aksi takdirde bu süreye de gecikme cezası ve zammının uygulanması gerektiğinin” tebliğ edilmesi, 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü gereğince yasal zorunluluk olduğundan, tecil ve taksitlendirme taleplerinin zamanında değerlendirilmesi, tecil talebinin uygun görülmediği durumlarda ise, yukarıda açıklandığı şekilde borçlulara söz konusu tebliğin mutlaka yapılarak Kurumumuz ile borçlular arasında ihtilafa meydan verilmemesi gerekmektedir.

Ünitelerimizce, gerek menkul gerekse gayrimenkul malların satış ilanına kadar, borçlu tarafından yapılan tecil ve taksitlendirme talepleri değerlendirilmeye tabi tutulacaktır.

2.17. Alt işvereni bulunan borçluların tecil ve taksitlendirme talepleri

5510 sayılı Kanununun 12 nci maddesinde, bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denildiği, sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işverenin bu

Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumlu olduğu öngörülmüştür.

Buna göre, asıl işverenin tecil ve taksitlendirme için başvuruda bulunması halinde, alt işverenin borçlarından da sorumlu olduğundan alt işverenin borçları da dahil edilmek suretiyle tecil ve taksitlendirme işlemi yapılacaktır.

Diğer taraftan, asıl işveren tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmamış ise, alt işverenin kendi borcu için başvuruda bulunması halinde, bu borç asıl işverenden bağımsız olarak taksitlendirilebilecektir.

2.18. Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğüne gönderilecek tecil ve taksitlendirme talepleri

Sosyal güvenlik il müdürlüklerince yetkilerini aşan tutarlardaki tecil ve taksitlendirme talepleri, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğüne gönderilmeden önce gerekli olan bilgi ve belgelerle birlikte "Tecil ve Taksitlendirme Bilgi Formu"nun (Ek: 6) tüm bölümleri eksiksiz olarak doldurulacak ve tanzim eden personel tarafından imzalanıp kaşelenecektir.

2.19. Tecil faizi

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilerin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, Kurumumuzca yapılan tecil ve taksitlendirme işlemlerinde Maliye Bakanlığının belirlediği tecil faizi oranının, beşinci fıkrasında ise tecil faizi oranında değişiklik yapılması halinde bu değişikliğin Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten önce tecil edilen alacaklara değişikliğin yapıldığı tarihe kadar eski oranlar, değişiklik tarihinden itibaren ise belirlenen yeni oran üzerinden tecil faizi uygulanacağı öngörülmüştür.

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi uyarınca yapılan tecil ve taksitlendirme işlemlerinde 21/10/2010 tarihine kadar yıllık % 19 olarak uygulanmakta olan tecil faizi oranı, 21/10/2010 tarihli ve 27736 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maliye Bakanlığının Seri: C Sıra No: 2 Tahsilat Genel Tebliği ile, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren yıllık % 12'ye düşürülmüş bulunmaktadır.

Bundan böyle, söz konusu Tebliğin yayım tarihi olan 21/10/2010 tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi uyarınca yapılacak tecil ve taksitlendirme işlemlerinde yıllık % 12 oranında tecil faizi uygulanacaktır.

Öte yandan, bu Tebliğin yayımı tarihinden (21/10/2010) önce tecil ve taksitlendirilen ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan alacakların bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına, söz konusu Tebliğin yayımı tarihine kadar (bu tarih hariç) geçen süre için geçerli olan oranlar, bu Tebliğin yayımı tarihinden sonraki süre için ise yıllık % 12 oranında tecil faizi uygulanacaktır.

Ayrıca, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Futbol Federasyonu ve özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş ve Türkiye'de sportif alanda faaliyet gösteren spor kulüplerinin 5766 sayılı Kanununun Geçici 2 nci maddesinden yararlanmak üzere yapmış oldukları müracaatlara istinaden tecil edilen alacaklar için %3,167 oranında uygulanan yıllık tecil faizi

oranı bu defa, Maliye Bakanlığının 21/10/2010 tarihli ve 27736 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Seri: C Sıra No: 2 Tahsilat Genel Tebliğinin yayımı tarihinden sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren (bu tarih dahil) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan (12/6=) % 2 oranında yıllık tecil faizi uygulanacaktır.

Geçmiş dönemler için tecil faiz oranları tablosunda (Ek: 7) yer alan oranlar esas alınacaktır.

İKİNCİ KISIM

Kurum Alacağıın Cebren Tahsili

Cebren Takip Esasları

1. Cebren takip ve tahsil şekilleri

Kurum alacaklarının yasal süresi içinde ödenmemesi halinde, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre cebri icra işlemleri yapılarak takip ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunda, borçlular hakkındaki cebri icra işlemlerinin;

- 1) Alınan teminatın paraya çevrilmesi ya da kefilin takibi,
- 2) Borçlunun, borcuna yetecek miktardaki mallarının haczedilerek paraya çevrilmesi,
- 3) Gerekli şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflasının istenmesi,

şekillerinden birinin uygulanması suretiyle yapılması gerektiği açıklanmıştır.

1.1. Teminatlı alacaklarda takip

6183 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi hükmüne göre, karşılığında teminat gösterilmiş bulunan Kurum alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun 7 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerde cebren tahsiline devam olunacağıın borçluya bildirilmesi gerekmektedir. Bu bildirimle rağmen 7 gün içinde borç ödenmediği takdirde teminat 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre paraya çevrilir.

Alınan teminat banka teminat mektubu ise, teminat mektubunun muhafaza edildiği muhasebe servisinden teminat mektubunun nakde çevrilmesi istenilir. Teminat olarak menkul ya da gayrimenkul mal alınmış ise bu malların satışı yapılarak Kurum alacağıın tahsili cihetine gidilir.

Ancak, borçlu tarafından teminat olarak şahsi kefil gösterilmiş ise, kefil hakkında icra takip işleminin yapılması için kendisine ödeme emri tebliğ edilir. Kefilin sorumluluğu müştereken ve müteselsilen olduğundan borçlu ile birlikte kefil hakkında da takip yapılır. Kurum alacağıın borçludan tahsil edilmiş olunması halinde kefilin sorumluluğu kalmayacağından, kefil hakkında da takip işlemi yapılmayacağı gibi, yapılmış olan haciz işlemleri de kaldırılır.

Alınan teminatın Kurum alacağını karşılamaması halinde borçlunun teminat dışındaki malları hakkında cebri icra işlemleri yapılarak Kurum alacağı tahsil edilir.

1.2. Ödeme emri

Kurum alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları gerektiği ödeme emri ile bildirilir. Ödeme emri Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Ödeme emrinde, borcun türü, dönemi, aslı ve gecikme zammı, tahakkuk şekli, gecikme zammının işleyişi ve borcun ödenmemesi halinde yapılacak işlemler ve ödemenin nereye yapılacağı belirtilir.

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcunun olmadığı veya kısmen ödendiği veya zamanaşımına uğradığını iddia ederek ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı ünitenin bulunduğu yetkili iş mahkemesine itirazda bulunabilir.

Ödeme emrine yapılan itirazda, borçlu tamamen veya kısmen haksız çıkarsa, borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki alacak % 10 zamla tahsil edilir. Bu tutarın ödenmesi için önce borçluya yazılı tebligat gönderilir. Yazıda, borcun ödenmesi için 15 günlük süre verilir. Borçlu verilen bu sürede borcunu ödemez ise bu defa ödeme emri tebliğ edilerek hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre cebri icra takip işlemi yapılır. Ancak bu tutara gecikme cezası ve gecikme zammı işletilmez.

5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesinin yirminci fıkrasına istinaden, tüzel kişiliğin borçlarından dolayı tüzel kişiliğin üst düzey yönetici ve yetkililerinin borcun ödenmesinde müşterek ve müteselsil sorumluluğu bulunduğundan, borcun icraen takibi için tüzel kişilikle birlikte üst düzey yönetici ve yetkililerine aynı anda ödeme emri gönderilecektir. Ancak, aynı anda takip yapılabilmesi hususunda; sorumluluğu bulunan tüm üst düzey yönetici ile yetkililerin ve bunların sorumlu oldukları borç dönemleri ile tutarlarının tespitinde azami özenin gösterilmesi gerekmektedir.

1.3. Mal bildirimini

Mal bildirimini borçlunun borcunu karşılayacak miktarda, gerek kendi elindeki, gerekse üçüncü şahıslar elindeki menkul ve gayrimenkul malları ile alacak haklarının; nev'ini, mahiyetini ve miktarını veya malı olmadığını ve yaşayış tarzına göre geçim kaynakları ile buna nazaran borcunu ne şekilde ödeyebileceğini tahsil dairesine yazılı veya sözlü olarak beyan etmesidir.

Buna göre, asıl olan borcu karşılayacak miktarda mal bildiriminde bulunmaktır. Mal bildirimini servet beyanı olmadığından, borcuna yetecek miktarda mal bildiren Kurum borçlusunun daha fazlasını bildirmeye zorlanmaması gerekmektedir.

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu 7 gün içinde borcunu ödemek veya mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir. **Mal bildirimini mutlaka bir malın bildirilmesini ifade etmez. Haczi kabil malı olmayan borçluların malları olmadığını bildirmeleri de mal bildirimini hükmündedir.**

6183 sayılı Kanununun 62 nci maddesi hükmüne göre alacaklı Kurum ünitesi, mal bildirimini dışında tespit ettiği borçluya ait diğer malları da, mal bildirimindeki mallarla birlikte haczedebilir.

6183 sayılı Kanun borca yetecek miktarda mal bildirimini esas aldığından, 59 uncu maddede yer alan borçlunun “her türlü gelirlerini” ve “yaşayış tarzına göre geçim kaynaklarını” ve “buna nazaran borcunu ne suretle ödeyebileceğini” ibareleri ile istenen bildirim, borca yetecek kadar mal bildiriminde bulunmayanları kapsamaktadır. **Borcuna yetecek kadar mal bildiriminde bulunan borçluların, Kanun maddesinin bu hükümlerinden kaynaklı bildirimleri yapma mecburiyetleri bulunmamaktadır.**

6183 sayılı Kanununun 111 inci maddesindeki cezalar, kasten gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlarla, bildirilen malları borca yetmediği veya haciz ya da satışının çok güç olması nedeniyle ilave mal bildiriminde bulunması uyarısına rağmen, başka malı olduğu halde eksik bildirimde bulunanlara ve geçim kaynağı ve buna bağlı yaşayış tarzı bildirimlerini gerçeğe aykırı bir şekilde yapmış olanlara yönelik olarak düzenlenmiştir.

Borçlunun başkasının mallarını kendi malı olarak bildirmesi veya bildirdiği mallar üzerinde üçüncü şahısların haklarını da aynı zamanda bildirmemesi, borcuna yetecek kadar malı olduğu halde beyan ettiğinden başka malları olmadığını bildirmesi gibi haller, borçlunun gerçeğe aykırı bildirim yaptığı hususundaki kastının karinesidir.

Mal bildiriminde borcun belirli bir süre içinde veya taksitle ödeneceği yahut hiç bir şekilde ödenmeyeceği yönündeki bildirimler alacaklı Kurum ünitesini bağlamayacaktır.

Mal bildiriminde bu şekilde cevap verenlerin durumları alacaklı Kurum ünitesince araştırılarak bu beyanların aksine kanaat getirilmesi halinde borçlunun beyanları ile bağlı kalınmayarak tespit edilecek mallarının haciz ve satış suretiyle Kurum alacağının tahsili sağlanacaktır.

Diğer taraftan, mal bildirimlerinin doğru olmadığını tespiti halinde veya yaşayış tarzları mal bildirimlerine uymayanlar hakkında 6183 sayılı Kanununun 111 ila 115 inci maddeleri gereğince işlem yapılacaktır.

6183 sayılı Kanununun 61 inci maddesine göre, malı olmadığını veya borcu karşılayacak miktarda malı olmadığını beyan eden borçlunun, daha sonra edindiği mallar ile gelirlerindeki artışları edinme ve artış tarihinden itibaren 15 gün içinde alacaklı Kurum ünitesine bildirmediği takdirde, bu borçlular hakkında Kanununun 112 nci maddesine göre işlem yapılır.

1.4. Hapsen tazyik

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu borcunu ödemezse 7 gün içinde mal bildiriminde bulunması gerekmektedir. Mal bildiriminde bulunmayan borçlu mal bildiriminde bulununcaya kadar icra mahkemesince bir defaya mahsus olmak ve üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunur. Hapis ile tazyik hükmü borçluyu mal bildiriminde bulunmaya zorlayan bir hükümdür. Bu şekilde alınan hapsen tazyik kararları, infaz için derhal yetkili Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

Borçlu hakkında hapsen tazyik kararı verilebilmesi için tahsil dairesince icra mahkemesine yapılacak başvurular için anılan maddeye göre öncelikle suçun işlendiği tarihin ve idarenin suçu öğrendiği tarihin tespiti önem arz etmektedir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 347 nci maddesinde “Bu Bapta yer alan fiillerden dolayı şikâyet hakkı, fiilin öğrenildiği tarihten itibaren üç ay ve her halde fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıl geçmekle düşer.” hükmü yer almaktadır.

Borçlu hakkında hapsen tazyik kararı verilebilmesi ile tahsil dairesince icra mahkemesine yapılacak başvurular için anılan maddeye göre öncelikle suçun işlendiği tarihin ve idarenin suçu öğrendiği tarihin tespiti önem arz etmektedir.

Buna göre, ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiğini gösteren tebliğ alındısının alacaklı Kurum ünitesine intikal ettiği tarihin, tebliğ alındısının Kuruma intikal etmemesi halinde ise tebliğ edildiğinin öğrenildiği tarihin suçu öğrenme tarihi olarak kabul edilerek en geç 15 gün içinde borçlular hakkında hapsen tazyik kararı alınmasını teminen icra mahkemesine yazılı talepte bulunulması gerekmektedir. Her halükarda suçun işlendiği tarihten itibaren bir yılı geçmemek kaydıyla suçu öğrenme tarihinden itibaren üç ay içerisinde icra mahkemesine şikâyet yoluna gidilmesi gerekmektedir.

Amme borçlusunun tüzel kişi olması halinde, mal bildiriminde bulunma yükümlülüğü üst düzey yönetici ve yetkililerine ait olduğundan, bu yükümlülüğü yerine getirmeyen üst düzey yönetici ve yetkililer hakkında hapsen tazyik kararı alınarak uygulanması gerekmektedir.

1.5. Haciz yolu ile takip

6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesine göre haciz, borçlunun mal bildiriminde gösterdiği ya da amme idaresince gerek borçlunun, gerekse üçüncü kişinin elinde tespit edilen menkul ya da gayrimenkul malları ile hak ve alacaklarından borca yetecek kadarına el konulması işlemidir. Borçlu hakkında kati haciz yapabilmek için ödeme emrinin tebliğ edilmesi şarttır.

1.5.1. Kati haciz

Kati haciz Kurum alacaklarının vadesinde ödenmemesi üzerine borçlulara ödeme emri tebliğ edilmesine müteakip, ödeme emrinin kesinleşmesinden sonra (ödeme emrinin tebliğ tarihinden sonra 7 gün geçmesinden itibaren) yapılan kesin hacizdir.

İcra memurunca haciz tutanağına kaydedilerek yapılan menkul mal hacizleri fiili, tescil kayıtlarının tutulması zorunlu olan menkul, gayrimenkul ya da hakların tescil kayıtlarına (gayrimenkuller, araçlar, marka, patent, eser, maden işletme ruhsatı, vb.) haciz bildirisi gönderilmek suretiyle haciz konulması ise kaydi haciz işlemidir.

Haciz işlemi yapılırken en kolay satılabilen, paraya çevrilmesinde kısıtlayıcı herhangi bir engel bulunmayan mallara öncelik verilir. İstihkak iddiasında bulunulan malların haczinin en sona bırakılması gerekmektedir. Borçlunun mal beyanında gösterdiği mallar öncelikle haczedilebileceği gibi, bu mallara haciz konulmadan ünitelerimizce tespit edilen mallara da haciz konulabilecektir. Ayrıca gerek mal bildiriminde gösterilen, gerekse ünitece tespit edilen mallara, birlikte haciz konulması da mümkündür. Haciz işleminde Kurum alacağının kısa sürede tahsili ve borçlunun menfaatlerinin göz önüne alınması gerekmektedir.

1.5.2. Haciz kağıdı

Kurumumuzda haciz işlemlerinin sosyal güvenlik il müdürünce veya yetki vereceği il müdür yardımcısı ya da ilgili ünite müdürünce onaylanan haciz kâğıtlarına dayanılarak yapılması gerekmektedir.

1.6. Menkul malların haczi

Menkul malların haczi icra memurunca yapılır. Fiili haciz uygulamasında icra memuru kimliğini gösterir ve borcun ödenmesini ister. Borç ödenmez veya kısmen ödenir ise icra memuru borçluya haciz kağıdını okur ve haciz yapacağını bildirerek borca yetecek kadar menkul malı haciz tutanağına kaydetmek suretiyle haczeder.

Haciz tutanağında, haczedilen malların markası, modeli, tipi, nitelikleri, varsa seri ve sicil nosu, sayı ve miktarları, tahmin edilen rayiç değeri ile ayırt edici diğer tüm özellikleri belirtilir. Ayrıca, Kurum alacağına konu icra takip dosyalarının dosya numaraları haciz tutanağına kaydedilir.

Borçlunun veya üçüncü şahsın istihkak iddiası var ise, bu iddia mutlaka haciz tutanağına kaydedilir. Haciz tutanağının, haczi yapan icra memuru, borçlu veya temsilcisi, yediemin, varsa bilirkişi ve diğer ilgililerce imzalanması, ayrıca bir örneğinin borçluya bırakılması gerekmektedir.

Haciz gıyapta yapılmışsa kolluk kuvvetlerinden veya haciz mahallinde bulunan komşulardan iki kişi bulundurulur. Gıyaben yapılan hacizler borçluya ayrıca tebliğ edilir. Borçlu süre isterse, haciz yine yapılır ancak borcu ödemesi için üç gün süre verilebilir.

Kıymetli maden, mücevher, ticari senet, hisse senedi, tahvil gibi icra memurunun kendi imkanları ile taşıması mümkün olan menkul mallar, kaybolmamaları ve değiştirilmemelerini sağlayacak önlemler alınarak üniteye getirilerek ünite muhasebe servisine tutanakla teslim edilir.

Haciz güneş battıktan doğuncaya kadar ve tatil günlerinde yapılmaz. Ancak, özellikle tatilde ve geceleri açık olan yerlerde her türlü haciz yapılabilir. Malın kaçırılma riski varsa haciz gece de yapılabilir. Haciz işlemi gündüz başlamış ve bitmemiş ise bitinceye kadar (gece de olsa) devam edilir.

1.7. Üçüncü kişilerdeki menkul malların, alacak ve hakların haczi

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinde “Hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen tutanak düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurumlara haciz keyfiyetin tebliği suretiyle yapılır. Tahsil dairesi tarafından tebliğ edilecek haciz bildirisi ile; bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve amme borçlusuna yapılacak ödemenin geçerli olmayacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak tahsil dairesine teslim edebileceği ve malın amme borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde amme borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek

zorunda kalacağı ve bu maddenin üç, dört ve beşinci fıkra hükümleri üçüncü şahsa bildirilir. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri; amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebilir. Haciz bildirisi bankanın genel müdürlüğüne de tebliğ edilmiş ise tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğü bankanın genel müdürlüğüne aittir.

Haciz bildirisi tebliğ edilen üçüncü şahıs; borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise durumu, haciz bildirisinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde tahsil dairesine yazılı olarak bildirmek zorundadır. Üçüncü şahsın süresinde itiraz etmemesi halinde, mal elinde ve borç zimmetinde sayılır ve hakkında bu Kanun hükümleri tatbik olunur.

Herhangi bir nedenle itiraz süresinin geçirilmesi halinde üçüncü şahıs, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde genel mahkemelerde menfi tespit davası açmak ve haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla amme borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etmek zorundadır. Menfi tespit davası açılması halinde mahkemece bu Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilir. Teminat, alacaklı tahsil dairesine verilir ve haciz varakasına dayanılarak haczedilir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, takip işlemlerinin durdurulması hakkında kararı veren mahkeme tarafından çözümlenir. Davasında haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın %10'u tutarında ayrıca inkar tazminatına hükmedilir.

Bu Kanun uyarınca kendisine tebliğ edilen ödeme emrine karşı dava açıp itirazında kısmen veya tamamen haksız çıkan üçüncü şahıs hakkında, menfi tespit davasının lehine sonuçlanması veya asıl amme borçlusunun takip konusu amme alacağını tamamen ödemiş olması halinde, bu Kanunun 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Üçüncü şahıs, haciz bildirisi üzerine yedi gün içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz ettiği takdirde, alacaklı amme idaresi bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilir.

Menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenir. Üçüncü şahısların genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu hakları saklıdır.” hükmü yer almıştır. 6183 sayılı Kanunun bu hükmüne göre yürütülecek işlemler aşağıda açıklanmıştır.

1.7.1. Borçlunun üçüncü şahıslardaki menkul malları ile alacak ve haklarının haczi

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan yani devir ve temlik edilmedikçe üçüncü şahıstan başkasına intikali mümkün olmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira, vesaire (intifa hakkı, şirket hissesi, tereke hissesi gibi) her türlü haklar ve icra memurlarınca fiilen haciz tutanağı düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurum ve kuruluşlar ile diğer şahıslara haciz bildirisinin tebliği suretiyle yapılması gerekmektedir.

Kurum üniteleri tarafından tebliğ edilecek haciz bildirimlerinde; üçüncü şahısların bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve Kurum borçlusuna yapılacak ödemenin geçersiz sayılacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak Kurumun ilgili ünitesine teslim edeceği ve malın Kurum borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde Kurum borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı hususları ile 79 uncu maddenin üç, dört ve beşinci fıkra hükümlerinin üçüncü şahıslara bildirilmesi gerekmektedir.

Haciz bildirimlerinin tebliğ işlemleri, 6183 sayılı Kanununun 8 inci maddesi uyarınca posta yoluyla, gerekli görülen hallerde memur eliyle yapılacaktır.

Öte yandan, haciz bildirimlerinin posta yerine elektronik ortamda yapılması ve bu tebligatlarla elektronik ortamda cevap verilmesine ilişkin uygulamanın usul ve esasları daha sonra açıklanacaktır.

1.7.2. Üçüncü şahısların haciz bildirimlerine karşı Kuruma itirazları

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine göre gönderilen haciz bildirisini alan üçüncü şahısların (gerçek ve tüzel kişiler ile kurumlar) Kurum borçlusuna borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacağın borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiaları var ise, haciz bildirisinin kendilerine tebliğinden itibaren 7 gün içinde Kurumun ilgili ünitesine yazılı olarak itiraz etmek zorunda olup, bu zorunluluğu yerine getirmemeleri halinde mal ellerinde ve borç zimmetlerinde sayılarak haklarında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Bununla birlikte, üçüncü şahısların kendilerine tebliğ edilen haciz bildirimlerine karşılık Kurumun ilgili ünitesine yazılı olarak verecekleri cevapları (itirazları), elden teslim etmeleri ya da taahhütlü posta yoluyla göndermeleri mümkün bulunmaktadır. Üçüncü şahıslara tanınan 7 günlük cevap verme süresinin hesaplanmasında; cevapların elden teslim edilmesi ya da adi posta ile gönderilmesi halinde Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihin, taahhütlü postayla gönderilmesi halinde ise postaya verildiği tarihin esas alınması gerekmektedir.

1.7.3. Üçüncü şahısların 7 günlük süre geçtikten sonra itirazda bulunmaları

Kanunda belirtilen 7 günlük sürede alacaklı Kurum ünitesine itirazda bulunmamları nedeniyle “mal elinde ve borç zimmetinde” sayılarak borçlu duruma düşen üçüncü şahıslara, Kurum borçlusuna borçlu olmadıklarının tespiti için haciz bildirisinin kendilerine tebliğinden itibaren bir yıl içinde yetkili mahkemelerde menfi tespit davası açma ve haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla Kurum borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etme imkanı da bulunmaktadır.

6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında; “... Menfi tespit davası açılması halinde mahkemece bu Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilir. Teminat, alacaklı tahsil dairesine verilir ve haciz varakasına dayanılarak haczedilir ...” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, üçüncü şahıslarca Kurum borçlusuna borçlu olmadığı veya malın elinde bulunmadığının ispatı amacıyla borçlu ve Kurum aleyhine menfi tespit davası açılması, bu şahıslar hakkında sürdürülen takibin durdurulması için yeterli olmayıp, bu konuda ayrıca mahkemenin takibin durdurulmasına ilişkin karar vermiş olması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 79 uncu madde hükmüne göre, itiraza konu haciz bildirisinde yer alan takibe konu toplam borç miktarını karşılayacak nitelikte 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan türde bir teminatın Kurumun alacaklı ünitesine verilmesi ve haciz kağıtlarına istinaden haczedilmesi gerekmektedir.

Üçüncü şahıslarca açılan menfi tespit davaları üzerine mahkemece yeterli teminat gösterilmek kaydıyla takibin durdurulmasına karar verildiği halde, teminat gösterilmemiş olması ya da gösterilen teminatın takip konusu alacağı karşılamaması halinde üçüncü şahıslar hakkında icra takip işlemlerine devam edilecektir. Dava konusu tutarı karşılayacak nitelikte teminat gösterdiğini iddia eden üçüncü şahsın, bu iddiasını takip işlemini durduran mahkemeye intikal ettirmesi ve gösterilen teminatların borcu karşılayıp karşılamadığına ilgili mahkemece karar verilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan mahkemelerce teminat aranmaksızın veya yeterli teminat alınmaksızın takibin durdurulmasına karar verilmesi halinde;

teminat verilerek takibin durdurulması Kanun hükmü olduğundan, mahkemenin bu yönde vermiş olduğu karara mahkeme nezdinde itiraz edilmesi ve yapılan itiraz sonucunda mahkemece bu defa verilecek karar gereğince işlem yapılması gerekmektedir.

Yine anılan maddede, açılan menfi tespit davası sonucunda haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, mahkemece haksız çıktığı tutarın %10'u tutarında ayrıca inkar tazminatına hükmedileceği belirtildiğinden, mahkeme kararlarında inkar tazminatına hükmedilmemiş olması halinde, kararın temyizini teminen durum hukuk servislerine intikal ettirilecektir.

1.7.4. Üçüncü şahıslar hakkında yürütülecek takip işlemleri

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine göre, Kurum borçlusu sayılan üçüncü şahıslar hakkında takip işlemlerine aynı Kanun hükümlerine göre tanzim edilecek ödeme emrinin tebliği ile başlanılacaktır.

Üçüncü şahıslarca; ödeme emrinin iptali veya menfi tespit davası açılması halinde mahkemece takibin durdurulmasına karar verilmediği sürece icra takip işlemine devam edilecektir.

Tebliğ edilen ödeme emirlerine karşı açılan davaların aleyhlerine sonuçlanması durumunda, 6183 sayılı Kanununun 58 inci maddesine göre hesaplanacak haksız çıkma zammının da üçüncü şahıslardan tahsil edilmesi gerekmektedir.

Ancak, ödeme emrine karşı dava açmakla birlikte aynı zamanda menfi tespit davası da açan üçüncü şahısların, menfi tespit davasının lehine sonuçlanması ya da asıl Kurum borçlusunun takibe konu Kurum alacağını tamamen ödemiş olması hallerinde 58 inci madde hükmüne göre ayrıca haksız çıkma zammı alınmayacaktır.

Diğer taraftan, üçüncü şahıslar hakkında sürdürülen icra takip işlemlerinin durdurulmasına ilişkin yargı kararları, asıl borçlu hakkında sürdürülen icra takip işlemlerini durdurmayacaktır.

1.7.5. Üçüncü şahısların 7 günlük süre içinde itiraz etmeleri karşısında Kurumca yapılacak işlemler

Madde hükmüne göre, kendisine haciz bildirisi tebliğ edilen üçüncü şahsın tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı Kurum ünitesine itiraz etmesi halinde, alacaklı Kurum ünitesi bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilecektir.

Buna göre, gerek Kurum, gerekse diğer Kurumların denetim ve kontrol memurlarınca üçüncü şahısların itirazının yerinde olmadığına yönelik ispat edici bilgi ve belgelerin tespit edilmesi halinde, üçüncü şahısların itirazının iptali için bir yıllık süre içinde dava açılmasını teminen konu hukuk servislerine intikal ettirilecektir.

Kurumca üçüncü şahısların yaptığı itirazın iptali amacıyla açılan davanın kabul edilmesi halinde, üçüncü şahsın 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılması ve hükmedilen tutarın üçüncü şahıstan takip ve tahsiline 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır.

İcra takibine konu Kurum alacağının asıl borçludan tahsil edilmiş olması halinde, bu konuda hukuk servislerine bilgi verilecektir.

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine göre, üçüncü şahıslar nezdinde yapılan takip sırasında haczedilen menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde hacze konu malın değerinin ödenmesi gerekmektedir. Bu durumda, üçüncü şahıs hakkında yapılacak takibin mal bedeli ile sınırlı tutulması gerekmektedir.

1.7.6. Bankaların genel müdürlüklerine tebliğ edilecek haciz bildirimleri

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinde, alacaklı amme idarelerince bu Kanun kapsamında düzenlenen haciz bildirimlerinin, amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi, Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebileceği, haciz bildirisinin bankanın genel müdürlüğüne tebliğ edilmiş olması halinde tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğünün bankanın genel müdürlüğüne ait olduğu hükme bağlanmıştır.

Buna göre, takip konusu alacağın fer'ileri ile birlikte 50.000 TL ve üzerinde olması halinde, bankaları nezdindeki hak, alacak ve mevduatlarının haczini teminen düzenlenen haciz bildirimlerinin doğrudan bankaların genel müdürlüklerine tebliğ edilmesi uygun görülmüştür.

Bu kapsamda, borç aslı ve fer'ileri toplamı 50.000 TL ve üzerinde olan alacaklarımız için, bankaların genel müdürlüklerine gönderilecek haciz bildirimlerinin borç türü ayırımına gidilmeksizin, borçlunun o üniteye işlem gören tüm işyerlerinden kaynaklanan borç aslı ve fer'ilerinin toplamı esas alınmak suretiyle düzenlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, bankaların genel müdürlüklerine gönderilecek haciz bildirisine konu alacağın borç aslı ve fer'ileri toplamının 50.000 TL ve üzerinde olup olmadığına dikkat edilmesi, şayet birden fazla icra takip dosyası mevcut ise tevhit tutanağı (Ek: 10) düzenlenerek ilk açılan icra takip dosyasında birleştirilmesi ve icra takip dosyasının tevhitli olduğunun belirtilmesi, haciz bildirimlerinin banka genel müdürlüklerine 7 günlük süre içinde cevap verilmesini engelleyecek şekilde topluca gönderilmemesi gerekmektedir.

Öte yandan, 6183 sayılı Kanununun 13 ve 62 nci maddelerine dayanılarak uygulanacak haciz ve ihtiyati hacizlere yönelik düzenlenen haciz bildirimlerine konu Kurum alacağı toplamı fer'ileriyle birlikte 50.000 TL'nin altında ise Kurum borçlusunun hak ve alacaklarının bulunduğu banka şubelerine doğrudan veya niyabeten diğer sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezleri aracılığı ile tebliğ edilecektir.

1.7.7. Üçüncü kişiler nezdinde haczedilen hak ve alacakların Kurum hesaplarına aktarılması

Kendilerine haciz bildirisi tebliğ edilen üçüncü kişiler nezdinde borçlunun hak ve alacağının bulunması halinde, bu kişiler söz konusu hak ve alacakları Kuruma derhal aktarmakla yükümlüdürler.

Bazı hallerde üçüncü kişiler tarafından, hak ve alacak üzerine Kurum haczinin işlendiği, bloke edildiği ya da hak ve alacağın tahakkuk etmesine karşın ödemesinin ileriki bir tarihte yapılacağı gibi nedenler belirtilerek bu hak ve alacaklar Kuruma ödenmemektedir.

Bu durumda, üçüncü kişiler ile her türlü iletişim araçları kullanılmak suretiyle irtibata geçilerek haczedilmiş olan hak ve alacağın Kurum hesaplarına aktarılması, ayrıca haciz bildirisinde belirtilen tutar kadar haczimizin devam ettiği, bundan böyle yazımız

beklenilmeden hak ve alacakların derhal Kurum hesaplarına aktarılması gerektiği hususu kendilerine bildirilecektir.

1.8. Gayrimenkul malların haczi

Her türlü gayrimenkul haczinin tapu kayıtlarının tutulduğu ilgili tapu sicil müdürlüklerine haciz bildirisi gönderilmek suretiyle yapılması gerekmektedir. Sicil kayıtları tutulan gemi ve uçakların haczi de sicil kayıtlarının tutulduğu ilgili idarelere haciz bildirimleri gönderilmek suretiyle yapılacaktır.

1.9. Hacedilemeyecek mallar

1) 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve mahalli idarelerin malları hariç olmak üzere Devlet malları ile hususi kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen mallar.

2) Borçlunun şahsı ve mesleği için gerekli elbise ve eşyası ile, borçlu ve ailesine gerekli olan yatak takımları ve ibadete mahsus kitap ve eşyası,

3) Vazgeçilmesi kabil olmayan mutfak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası,

4) Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan arazi ve çift hayvanları ve taşıtları ve diğer teferruat ve tarım aletleri; çiftçi değilse sanat ve mesleği için gerekli olan alet ve edevatı ve kitapları; arabacı, kayıkçı, hamal gibi küçük taşıt sahiplerinin ancak geçimlerini sağlayan taşıt vasıtaları,

5) Borçlu veya ailesinin geçimleri için gerekli ise, borçlunun tercih edeceği bir süt veren mandası veya ineği veyahut üç keçi veya koyunu ve bunların üç aylık yem ve yataklıkları,

6) Borçlu ve ailesinin iki aylık yiyecek ve yakacakları ile;

a) Borçlu çiftçi ise ayrıca gelecek mahsul için gerekli olan tohumluğu,

b) Borçlu bağ, bahçe veya meyve ve sebze yetiştiricisi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan bağ, bahçe ve bu işler için gerekli bulunan alet ve edevatı, malzemesi ve fide ve tohumluğu,

c) Geçimi hayvan yetiştirmeye münhasır olan borçlunun kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan miktarda hayvan ile bu hayvanların üç aylık yem ve yataklıkları,

7) Memleketin ordu ve zabıta hizmetlerinde malul olanlara bağlanan emekli aylıkları ile, bu kabil kimselerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar ve ordunun hava ve denizaltı mensuplarına verilen uçuş ve dalış ikramiyeleri,

8) Bir yardım sandığı veya derneği tarafından hastalık, zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan aylıklar,

9) Vücut ve sağlık üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak zarar görenin kendisi veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi gereken paralar,

10) Askerlik malullerine, şehit yetimlerine verilen harb malullüğü zammı ile, 1485 sayılı Kanun gereğince verilen tekel beyiyeleri,

11) Borçlunun haline münasip evi, ancak evin değeri fazla ise bedelinden haline münasip bir yer alınabilecek miktarı borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılabilir,

12) Harcırah Kanununa göre yapılan ödemeler,

13) 2022 sayılı Kanun uyarınca bağlanan aylıklar.

1.10. Kısmen haczedilebilenler

Gelirler, aylıklar, ödenekler, her çeşit ücretler, intifa hakları ve hasılatı, ilama bağlı olmayan nafakalar, emeklilik aylıkları, sigorta ve emeklilik sandıkları tarafından bağlanan gelirler kısmen haczedilebilir.

Haczolunacak miktar bunların üçte birinden çok, dörtte birinden az olamaz. Asgari ücreti aşmayan aylık gelirlerin onda birinden fazlası haczedilemez.

1.11. Kurumca ödenen gelir, aylık ve ödeneklerin haczi

5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasında; “Bu Kanun gereğince sigortalılar ve hak sahiplerinin gelir, aylık ve ödenekleri, sağlık hizmeti sunucularının genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulanması sonucu Kurum nezdinde doğan alacakları, devir ve temlik edilemez. Gelir, aylık ve ödenekler; 88 inci maddeye göre takip ve tahsili gereken alacaklar ile nafaka borçları dışında haczedilemez. Bu fıkra göre haczi yasaklanan gelir, aylık ve ödeneklerin haczedilmesine ilişkin talepler, borçlunun muvafakati bulunmaması halinde, icra müdürü tarafından reddedilir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre takip ve tahsili gereken Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarından dolayı, Kurumca bağlanan gelir, aylık ve ödeneklerin haczi mümkündür.

Diğer taraftan, damga vergisi, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı borçları Kurumca 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilmekle birlikte bu borçlar Kurum alacağı olmadığından ve özel kanunlarında tahsili hususunda 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesine de atıf yapılmadığından bu borçlardan dolayı Kurumca bağlanan gelir, aylık ve ödeneklerin haczi mümkün bulunmamaktadır.

1.12. Fazlaya ilişkin hacizler

Kurumun süresinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının takip ve tahsilinde 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer hükümleri uygulanmaktadır.

Bu doğrultuda kanuni süresinde ödenmeyen Kurum alacağının tahsili için anılan Kanunun ilgili maddeleri uyarınca borçlunun her türlü menkul ve gayrimenkul malları ile hak ve alacakları üzerine haciz uygulanmaktadır.

6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasında; borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayri menkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarının tahsil dairesince haczolunacağı,

Dördüncü fıkrasında; ancak, haczolunan gayrimenkul artırmaya çıkarılmadan, borçlu borcun itfasına yetecek menkul veya vadesi gelmiş sağlam alacak gösterirse gayrimenkul üzerindeki haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacağın da haczolunacağı,

Son fıkrasında ise, tahsil dairesinin alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmeye mükellef olduğu,

Kanunun 73 üncü maddesinde; borçlunun alacaklı amme idaresinin muvafakatini almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamayacağı, haczi koyan tahsil dairesinin buna aykırı hareketin cezaya mucip olduğunu borçluya ihtar edeceği,

Kanunun 90 inci maddesinde ise; gayrimenkullerin satış komisyonlarınca açık artırma ile satılacağı,

91 inci maddesinde ise; satışa çıkarılacak gayrimenkullere bilirkişinin mütalaası alınmak suretiyle satış komisyonu tarafından rayiç değer biçileceği,

hükümleri yer almıştır.

6183 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre, borçlunun mal bildiriminde gösterilen malların haciz bakımından bir önceliği veya ayrıcalığı bulunmadığı gibi, menkul ve gayrimenkul mallarla, alacak ve haklardan hangilerinin haczedileceği konusunda Kanunda bir hüküm bulunmadığından tahsil dairesi lüzumlu gördüğü malları haczedebilecek olmakla birlikte, **haczin amacının kamu (Kurum) alacağının tahsilinin sağlanması olduğu göz önünde bulundurulur, yapılacak haciz işlemlerinde borçlunun borçlarına yetecek miktarda mallarına haciz uygulanması ile yetinilmesine dikkat edilmesi gerekmektedir.**

Bununla birlikte; uygulamada, özellikle gayrimenkul hacizlerinde borçluların (işverenlerin) hacze konu olabilecek gayrimenkullerinin değer tespitinin önceden yapılabilmesi mümkün olmadığından, **ünitelerimizce tapu sicil müdürlüklerine gönderilen haciz bildirimlerine istinaden borçlu adına kayıtlı tüm gayrimenkuller üzerine haciz tatbik edilmekte, bu durumda, bazen borçluların Kuruma olan borcuna yetecek miktardan çok daha fazla mal varlığı üzerine haciz konulduğundan, borçlularca borcundan fazla tutarda mal varlığı üzerine haciz konulduğu gerekçesiyle, fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması talep edilmektedir.**

Yine uygulamada, borçlularca 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre taksit talebinde bulunulması halinde, taksitlendirme işleminin yapılmasını müteakip teminat olarak gösterilen başkaca bir mal varlığı üzerine yahut Kurum alacağının tahsilini tehlikeye düşürmeyecek ve

Kurum alacağını karşılayacak tutarda mahcuz (üzerine haciz konulmuş) mal varlığı üzerindeki hacizler baki kalmak kaydıyla fazlaya ilişkin diğer mallar üzerindeki hacizler anılan madde hükmüne istinaden kaldırılmaktadır.

Yönetim Kurulumuzun 22/4/2010 tarihli ve 2010/6 sayılı kararıyla fazlaya ilişkin hacizlerle ilgili olarak; “Kurum alacaklarının tahsili amacıyla işverenlerin gayrimenkul mal varlıkları üzerine borç tutarının çok üzerinde haciz işlemi uygulanması ve borçlularca 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin haciz yapıldığı iddiası ile fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizlerinin kaldırılması talebinde bulunulması halinde;

1) İl özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların Kurumumuza olan borçlarından dolayı daha fazla tutarda gayrimenkulleri üzerine haciz konulduğu durumlarda, söz konusu idarelerin borçlarına karşılık genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı üzerinden ayrılan paylarından kesinti yapıldığı hususu da nazara alınarak, Kurumumuza olan (icraya intikal eden ve etmeyen tüm borçlar) toplam borçları tutarında,

2) Bunların dışında kalan işverenlerin, Kurumumuza olan (icraya intikal eden etmeyen tüm borçlar) toplam borç miktarının en fazla iki katına kadar olan tutarda,

gayrimenkul haczinin baki tutularak, bu tutarlar üzerindeki fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizlerinin, ünitelerimizin “Gayrimenkul Satış Komisyonları” tarafından değerlendirilerek kaldırılması,” uygun görülmüştür.

Bu bakımdan, yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde Kurum alacaklarının tahsili amacıyla borçluların gayrimenkul mal varlıkları üzerine borç tutarının çok üzerinde faaliyetine engel olacak şekilde haciz işlemi uygulanmış ise, söz konusu hacizlerin kaldırılması hususunda aşağıdaki usul ve esaslar çerçevesinde işlem yapılması, gerekmektedir.

1.12.1. Fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması taleplerinin değerlendirilmesi

a) İl özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların taleplerinin değerlendirilmesi;

Bilindiği gibi, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanununun değişik 7 nci maddesine istinaden çıkarılan ve 19/3/2010 tarihli ve 27526 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Gelirleri Tahsilatı Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar”a göre alınan 15/3/2010 tarihli ve 2010/238 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca; büyükşehir belediyeleri, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşlarının Kurumumuza 1/3/2010 tarihine kadar tahakkuk eden borçlarının genel bütçe gelirleri tahsilatı üzerinden ayrılan paylardan kesinti yapılması suretiyle tahsili için ilgisine göre İller Bankası ya da Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne bildirilmiştir. Yine 1/3/2010 tarihinden sonra tahakkuk edecek borçlar için de gerekli kesintilerin yapılarak Kurumumuza aktarılması için ilgili Kurumlara her iki ayda bir bildirim yapılacaktır.

Bu bakımdan, il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların Kurumumuza olan borçlarından dolayı fazla tutarda gayrimenkulleri üzerine haciz konulduğu ve taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin haciz kaldırma talebinde bulunması halinde, söz konusu idarelerin borçlarına karşılık genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı üzerinden ayrılan paylarından kesinti yapıldığı hususu da dikkate alınarak Kurumumuza olan (borç türü ayrımı yapılmaksızın icraya intikal eden ve etmeyen tüm borçlar) toplam borç tutarı kadar hacizleri baki tutularak diğer gayrimenkuller üzerine konulan hacizler, ünitelerimizin gayrimenkul satış komisyonlarınca kaldırılabilir.

Örnek-1: A Belediyesinin Kurumumuza prim, işsizlik sigortası primi, gecikme cezası ve gecikme zammından oluşan toplam 850.000 TL borcu olduğu varsayıldığında, söz konusu Belediyenin 1.000.000 TL değerindeki arsası ile 2.000.000 TL değerindeki iş hanı haczedilmiş ve belediye taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılmasını talep etmiş ise, Belediyenin borcu kadar 1.000.000 TL değerindeki arsa üzerindeki haciz baki tutularak 2.000.000 TL değerindeki iş hanı üzerindeki haczin kaldırılması mümkün olabilecektir.

Ancak, 1.000.000 TL değerindeki arsa üzerinde vergi dairesinin 750.000 TL tutarında haczinin bulunması halinde söz konusu arsa üzerinde alacağımızı tehlikeye düşürecek başka idarelerin hacizleri olduğundan, iş hanı üzerindeki haciz baki tutularak arsa üzerindeki haczin kaldırılması mümkün olabilecektir.

b) İl özel idareleri, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ile bunlara bağlı kuruluşların dışında kalan borçluların taleplerinin değerlendirilmesi;

Söz konusu borçluların Kurumumuza olan borçlarından dolayı tüm gayrimenkulleri haczedilmiş ve taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması talep edilmiş ise borç tutarının en fazla iki katı tutarında gayrimenkul haczi baki tutularak, bu tutar üzerinden fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizleri borçluların talebi üzerine gayrimenkul satış komisyonları tarafından kaldırılabilir.

Örnek-2: DK Ltd. Şti'nin Kurumumuza prim, idari para cezası, işsizlik sigortası primi, gecikme cezası ve gecikme zamlarından oluşan toplam 1.250.000 TL borcu olduğunu varsayalım.

Anılan şirketin 500.000 TL değerinde 2 adet apartman dairesi, 1.000.000 TL tutarında bir arsasının ve üzerinde yaklaşık 2.000.000 TL tutarında takyidatı olan 5.000.000 TL değerinde fabrika binasının bulunduğu varsayalım.

Bu durumda, borçlu şirketçe fabrika üzerindeki haczin baki tutularak diğer arsa ve daireler üzerindeki hacizlerimizin kaldırılması talep edilmiş olsa dahi, şirketin talebi dikkate alınmaksızın üzerinde ipotek ve haciz bulunmayan nakde çevrilmesi kolay gayrimenkullerin diğer nitelikleri de dikkate alınmak suretiyle 2 adet apartman dairesi ve arsa üzerindeki haczimiz baki tutularak fabrika binası bulunan gayrimenkul üzerindeki haczin kaldırılması mümkün bulunmaktadır.

1.12.2. Fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması taleplerinin gayrimenkul satış komisyonlarınınca değerlendirilmesi ve dikkate alınacak hususlar

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmeliğin “Satış Komisyonları” başlıklı 21 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurumca mahcuz menkul ve gayrimenkullerin satış işlemlerini yapmak üzere satış komisyonları ve satış birimleri kurulur.

Dördüncü fıkrasında ise, gayrimenkul satış komisyonu; sosyal güvenlik il müdürü veya yetki vereceği il müdür yardımcısı ya da ilgili sosyal güvenlik merkez müdürünün başkanlığında, varsa avukat ve satış işlemlerinden sorumlu servis şefi veya yetkili memuru, icra memuru ve ünite amirinin görevlendireceği bir memurdan oluşur.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, Kurum alacaklarının tahsili amacıyla borçluların gayrimenkul mal varlıklarına borç tutarının çok üzerinde haciz işlemi uygulanması ve borçlularca 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin haciz yapıldığı iddiası ile fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizlerinin kaldırılması talebinde bulunulması halinde hacizlerin kaldırılıp kaldırılmayacağı veya hangi hacizlerin kaldırılacağı hususu gayrimenkul satış komisyonları tarafından değerlendirilip karara bağlanacaktır.

a) Borçlularca, Kurumumuza olan mevcut borçlarından daha fazla tutarda gayrimenkulleri üzerine haciz konulduğu iddiasıyla, fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılmasına ilişkin bir talepte bulunulması halinde, gayrimenkul satış komisyonlarınınca öncelikle borçluların haczedilmiş olan gayrimenkullerinin değer tespitleri bu Genelgenin üçüncü bölümünde belirtildiği şekilde tespit edilecektir.

b) Yine, gayrimenkul satış komisyonu tarafından verilecek karara esas olması bakımından, borçluların haczedilmiş gayrimenkullerinin güncel tapu takyidat (ipotek, haciz, tedbir vb. kayıt ve sınırlamalar) bilgileri tapu sicil müdürlüklerinden istenecektir.

c) Kurum tarafından haczedilmiş olan gayrimenkullerinin değerleri ve tapu takyidat bilgilerine göre, şayet haczedilmiş gayrimenkullerinin değeri, güncel (icraya intikal eden ve etmeyen tüm borçlar) borç tutarının altında olması veya gayrimenkullerinin değerinin güncel borç tutarının üzerinde olmakla birlikte takyidatlardan dolayı Kurum alacağının tahsilinin güç veya tehlikeye düşeceğine kanaat getirilmesi halinde, başka bir incelemeye gerek kalmaksızın satış komisyonu tarafından borçluların bu talebi reddedilecektir.

d) Kurum tarafından haczedilen gayrimenkullerinin değerleri ve tapu bilgilerine göre gayrimenkul satış komisyonları borçluların haczin kaldırılmasını talep ettiği gayrimenkullerle bağlı kalmaksızın öncelikle hacizli gayrimenkuller içerisinden durumu ve konumu, satılma kabiliyeti, hukuki durumu gibi hususları da göz önünde bulundurarak ve satılması en kolay olmasına dikkat edilerek Kurum alacağının tahsilinin en kolay sağlanabileceği nitelikteki gayrimenkuller üzerindeki hacizler baki tutularak, diğer gayrimenkuller üzerindeki hacizler kaldırılabilir.

e) Borçluların borcundan dolayı hem menkul mallarına, hem de gayrimenkul mallarına haciz konulmuş ve borçlu tarafından menkul mallar üzerindeki hacizler baki kalmak kaydıyla

fazlaya ilişkin olduğu iddiası ile gayrimenkul mallar üzerindeki hacizlerin kaldırılmasının talep edilmesi veya borçlular tarafından gayrimenkul mallar üzerindeki hacizler baki kalmak kaydıyla fazlaya ilişkin olduğu iddiası ile menkul mallar üzerindeki hacizlerin kaldırılmasının talep edilmesi halinde, gayrimenkul satış komisyonları tarafından bu talepler kabul edilmeyecektir.

1.12.3. Diğer hususlar

Haciz işleminin amacı; Kurum alacağının teminat altına alınması ve kamu (Kurum) alacağının tahsilinin sağlanması olduğundan, haciz işlemlerinin sonuçsuz kalmaması için bu gibi durumlarda (borçlunun fazlaya ilişkin haciz yapıldığı iddiasına sebebiyet verilmeden), bu Genelgede belirtilen sürelerde satış işlemlerine başlanması göz önünde bulundurularak, Kurum alacağının tahsilini teminen öncelikle satışı en kolay olan menkul malların (gerekirse gayrimenkullerin) satış işlemine başlanılacak ve satış işlemlerinin neticesinde Kurum alacağının tahsil edilmesini müteakip, borçlunun varsa diğer menkul ve gayrimenkulleri üzerindeki hacizler kaldırılacaktır.

Ayrıca, borçluların yalnızca menkul malları haczedildiğinde, fazlaya ilişkin haciz yapıldığı iddiası ile söz konusu hacizlerin kaldırılmasının talep edilmesi halinde, yukarıda açıklanan esaslara göre işlem yapılmayacaktır.

1.13. İstihkak iddiaları

Hacze karşı istihkak iddiaları, 6183 sayılı Kanunun “Borçlu elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları” başlıklı 66 ncı ve “Üçüncü şahıs elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları” başlıklı 67 nci maddesinde, diğer hükümler ise 68 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Borçlu, üçüncü şahıs ya da alacaklı Kurum ünitelerince anılan maddelere göre açılacak istihkak davalarının 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesi hükmüne göre Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinde açılması gerekmektedir.

İstihkak davalarının açılması icra takibini durdurmamaktadır. Davacı takibin durdurulmasını veya ertelenmesini mahkemeden talep edebilir. Davaya bakan mahkeme tarafından mevcut delillerin mahiyetine göre ve muhtemel zararlara karşı yeterli teminat alınmak suretiyle takibin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verebilir.

İstihkak davası üzerine, takibin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verilir ve neticede dava reddedilirse, davanın konusunu oluşturan hacizli malın değerinin %10’u tutarında tazminata hükmolunur. Mahkeme kararlarında gerekli şartlar olduğu halde, %10 tazminata hükmedilmemiş olması halinde temyiz yoluna başvurulması gerekmektedir.

Mahkemece hükmolunan tazminatın takip ve tahsiline, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır. Bu tazminata, süresinde ödenmemesi halinde gecikme zammı tatbik edilmeyecektir.

1.14. Alacaklı amme idareleri arasında hacze iştirak

6183 sayılı Kanununun 69 uncu maddesinde, her amme idaresinin diğ er amme idareleri tarafından yapılan hacizlere, alacağı bu haciz tarihinden önce tahakkuk etmiş olmak şartıyla haczedilen mallardan herhangi biri paraya çevrilinceye kadar iştirak edebileceği düzenlenmiştir.

Amme idareleri arasında hacze iştirak edilmesi halinde hacizli malın bedelinden ilk önce haczi yapan dairenin alacağı tahsil olunur. Artarı hacze iştirak tarihi sırasıyla alacaklarına mahsup edilmek üzere hacze iştirak eden diğ er dairelere ödenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM Satış İşlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM Menkul Malların Satışı

1. Menkul malların satış işlemleri

6183 sayılı Kanunun menkul malların satılmasına dair hükümlerine göre, menkul malların satışının esas olarak alacaklı tahsil dairelerince yapılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanununun 84 üncü maddesi uyarınca, borçlu veya üçüncü şahıs elinde haczedilen borçluya ait menkul malların haczedildikleri tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satış işlemlerine başlanması gerektiğ inden, menkul malların muhafaza altına alındığı tarihten itibaren bir ay içinde satış işlemine başlanılacaktır. Ancak, hacizli menkul malın bu sürede satışa çıkarılmamış olması, bu sürenin sonrasında satışa çıkarılmayacağı anlamına gelmez.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle muhafazasına imkan olmayan veya beklediğ i takdirde önemli bir değ er değ işikliğ ine uğ raması ihtimali bulunan malların derhal satılarak paraya çevrilmesi gerekmektedir.

Menkul malların satış işlemleri sırasında toplam borç tutarı yüksek olan işyerleri ile mevsimlik olan işyerlerine öncelik verilecektir.

1.1. İlan

Menkul mal satış komisyonu, satılacak menkul malın niteliğ ini, cinsini, türünü, özelliklerini, satışa esas tutarını ve diğ er satış şartlarını dikkate alarak uygun göreceğ i araçlar ile açık artırma tarihinden en az 15 gün önceden başlamak suretiyle ilan edebilir.

Ayrıca satış ilanı Kurumun web sayfasında belirlenen şekilde yayınlanır.

1.2. Teminat

Her ne kadar 6183 sayılı Kanunda haczedilen menkul malların satışı sırasında teminat alacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamakta ise de, satış işleminin ciddiyetinin

sağlanması ve alıcının caymamasına yönelik olarak, satış komisyonunca artırmadan önce gayrimenkul malların satışında olduğu gibi muhammen bedel üzerinden %7,5 oranında teminat alınacaktır.

Teminatın satış zamanından önce teamül olarak Kurum veznesine ödenmiş olması gerekmekte ise de; satışa iştirak etmek isteyenlerden satış zamanına kadar satış komisyonu tarafından da teminat tahsilatı yapılabilir. Bu durumda tüm teminatların tutanak mukabili teslim alınması ve artırım sonunda ihale üzerinde kalmayan katılımcılara yine tutanak mukabili teslim edilmesi gerekir.

1.3. Satış mahalli

Haczedilen menkul malların, tahsil dairelerinin satış mahallinde artırma usulü ile satılması esastır. Bununla birlikte, haczedilen malın satış mahalline naklinin çok zor olması, nakli sırasında önemli bir değer kaybına uğramasının muhtemel olması gibi nedenlerle alacaklı tahsil dairesince uygun görüldüğü hallerde, malın mahallinde satışının yapılması da mümkündür.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar ise artırma usulüne başvurulmadan pazarlıkla satılabilir. Ayrıca, altın, zirai ürün ve hisse senedi gibi borsası bulunan malların satışı bunların borsalarında yapılabilir.

Haczedilen altın veya kıymetli mücevherler ise günlük borsa değerleri üzerinden fatura karşılığı paraya çevrilir.

Özellikle küçük yerleşim yerlerinde birinci artırmada alıcı çıkmaması nedeniyle satışın gerçekleşmemesi halinde, birinci artırmada satılamayan malların ikinci artırımı bir başka il veya ilçede yapılabilir.

Malın mutad satış mahalline naklinin külfetli veya mahallinde satışının daha uygun olduğu durumlarda, tahsil dairesi satış mahallinde (örneğin belediye mezar salonu veya icra dairelerinin satış yerleri) yapabilir.

Haczedilen malın satış mahalline naklinin çok zor olması, nakil sırasında önemli bir değer kaybına uğramasının muhtemel olması gibi nedenlerle alacaklı tahsil dairesince uygun görüldüğü hallerde malın haczedilerek muhafaza altına alındığı yerde (örneğin fabrika veya büro) satışının yapılması da mümkündür. Bu durumda, borçlunun yazılı muvafakatinin alınması gerekmektedir.

Hacizli mallar, ilgili tahsil dairesinin yetki çevresi (başka il) dışında ise, satış kararı icra takibini yürüten ünitece alınır. Niyabeten takibi yürüten ünitece de satış işlemi yapılır.

1.4. Artırım

Açık artırma herkese açık ve geneldir. Artırmaya medeni hakları kullanma ehliyetine haiz herkes katılabilir. İhaleye kanuni temsilciler de katılabilir. İhaleye katılabilmek için iradi temsil de mümkündür.

Satış işlemi satış ilanında belirtilen gün ve saatte başlar. Ancak, satış işlemine başlanılmadan önce satış komisyonunca ön hazırlıkların tamamlanmış olması gerekir.

Menkul malların artırımında üç defa yüksek sesle duyurma mecbur olup, ilk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olmaması şartının aranılması zorunludur. Bu bedele ulaşılamaması halinde satış yapılmayacaktır.

Artırma esnasında belediye tarafından görevlendirilmiş bir tellalın hazır bulunması zorunludur. Belediye tarafından görevlendirilmiş tellalın hazır bulunmaması halinde bu durum artırma tutanağına yazılır ve satış komisyonu başkanı tarafından, ünitelerde görevli bir memur o artırma için tellal tayin edilir.

Açık artırma, satış komisyonu başkanı tarafından satış ilanında belirtilen saat ve dakikada herkesin duyabileceği şekilde tellala satış ilanını okutması ile başlar.

Artırma iştirak eden taliplilerin adı, soyadı, adresi, telefonu, teminatın türü ve tutarı, pey tarihi ve imzaları "yapılan artırmalar" a ilişkin müzayede tutanağına eksiksiz kaydedilir.

Artırım işlemi herhangi bir süreye bağlı kalmaksızın taliplilerin pey sürümü sona erene kadar devam eder.

Taliplilerin pey sürümü sona erdiğinde, tellal tarafından üç defa son pey tutarı da söylenmek suretiyle artırım işleminin sonucu yüksek sesle ilan edilerek en çok artırana ihale edilir.

1.5. Malın birinci artırımda satılamaması

Birinci artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olması veya hiç alıcı çıkmaması halinde yapılacak işlem açıklanarak, satılamayan menkul mallar, ilk artırma tarihinden başlayarak 15 gün içinde uygun görülen zamanlarda tekrar satışa çıkarılır. Bu artırmada verilen bedel ne olursa olsun satışın yapılması mümkün olmakla birlikte, tahsil dairesinin 6183 sayılı Kanununun 62 nci maddesinde yer alan "Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir." hükmünün de satış bedeli açısından dikkate alınarak, satışa konu malın tespit edilen değerinden çok az bir bedele satılamaması gerekmektedir.

1.6. Satılamayan mallar

Menkul mallar yerinde veya başka bir mahalle götürüldüğü halde yine satılamaz veya satış komisyonunca taşıma giderlerinin çokluğu nedeniyle başka yere götürülmesi uygun görülmediği takdirde, ilk artırma tarihinden itibaren 15 günlük sürenin bitiminden sonra 6 ay içinde pazarlık usulüyle satılır.

Pazarlık usulü ile de satılamayan mallar borçluya geri verilebileceği gibi uzun bir süre geçtiği halde satılamayan menkul malların yeniden değerleri tespit edilmek suretiyle tekrar satışa çıkarılması da mümkündür.

1.7. Alıcının malı almaktan vazgeçmesi

Menkul malı satın alan kişinin (alıcı) malı almaktan vazgeçmesi veya verilen süre içinde bedelin tamamını ödememesi durumunda, malın ikinci defa artırmaya çıkarılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunda bu artırmanın hangi sürede yapılacağına ilişkin bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, hacizli malların bir an evvel paraya çevrilerek Kurum alacağıının tahsil edilebilmesi için mümkün olan en kısa sürede artırmaya çıkarılması gerekmektedir.

İkinci defa yapılan bu artırmada malın en çok artırana ihale olunması gerekmektedir.

Menkul mal birinci defa kendisine ihale edilen kimseden, iki ihale bedeli arasındaki fark ve diğer zararlar ile %5 faizin, ikinci ihalede alıcının çıkmaması halinde ise ilk ihale bedeli ve diğer zararlar ile %5 faizin, derhal 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesi gerekmektedir.

Menkul mal birinci defa kendisine ihale edilen kimse hakkında cebri takip işlemlerine ödeme emri tebliği ile başlanılacaktır. Ayrıca, bu alacağa ihale bedelinin ödenmesi gerektiği günden (bu tarih hariç) itibaren ödeme tarihine kadar (bu tarih dahil) geçen süre için basit faiz usulüyle yıllık %5 oranında faiz hesaplanması gerektiğinden, ayrıca gecikme zammı hesaplanmayacaktır.

İkinci ihalede alıcı çıkmaması nedeniyle satışın yapılamaması durumunda, sorumlu olan ilk ihale alıcısından Kanunun aradığı tüm bedelin tahsil edilmesi halinde satışa konu malın kendisine teslimi gerekmektedir.

1.8. Tellaliye bedeli

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun;

67 nci maddesinde, “Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balıkthane, mezat yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde, gerçek veya tüzelkişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı, Tellallık Harcına tabidir.”

68 inci maddesinde, “Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişiler ödemekle mükellefler.

Gerçek veya tüzel kişiler yapacakları satışları, satış yapmadan önce belediye veya mahallindeki belediye ilgililerine haber vermekle ödevlidirler. Haber verilmediği takdirde harç yüzde 50 fazlasıyla tahsil olunur.”

70 inci maddesinde ise, “Tellallık Harcının nispeti, yüzde 2'dir. 100 Yeni Türk Lirasını aşan satışlarda aşan kısım için nispet yüzde 1'dir.” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda da açıklandığı gibi, satış komisyonunca satış ilamının bir nüshasının belediye ilan tahtasında satış tarihine kadar asılması ve satış günü tellalın görevlendirilmesi belediye başkanlığından talep edilir.

Taşınır veya taşınmaz malların satışında tellal hazır bulunsun veya bulunmasın satış bedeli üzerinden Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenmesi gereken tellallık resmi belirlenir. Satış ilanı veya şartname gereğince tellallık resmi alıcı tarafından ödeneceğinden, satış bedeli ile tellallık resminin tutarını ve satışa ilişkin bilgileri içeren bir yazı alıcıya verilerek tellallık resminin ilgili belediyeye yatırılması sağlanır.

1.9. Borçluya bilgi verilmesi

Borçluya, mahcuz mallarının icraen satışının yapılarak satış bedelinin tahsil edildiği ve masraflar düşüldükten sonra bakiye bedelin borcuna mahsup edildiği, satış bedeli borç tutarından fazla ise emanet hesaplarda tutulan miktarının, Kurum haczinden önce konulmuş diğer idarelerin alacaklarına karşılık ne kadar aktarıldığı bildirilir. Söz konusu yazıya satış tahsilat makbuzunun bir nüshası eklenir.

1.10. Satış işleminin kesinleşmesi

Satış işlemi, menkul malın satışından itibaren 7 gün içinde yetkili iş mahkemesine başvuruda bulunulmaz ise kesinleşir. 7 günlük süre satışın yapıldığı günü takip eden günden itibaren başlar ve 7 nci günün mesai saati sonunda biter. Bu süre zarfında borçlu veya satışa iştirak edenlerin yetkili iş mahkemesi nezdinde satışın iptali için dava açmaları ve durumu satış komisyonuna bu süre zarfında bildirmeleri gerekir.

İtirazın kabulü ile duruşma günü verilmesi halinde satış işlemi duracağından, alıcıdan tahsil edilen teminat ve satış bedeli alıcıya iade edilmez.

Ancak, mahkemece satışın iptaline yönelik itirazın reddedilmesi halinde satış işlemi kesinleşir.

Mahkemece satış işleminin iptal kararının kesinleşmesi durumunda ise bütün hazırlıklar ve artırım yeniden yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM Gayrimenkul Satışı

1. Gayrimenkul malların satış işlemleri

6183 sayılı Kanunun gayrimenkul satışına ilişkin maddelerinde satış işlemlerinin hangi süre içinde başlanılacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamakla birlikte, Kurum alacağının bir an önce tahsilinin sağlanması bakımından icra takibine konu borcun ödenmemesi halinde, gayrimenkul malların haciz tatbikine ilişkin resmi yazının Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihten itibaren 3 ay içinde satış işlemlerine başlanılacaktır.

Bu durumda, hacizli malların satış işlemlerine haciz tarihinden itibaren her halükarda (tecil ve taksitlendirme talebi, mahkemece tedbir kararı alınmış olması, istihkak iddiasında bulunulması, vb nedenler hariç) 3 ay içinde başlanılmış olması gerekmektedir birlikte, mallarını kaçırmaması, devretmesi, değerini yitirecek tasarruflarda bulunulması, öteden beri borcun ödenmesi hususunda hiçbir girişimde bulunulmaması yada borç ödememeyi alışkanlık haline getiren borçlular yönünden ise, yukarıda belirtilen süreye bağlı kalınmaksızın haciz ve satış işlemlerine başlanılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunda haczedilen gerek menkul gerekse gayrimenkullerin hangi sürede satışının isteneceğine ilişkin bir düzenleme yapılmadığından, mahcuz malların satışına karar vermek tümüyle alacaklı Kurum ünitesinin yetkisinde bulunduğundan, bu Genelgede belirtilen süreler içinde satışa çıkarılmayan veya satılamayan mallar üzerindeki Kurum haczi, satış süreleri aşıldığı gerekçesiyle kaldırılmaz.

1.1. Gayrimenkul satış komisyonu

Gayrimenkuller, satış komisyonlarınca açık artırma ile satılır. Gayrimenkul satış komisyonu; Sosyal Güvenlik İl Müdürü veya yetki vereceği il müdür yardımcısı ya da ilgili sosyal güvenlik merkez müdürünün başkanlığında, varsa avukat ve satış işlemlerinden sorumlu servis şefi veya yetkili memuru, icra memuru ve ünite amirinin görevlendireceği bir memurdan oluşur.

1.2. Gayrimenkullerde değer tespiti

Kurum alacaklarına karşılık teminat olarak gösterilen veya satışına karar verilen gayrimenkullerin değer tespiti, uzman gerçek veya tüzel kişilerin hazırlamış olduğu kıymet takdir raporu dikkate alınarak gayrimenkul satış komisyonu tarafından belirlenir.

Gayrimenkul satış komisyonu, uzman gerçek veya tüzel kişilerin hazırlamış olduğu kıymet takdir raporunu kabul edip etmemekte serbesttir. Komisyon gerekli gördüğü hâllerde yeniden kıymet takdir raporu isteyebileceği gibi, Kurum teknik elemanlarının bulunduğu illerde, bu elemanların da bulunduğu bir komisyon marifetiyle değer tespiti yaptırabilir.

1.3. Satış şartnamesi

6183 sayılı Kanununun 92 nci maddesinde gayrimenkullerin satış şartnamesinde hangi kayıtların yer alması gerektiği hükme bağlanmıştır. Madde hükmüne göre ünitelerimizce satışa konu her bir gayrimenkul için ayrı şartname düzenlenmesi gerekmektedir.

Söz konusu şartnamede;

- 1) Gayrimenkul malikinin adı, soyadı ve adresi,
- 2) Gayrimenkulün bulunduğu mahalle, sokak ve kapı numarası, durumu ve hususi vasıfları, (gayrimenkulün tapu kaydı, varsa kadastro çapı, sair evsafi, durumu ve hususi vasıfları tafsilatlı bir şekilde gösterilecek, müştemilatı ve eklentileri açıkça belirtilecektir.)
- 3) Gayrimenkulün artırmaya esas olarak biçilen rayiç değeri,

4) %7,5 nispetindeki teminat tutarı, (teminatın gayrimenkule biçilmiş değerinin %7,5'u oranında olacağı ve teminat olarak 94 üncü madde gereğince, 10 uncu maddenin 1- 4 üncü bentlerinde yazılı bulunan teminatların kabul edileceği belirtilecektir.)

5) Gayrimenkul üzerindeki henüz vadesi gelmemiş rehinler hakkında gerekli bilgilerle, satışın, gayrimenkul üzerindeki irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyetleri, ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleriyle birlikte yapılacağı, (gayrimenkul üzerindeki irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyetleri, ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleri hakkında tapu kaydında mevcut bilgiler gösterilecektir.)

6) Gayrimenkulün rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçlar varsa bunların müşteriye devredilmeyip satış bedelinden tercihan ödeneceği, (satışa çıkarılan gayrimenkulün üzerinde mevcut olan irtifak hakkı, gayrimenkul mükellefiyeti, ipotek, ipotekli borç senedi ve irat senedinden hangileriyle birlikte satılacağı yazılacaktır.)

7) Ne gibi giderlerin alıcıya ait olacağı,

8) Peyin ipotekli borç dikkate alınmadan sürüleceği ancak, gayrimenkul rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçların alıcıya devredilmeyeceği, satış bedelinden tercihan ödeneceği, müeccel olup alıcıya intikal eden rehnlü borçların ihale bedelinden tenzil edilerek alıcı uhdesinde bırakılacağı, bakiyesinin kendisinden tahsil olunacağı,

9) Gayrimenkulün artırma sonunda üç defa bağırıldıktan sonra en çok artırana ihale olunacağı, şu kadar ki, artırma bedelinin gayrimenkul için biçilmiş olan değerinin %75'i olan lirayı bulması lazım geldiği, bundan başka Kurum alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar, mezkur gayrimenkul ile temin edilmiş ise artırma bedelinin bu suretle rüçhanı olan alacakların tutarı olan lirayı geçmesi ve yapılmış yapılacak masrafları da karşılamasının icap ettiği,

10) Artırmada 9 uncu maddede yazılı tutar elde edilemediği takdirde, en çok artırmanın taahhüdü baki kalmak şartıyla, artırmanın 7 gün daha uzatılacağı, yedinci günü aynı saatte gayrimenkulün en çok artırana ihale edileceği,

Ancak, ihale bedelinin rüçhanlı lira alacakla birlikte masrafları da aşması gerektiği,

11) Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimsenin, ihale bedelini derhal veya mühlet verilirse verilen mühlet içinde ödemekle mükellef olduğu, aksi takdirde ihale kararının feshedileceği ve gayrimenkul satış komisyonunca hemen 7 gün müddetle artırmaya çıkarılacağı, bu artırmada ilgililere herhangi bir tebliğ yapılmayacağı, yalnız ilanla yetinileceği,

12) Gayrimenkulün en çok artırana ihale edileceği, birinci defa kendisine ihale yapılan kimsenin iki ihale arasındaki farktan ve diğer zararlardan sorumlu olup ihale farkı ve geçen günlerin faizi ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra, bakiyesinin %5 faiziyle birlikte 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahsil edileceği,

gibi hususlara yer verilmesi gerekmektedir.

Satış şartnamesinin, isteyenlere verilmek veya gösterilmek üzere, yeterli sayıda örneği hazırlanacaktır. Gayrimenkulün yukarıda sayılan hususlardan başka özelliğinin ya da niteliğinin bulunması halinde bunlar da şartnameye madde olarak ilave edilecektir.

1.4. Gayrimenkul satış ilanı

6183 sayılı Kanununun 93 üncü maddesi uyarınca gayrimenkul satışı, artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak şartıyla ilan edilir. İlanların yer, müddet ve şekilleri Kurumca tayin olunur.

1.4.1. İlanda yer alacak hususlar

Gayrimenkul satış ilanında:

- 1) Satışa çıkarılan gayrimenkulün bulunduğu mahalle, cadde, sokak, kapı ve daire numarası,
- 2) Satışa çıkarılan gayrimenkulün durumu, tapu kaydı, varsa kadastro çapı, evsafı ile hususi vasıfları, müştemilat ve eklentileri,
- 3) Gayrimenkulün artırılmasına esas olmak üzere satış komisyonunca biçilen rayiç değeri,
- 4) Artırmaya iştirak için alınacak teminatın tutarı ve nelerin teminat olarak alınacağı,
- 5) Gayrimenkulün satışının yapılacağı yer, gün ve saat,
- 6) Gayrimenkul satış şartnamesinin nereden alınabileceği veya nerede görülebileceği,
- 7) Teminatın yatırıldığına ilişkin makbuzun nereye ve hangi tarihe kadar ibraz edileceği,
- 8) Gayrimenkul malın satışında verilen bedel, gayrimenkule biçilen rayiç değerinin %75'ini bulmadığı ve şayet artırılan bedel Kurum alacağına rüçhanı olan alacakların tutarından fazlaya çıkmadığı ve yapılmış ve/veya yapılacak masrafları karşılamadığı takdirde, en çok artırmanın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırmanın 7 gün daha uzatılarak, 7 gün sonraki tarih de belirtilmek suretiyle, gayrimenkulün aynı mahalde ve aynı saatte tekrar artırmaya çıkarılacağı,
- 9- İş bu ilanın tapu kaydında adresi bulunmayan ilgililer ile tapu kaydında ad ve adresleri geçip de tebliğ edilemeyen ilgililere de tebliğ yerine geçeceği,

hususlarının yer alması gerekmektedir.

1.4.2. İlanın şekli

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilerin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü maddesinin altıncı fıkrasında; biçilen rayiç değeri Kurumca belirlenen limitin üstünde olan

gayrimenkullerin satış ilanlarının mahalli gazeteden başka ayrıca Türkiye genelinde yayın yapan gazetelerin birinde yayınlanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm uyarınca, 6183 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi ve ilgili Yönetmeliğin 23 üncü maddesinde yer alan yetkiye istinaden, Kurumumuzca biçilen rayiç değeri 500.000,00 TL ve üzerinde olan gayrimenkul mal satışlarının Türkiye genelinde yayın yapan günlük gazetelerden birinde ayrıca ilan edilmesi gerekmektedir.

Gayrimenkul satışı, satışı yapacak ünite tarafından, açık artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak şartıyla o yerde çıkan günlük bir gazete ile aralıklarla iki defa ilan edilecektir.

Günlük gazete çıkmayan yerlerde yapılacak gayrimenkul satışları, o yerde 15 gün içinde iki defadan az gazete çıkıyorsa çıkan gazetede ilan edilmekle birlikte, halkın görebileceği yerlere ve satışı yapacak ünitenin ilan panosuna ilan örneği yapıştırılacak ve belediye yayın araçları ile duyurulacaktır.

Gazete ilanlarının Basın İlan Kurumu aracılığıyla yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, satışlara daha fazla katılımın sağlanması için satış ilanları Kurumun web sayfasında da duyurulacaktır.

1.4.3. İlanın tebliği

6183 sayılı Kanunun 93 üncü maddesine göre hazırlanan gayrimenkul satış ilanının birer örneğinin borçluya veya vekil ya da mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, bu madde hükmüne göre, borçluya veya vekil ya da mümessiline satış ilanının tebliği zorunlu olduğundan, yapılacak tebliğlerde mutlaka 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Gayrimenkul satış ilanının, gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanların tapu sicilindeki adreslerine tebliğ edilmesi gerekmektedir. Ancak, bunlara tebligat yapılamaması halinde, gayrimenkulün satış ilanı, tapu kaydında adresi bulunmayan ilgililer ile tapu kaydında ad ve adresleri bulunmakla birlikte tebliğ edilemeyen ilgililere de tebliğ yerine geçeceğinden bunlara ayrıca ilan tebligat yapılmayacaktır.

1.5. Artırım

6183 sayılı Kanunda gayrimenkullerin ihale yöntemiyle satışı ve bu satışlarda artırma usulü benimsenmiştir.

Artırma bedelinin (en son sürülen pey tutarı) gayrimenkul için biçilmiş olan değer % 75' ini karşılması gerekmektedir.

Kurum alacağına önceliği olan diğer alacaklar satışa konu gayrimenkul ile teminat altına alınmış ise, artırma bedelinin, bu suretle öncelik hakkı olan alacakların tutarı ile yapılmış ve yapılacak masrafların toplamından fazla olması gerekmektedir.

Alıcıların pey sürümü sona erdiğinde, satış ilanında belirtilen artırım süresi de bitmiş ise tellal tarafından üç defa son pey tutarı da söylenmek suretiyle artırım işleminin sonucu yüksek sesle ilan edilerek en çok artırana ihale olunur. Bu aşamadan sonra daha fazla pey sürülse dahi kabul edilmez.

İlk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin gayrimenkulün rayiç değerinin % 75'inden aşağı olmaması ve rüçhanlı alacaklar ile takip masraflarını aşması şartı aranılmıştır. İlk artırmada Kanunun aradığı bedele ulaşılabilmesi halinde satış yapılmayacaktır.

1.6. Gayrimenkulün birinci artırmada satılamaması

Mahcuz gayrimenkulün ilk artırmada satılması için 6183 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi gereği takdir edilen rayiç bedelinin % 75' ini bulması gerekmektedir.

Birinci artırmada daha düşük bir pey sürülmüş ise ihale yapılmış olmaz. Bu durumda ilk artırmada en çok artıranın taahhüdü baki kalmak kaydıyla, ilk artırım tarihinden başlayarak satış ilanında belirtilen gün ve saatte (7 gün sonra) aynı şartlarla yeniden açık artırmaya çıkılır. İkinci artırmada 6183 sayılı Kanunda herhangi bir satış bedeli alt sınırı getirilmemiş ise de, satış bedelinin en az rüçhanlı alacakları, malın aynından doğan vergileri ve masraflarını karşılaması gerekir.

Bu artırmada verilen bedel ne olursa olsun satışın yapılması mümkün olmakla birlikte, herhangi bir rüçhanlı alacak olmasa dahi, 6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde yer alan "Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir." hükmünün satış bedeli açısından dikkate alınarak, satışa konu gayrimenkulün tespit edilen değerinden çok az bir bedele satılamaması gerekmektedir.

İlk artırmada herhangi bir pey sürülmemiş olması veya hiçbir alıcının iştirak etmemiş olması halinde, Kanunun 94 üncü maddesinin aradığı bedele ulaşılabilmesi hali olarak kabul edilecek ve 95 inci madde hükmüne göre ikinci artırmaya geçilecektir.

1.7. İhalenin yapılamaması

6183 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinde, 94 ve 95 inci maddelerine göre yapılan artırmalarda istekli çıkmaması veya teklif edilen bedelin 95 inci maddede yazılı bedele ulaşmaması halinde, amme idaresince teferruğ edilinceye kadar gayrimenkul üzerindeki haczin devam edeceği hükme bağlanmıştır. Ancak, bu hükümde yer alan teferruğ edilinceye kadar haczin devam edeceğine ilişkin belirlemenin yapılabilmesi için her hal ve takdirde Kurum alacağının tahsil edilememiş olması gerekmektedir.

Haciz devam ettiği sürece satılamayan hacizli gayrimenkule yeni bir alıcı çıkması halinde, satış komisyonu tarafından satış için bir gün belirlenerek ve belirlenen günden 7 gün önce ilan edilerek, gayrimenkulün 6183 sayılı Kanunun 95 inci maddesine göre artırmaya çıkarılması ve artırmada en yüksek peyi sürene satışın yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, ilk ihaleden sonra geçen zaman içerisinde gayrimenkulün vasıflarında değişiklik olması veya değerinde önemli bir artış veya azalış olması halinde, yeniden değer takdiri

yapılması ve takdir edilen bedel üzerinden 6183 sayılı Kanunun 94 ve müteakip madde hükümlerine göre artırmanın yapılması mümkün bulunmaktadır.

1.8. Alıcının malı almaktan vazgeçmesi

6183 sayılı Kanunun 97 nci maddesinde “Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimse derhal veya verilen mühlet içinde parayı vermezse ihale kararı feshedilir ve gayrimenkul, satış komisyonunca hemen 7 gün müddetle artırmaya çıkarılır. Bu artırmayı alakadarlara tebliğe hacet olmayıp yalnız ilanla iktifa olunur ve en çok artırana ihale edilir.

Birinci defa kendisine ihale yapılan kimse iki ihale arasındaki farktan ve diğer zararlardan mesuldür. İhale farkı ve geçen günlerin faizi ayrıca hükme hacet kalınmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiyesi tahsil dairesince tahsil olunur. Faiz % 5 ten hesap olunur. Aradaki farkın amme alacağını aşan miktarın bundan mesul olan şahıstan tahsil edebilmek üzere malı satılan amme borçlusuna dairece bir vesika verilir.” hükmü yer almaktadır.

Madde ile belirlenen malın ihale edildiği kişinin sorumluluğu çerçevesinde takip edilecek olan ve teminattan mahsubu yapıldıktan sonra kalan Kurum alacağının takibine ödeme emri tebliği suretiyle başlanacaktır. Ayrıca, bu alacağa ihale bedelinin ödenmesi gerektiği günden (bu tarih hariç) itibaren ödeme tarihine kadar (bu tarih dahil) geçen süre için basit faiz usulüyle yıllık %5 oranında faiz hesaplanması gerekmekte olup, ayrıca gecikme zammı hesaplanmayacaktır.

1.9. İhalenin sonucu, fesih ve tescil

6183 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinde açık artırma yoluyla satışı yapılan taşınmazın geçişine ve yapılan ihale işlemine itiraza ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Satış komisyonu tarafından kendisine gayrimenkul ihale edilen alıcı o gayrimenkulün mülkiyetini iktisap etmiş olur.

İhalenin feshinin hangi mahkemeden ve hangi sürede istenebileceği 99 uncu maddede belirlenmiş ise de, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesi hükmü uyarınca, Kurumun 6183 sayılı Kanun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde alacaklı birimin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkili olduğundan ihalenin feshi davalarının da iş mahkemesinde görülmesi gerekmektedir.

İhalenin ilgililere tebliğ tarihi, itiraz için belirlenmiş olan 7 günlük sürenin başlangıcı sayıldığından, ihale (satış) kararının borçluya ve diğer ilgililere tebliği gerekmektedir.

İhale kararının bir örneği, borçluya veya vekil ya da mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ edilecektir.

Diğer ilgililere tapu kayıtlarındaki adresler esas alınarak tebliğ yapılması gerektiğinden, tapu kaydında adreslerinin bulunmaması halinde ayrıca bir tebliğ yapılmaması gerekmektedir.

Satış işlemi, ihale (satış) kararının borçluya ve diğer ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren 7 gün içerisinde yetkili iş mahkemesine başvuruda bulunulmaz ise kesinleşir. Bu süre zarfında

borçlu veya diğer ilgililerin yetkili iş mahkemesi nezdinde satışın iptali için dava açmaları ve durumu satış komisyonuna bu süre zarfında bildirmeleri gerekir.

İtirazın kabulü ile duruşma günü verilmesi halinde satış işlemi duracağından, alıcıdan tahsil edilen teminat ve satış bedeli alıcıya iade edilmez. Ancak, mahkemece satışın iptaline yönelik itirazın reddedilmesi halinde satış işlemi kesinleşir.

Mahkemece satış işleminin iptal kararının kesinleşmesi durumunda ise bütün hazırlıklar ve artırım yeniden yapılır.

Gayrimenkul alıcıya ihale edilmiş ve ihale bedeli ödenmiş olmasına rağmen 7 günlük itiraz süresi geçmedikçe veya itiraz edildiği takdirde buna ilişkin mahkeme kararı kesinleşmedikçe, alıcı adına tescili için tapuya tescil keyfiyetinin bildirilmemesi gerekir. Bu işlem herhangi bir zamanaşımına tabi değildir.

1.11. Borçluya bilgi verilmesi

Borçluya mahcuz mallarının icraen satışının yapılarak satış bedelinin tahsil edildiği ve masraflar düşüldükten sonra bakiye bedelin borcuna mahsup edildiği, satış bedeli borç tutarından fazla ise emanet hesaplarda tutulan miktarının, Kurum haczinden önce konulmuş diğer idarelerin alacaklarına karşılık ne kadar aktarıldığı bildirilir. Söz konusu yazıya satış tahsilat makbuzunun bir nüshası eklenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM **İflas ve Zamaşımı**

1. İflas yolu ile takip

6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülen icra takibine rağmen Kurum alacağı tahsil edilemediği takdirde, bu Kanununun 100 üncü maddesine göre Kurum alacağının tahsilini temin için devreye İcra İflas Dairesi girmekte, İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre Kurum borçlusunun mallarının tasfiyesi iflas masası oluşturulmak suretiyle yürütülmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununa Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde; “Kurum alacaklarının tahsili için açılmış bulunan takibin, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri dairesinde iflas yolu ile takibe dönüştürülmesi alacaklı ünitece istenir.” hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, cebren tahsil şekilleri arasında gerekli şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflası ilgili ünitece istenilebilecektir.

2. İflasın ertelenmesi

İcra ve İflas Kanununun ‘Erteleme Tedbirleri’ başlıklı 179/a maddesi ile; iflasın ertelenmesine karar veren mahkemenin, şirketin veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli her

80 / 104

türlü tedbiri, iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alacağı, mahkemenin erteleme kararı ile birlikte kayyım atanmasına karar vereceği, mahkemenin yönetim organının yetkilerini tümüyle elinden alıp kayyım verebileceği gibi yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğini kayyımın onayına bağlı kılmakla da yetinebileceği, iflasın ertelenmesi kararında kayyımın görev ve yetkilerinin ayrıntılı olarak gösterileceği, mahkemenin erteleme kararının hüküm fıkrasını 166 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan edeceği ve gerekli bildirimleri yapacağı,

Aynı Kanunun 'Erteleme Kararının Etkileri' başlıklı 179/b maddesi ile de, erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takibin yapılamayacağı ve evvelce başlamış takiplerin duracağı, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetlerin işlemeyeceği,

hükme bağlanmıştır.

Bu nedenle, iflasın ertelenmesi kararı verilmesinden sonra, erteleme kararı verilen borçlu ile sınırlı olmak üzere hiçbir icra takip işlemi yapılmayacaktır. Ancak iflasın ertelenmesi kararı verilmeden önce yapılmış olan hacizler ile diğer takipler kaldırılmayacaktır.

İflasın ertelenmesi süresi bitiminde mahkemeden yeni bir erteleme kararının verilip verilmediğinin sorulması gerekmektedir.

Öte yandan, 6183 sayılı Kanuna göre uygulanan ihtiyati haciz de takip yöntemlerinden biri olduğundan, borçlu hakkında erteleme kararının bulunması halinde ihtiyati haciz de dahil olmak üzere hiçbir takip yöntemi uygulanmayacaktır.

Ancak, tüzel kişilik hakkında verilen gerek iflas erteleme kararı gerekse iflas kararı, tüzel kişiliğin kanuni temsilcileri, limited şirket olması halinde kanuni temsilciler ve ortakları hakkında takip yapılmasına engel teşkil etmemektedir. Dolayısıyla şirket hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmiş, ya da iflas kararı verilmiş olunması halinde şirket müdürleri, yönetim kurulu üyeleri, kanuni temsilcileri, üst düzey yöneticileri ile ortakları hakkında cebri icra işlemlerine devam edilerek Kurum alacağı tahsil edilecektir. Ancak, limited şirketin iflası halinde limited şirket ortakları hakkında icra takibi yapılabilmesi için Kurum alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

Borçlunun iflas etmesi halinde ise Kurum alacağını iflas masasına kaydedilmesi için, alacağımıza ilişkin bilgiler iflas masasına gönderilir.

3. Zamanaşımı

5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi hükmü gereğince, Kurumun prim ve diğer alacakları ödeme süresinin dolduğu tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak on yıllık zamanaşımına tabidir. Kurumun prim ve diğer alacakları; mahkeme kararı sonucunda doğmuş ise mahkeme kararının kesinleşme tarihinden, Kurumun denetim ve kontrole görevli memurlarınca yapılan tespitlerden doğmuş ise rapor tarihinden, kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden doğmuş ise bu soruşturma, denetim ve inceleme sonuçlarının Kuruma intikal ettiği tarihten veya 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri

ile kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden doğmuş ise bilgi ve belgenin Kuruma intikal ettiği tarihten itibaren zamanaşımını on yıl olarak uygulanır.

3.1. Zamanaşımının kesilmesi

6183 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinde, zamanaşımının hangi hallerde kesileceği belirtilmiştir. Kurum alacağı için zamanaşımı işlemeye başladıktan sonra bu maddede sıralanan işlemlerden en az birinin gerçekleşmesi durumunda, zamanaşımının kesilmesinde geçmiş olan süre ortadan kalkar ve kesilmenin rastladığı takvim yılını izleyen takvim yılı başından itibaren yeniden işlemeye başlar.

3.2. Zamanaşımını kesen haller

a) Ödeme: Ödeme, hususi şekilleri uyarınca yapılmışsa çekin tahsil dairesine veya bankaya verildiği, paranın bankaya veya postaneye yatırıldığı, münakale emri üzerine paranın Kurum hesabına geçtiği gün yapılmış sayılır ve zamanaşımı da o gün kesilmiş olur. Çek veya münakale emrinin herhangi bir nedenle ödenmemesi durumunda Kurumun borçluya rücu hakkı saklıdır. Bu durumda zamanaşımı kesilmez.

b) Haciz uygulanması: Borçlunun menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarına haciz uygulanması zamanaşımını keser.

c) Cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan tahsilat: Cebren tahsil ve şekillerini düzenleyen 54 üncü madde uyarınca gösterilen teminatın paraya çevrilmesi, kefilin takibi ve borçlunun iflasının istenmesi sonucu elde edilen tahsilat ile borçlunun taşınır ve taşınmaz mallarının satılması sonucu elde edilen paralar zamanaşımını keser.

d) Ödeme emri tebliği: Kurum alacağını vadesinde ödemeyenlere, 55 inci madde uyarınca tebliğ edilen ödeme emri zamanaşımını keser.

e) Mal bildirimini, mal edinme ve mal artmalarının bildirilmesi: Kurum borçlusunun 59 uncu madde gereğince mal bildiriminde bulunması zamanaşımını kesme nedenidir. Borçlunun malının olup olmaması zamanaşımının kesilmesi bakımından önemli değildir. Zamanaşımının kesilmesi için borçlunun mal bildiriminde bulunması yeterlidir.

Ayrıca, 61 inci madde hükmünce mal edinme ve mal artmalarının, tahsil dairesine bildirilmesi de zamanaşımının kesilmesi için yeterlidir.

f) Yukarıdaki sıralarda gösterilen muamelelerden herhangi birinin kefile veya yabancı şahıs ve kurumların mümessillerine tatbiki veya bunlar tarafından yapılması: Zamanaşımının kesilmesi yönünden yukarıda sayılan beş işlemten herhangi birinin bu kişilere de yapılmış olması da zaman aşımını keser.

g) İhtilafli amme alacaklarında yargı organlarınca bozma kararı verilmesi: Uyuşmazlık durumunda yargı organlarınca verilen bozma kararı zamanaşımını kesen nedenler arasındadır.

h) Alacağın teminata bağlanması: Alacağın Kanunda öngörüldüğü şekilde herhangi bir teminata bağlanması zamanaşımını kesme nedenleri arasındadır.

1) Yargı organlarınca yürütmenin durdurulması kararı verilmesi: Yargı organlarınca yürütmenin durdurulması kararının verilmesi zamanaşımını keser.

j) İki kamu idaresi arasında mevcut bir borç için alacaklı amme idaresince, borçlu amme idaresine borcun ödenmesi için yazı ile başvurulması: Amme idareleri arasında mevcut bir borç için alacaklı amme idaresince borçlu idareye yazı ile başvurularak alacağını istemesi zamanaşımını keser. Borçlu amme idaresine yazı ile başvurulması idarece tebellüğ edilmesi manasına gelmektedir.

k) Amme alacağının özel kanunlara göre ödenmek üzere müracaatta bulunulması ve/veya ödeme planına bağlanması: Alacağın özel kanunlara göre ödenmesi için müracaatta bulunulması ve/veya ödeme planına bağlanması da tahsil zamanaşımını keser.

3.3. Zamanaşımının işlememesi

Zamanaşımının işlememesi halini düzenleyen Kanunun 104 üncü maddesi hükmü uyarınca borçlunun yabancı bir memlekette bulunması, hileli iflas etmesi, terekesinin tasfiye edilmesi gibi hakkında icra takibi yapılmasına imkan bulunmayan hallerde, tahsil zamanaşımını işlemez. Sıralanan sebepler ortadan kalktıktan sonra duran zamanaşımı kaldığı yerden işlemeye devam eder.

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENELGE VE GENEL YAZILAR

Genelge ekinde yer alan (Ek: 11/a, 11/b ve 11/c) tabloda belirtilen genelgeler ve genel yazılar bu Genelgenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle yürürlükten kaldırılmıştır. Söz konusu genelgeler ile genel yazılar yürürlük dönemlerindeki iş ve işlemlerde kullanılabilir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ
Kurum Başkanı

DAĞITIM :

Gereği :
Merkez ve Taşra Teşkilatına

Bilgi :
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına

EKLER DİZİNİ :

- Ek: 1-** Tecil ve taksitlendirme talep formu (İki sayfa)
- Ek: 2-** Mali durum bildirim formu (İki sayfa)
- Ek: 3-** Çok zor durum halinin tespitine ilişkin rapor (Bir sayfa)
- Ek: 4/a-** Tecil ve taksitlendirme komisyon kararı - Merkez Müdürlüğü (Bir sayfa)
- Ek: 4/b-** Tecil ve taksitlendirme komisyon kararı - İl Müdürlüğü (Bir sayfa)
- Ek: 5-** Tecil ve taksitlendirme kabul yazısı (Bir sayfa)
- Ek: 6-** Tecil ve taksitlendirme bilgi formu (Bir sayfa)
- Ek: 7-** Tecil faiz oranları (Bir sayfa)
- Ek: 8-** Gecikme zammı oranları (6183/51. mad. göre)
- Ek: 9-** Gecikme zammı oranları (5510/ 89. mad.göre)
- Ek: 10-** İcra takip dosyaları tevhit tutanağı (Bir sayfa)
- Ek: 11/a-** Yürürlükten kaldırılan genelgeler (Dört sayfa)
- Ek: 11/b-** Yürürlükten kısmi olarak kaldırılan genelgeler
- Ek: 11/c-** Yürürlükten kaldırılan genel yazılar

TECİL VE TAKSİTLENDİRME TALEP FORMU

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
..... Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne
..... Sosyal Güvenlik Merkezine
.....

Müdürlüğünüze/Merkezinize aşağıda türü, miktarı ve dönemleri belirtilmiş olan .../.../..... tarihi itibarıyla toplam TL borcum bulunmaktadır.

Mali durumumun söz konusu borcu def'aten ödemeye uygun olmaması nedeniyle bu borcumun ay süre ile ödeme planına bağlanılarak 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi gereğince taksitler halinde ödemek istiyorum.

.../.../..... tarihinde ilk taksit (peşinat) olarak TL'nı Kurum veznesine / bankaya ödemiş bulunmaktayım.

Tecil ve taksitlendirme şartlarının ihlal edilmesi halinde verilen teminatımın nakde çevrilerek taksitlendirmeye konu bakiye borcumun tahsilini kabul ediyorum.

Mali Durum Bildirim Formu / Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavirce düzenlenen mali durum raporu/bilanço ile teminatın değer tespitine ait rapor, form ekinde sunulmuştur.

Tecil ve taksitlendirme talebimin değerlendirilerek gerekli işlemlerin yapılmasını arz ederim.

...../...../.....
Tarih-İmza-Kaşe

- Ekler: 1- Makbuz
2- Mali Durum Bildirim Formu / SMMM veya YMM Raporu / Bilanço
3- Teminatın Değer Tespit Raporu

Borçluya Ait Bilgiler

T.C. Kimlik No	
Adı, Soyadı / Ünvanı	
İşyeri/ Sigorta Numarası	
Vergi Dairesi ve Kimlik No	
Ticaret Sicil No	
İşyeri Adresi	
İşyeri Telefon No, Faks No e-posta Adresi	
İkametgah Adresi	
İkametgah Telefon No	

Takip No	Borç Türü	Ait Olduğu Ay / Yıl	Asıl Tutar	Gecikme Zammı	Toplamı (TL)
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					

“Çok Zor Durum” Hali

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre yapılacak tecil ve taksitlendirme işlemlerinde borçlunun “çok zor durum” halinin tespitinde;

“Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar/Kısa Vadeli Borçlar”

formülü sonucunda bulunacak oranın “2” ve altında olması halinde, bu durum borçlu açısından “çok zor durum” hali olarak kabul edilir.

Rasyonun “1,50” ve altında olması durumunda tecil ve taksitlendirme işlemi azami **36 aya kadar**

Rasyonun “1,51” ila “2,00” aralığında olması durumunda tecil ve taksitlendirme işlemi azami **30 aya kadar,**

Rasyosu “2,01” ve üzerinde olması durumunda borçluların tecil ve taksitlendirme **talepleri reddedilir.**

eşit taksitler halinde ödenmesini sağlayacak şekilde idarece ödeme planına bağlanır.

Bu süreler azami tecil ve taksitlendirme süresi olup tecil ve taksitlendirmeye yetkili makamlarca daha az sürede tecil ve taksitlendirme yapılabilir.

Borçların tecil ve taksitlendirilmesinde borcun eşit taksitlerle ödenmesi esastır. Ancak borçlularca kademeli ödeme planında ısrar edilmesi ve ünitece borçlunun taksitlerini eşit olarak ödeyemeyecek durumda olduğuna kanaat getirilmesi halinde, en fazla ilk altı taksit, eşit taksitlere bölünmüş ödeme planındaki taksit tutarının % 50’den az olmamak kaydıyla kademeli olarak tecil ve taksitlendirilebilir.

“Çok Zor Durum” halinin tespitinde;

A) Tecile konu borç toplamı, borç türü bazında 100.000 TL ve altında olan borçlular ile borç miktarı üzerinde durulmaksızın kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler (şirketler hariç) için, “çok zor durum” halinin tespitinin “**Mali Durum Bildirim Formu**” ile beyan edecekleri bilgiler esastır.

B) Tecile konu borç toplamı, borç türü bazında 100.000 Türk Lirası üzerinde olması durumunda “çok zor durum” halinin tespitinde;

1- Halka açık olan şirketlerin Sermaye Piyasası Kuruluna verdikleri en son bilanço esas alınarak likidite oranı Kurumca hesaplanır.

2- Bu bendin (1) nolu alt bendi dışında kalan borçlular yönünden ise, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış ve faaliyet belgesine sahip **Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerce** yukarıdaki formüle göre hesaplanacak likidite oranına göre işlem yapılır.

Teminatlar

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre yapılacak tecil ve taksitlendirmelerde

(1) Borçlunun tecil ve taksitlendirmeye konu borç toplamının 50.000 Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmaması şartıyla tecil edilecek borçlar için teminat aranılmaz.

(2) Teminat aranılmaksızın yapılacak tecil ve taksitlendirmelerde, 50.000 Türk Lirası sınırı, işyeri ve borç türüne bakılmaksızın borçlunun veya işverenin alacaklı Kurum ünitesine olan borç toplamı esas alınarak belirlenir.

(3) Tecil ve taksitlendirilecek Kurum alacaklarının toplam tutarının 50.000 Türk Lirasını aşması durumunda, gösterilmesi zorunlu olan teminat tutarı 50.000 Türk Lirasının aşan kısmın yarısı kadardır.

(4) Teminat aranılmaksızın yapılacak tecil ve taksitlendirmelere ilişkin olarak belirlenen 50.000 Türk Lirası tutarındaki sınır tecil ve taksitlendirilen borçların toplamı esas alınarak uygulanacağından, borçlunun tecil ve taksitlendirilen ve tecil şartlarına uygun olarak ödeme yaptığı borçları için bu sınır dikkate alınmış ise yeni tecil ve taksitlendirme taleplerinde daha önce tecil edilmiş borç tutarı ile talepte bulunulan borç tutarının toplamı dikkate alınır.

(5) Kurumumuz alacakları teminat aranılmaksızın tecil ve taksitlendirilmiş olmakla birlikte tecil ve taksitlendirme şartlarına uygun ödeme yapılmaması nedeniyle tecil ve taksitlendirme işlemi bozulmuş ise, borçlunun teminatsız tecil ve taksitlendirme uygulamasından yararlanmadığı başka bir tecil ve taksitlendirilmiş borcu bulunmadığı takdirde, 50.000 Türk Lirası tutarındaki teminatsız tecil ve taksitlendirme uygulamasından tekrar yararlandırılır.

(6) Tecil ve taksitlendirilen borç toplamının 50.000 Türk Lirasından fazla olması ve tecil şartlarına uygun taksit ödemeleri devam ettiği sürece borçlu tarafından başkaca borçları için yeni tecil ve taksitlendirme talebinde bulunulduğunda, daha önce tecil edilmiş borçların 50.000 Türk Lirasına kadar olan kısmı için teminat aranılmaması nedeniyle, tecil ve taksitlendirilmesi talep edilen borcun yarısı değerinde teminat gösterilmesi istenilir.

Teminat olarak gösterilen taşınır ve taşınmazların değer tespitlerinin yapılması

A) Tecil ve taksitlendirme işlemlerinde teminat olarak taşınmaz gösterilmiş ise değer tespitlerinde;

a) Ekspertiz Raporu Yönergesi hükümleri çerçevesinde Kurum teknik elemanlarınca düzenlenen raporlar,

b) Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde yetkilendirilmiş değerlendirme uzmanları veya değerlendirme şirketleri tarafından düzenlenen raporlar,

c) Ticaret, Sanayi ve Deniz Ticaret Odaları ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları veya bunların bağlı olduğu Birlik yönetimlerinde bilirkişilik, eksperlik ve hakemlik yapma yetkisi verilenler tarafından düzenlenen raporlar,

ç) Bankalar ve sigorta şirketleri tarafından yaptırılan değer tespitine ilişkin raporlar,

d) Hukuk mahkemelerince tayin edilmiş bilirkişilerce düzenlenen raporlar,

esas alınır.

B) (A) Fıkrasının (a) ve (d) bendlerinde belirtilenler hariç olmak üzere diğer bendlerinde sayılan şekilde değer tespitine ilişkin düzenlenen raporlarda, rapor düzenleyen ekspertiz veya bilirkişilerin yetki veya ruhsat belgelerinin rapora eklenmesi zorunludur.

C) Gösterilen teminat taşınır ise, öncelikle sosyal güvenlik il müdürlüğünde/sosyal güvenlik merkezinde görev yapan icra memuruna değer tespiti yapılır. Taşınırın niteliğine göre bu servislece ya da Ünite Amirince gerek görülmesi halinde bilirkişilere değer biçilir ya da ilgili meslek ve esnaf odalarından görüş alınır veya emsal malların piyasa araştırması yaptırılır.

D) Kurum alacaklarına karşılık öncelikle, üzerinde başka idareler ile gerçek veya tüzel kişilerin haciz, ipotek, rehin gibi kısıtlayıcı takyidatları bulunmayan ve satış kabiliyeti olan mallar teminat olarak alınır.

MALİ DURUM BİLDİRİM FORMU

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
..... Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne
..... Sosyal Güvenlik Merkezine
.....

Müdürlüğünüzde / Merkezinizde işlem gören nolu işyerimden /sigortalılığımın kaynaklanan ve .../.../..... tarihi itibarıyla gecikme cezası ve zammı dahil toplam TL tutarındaki borcumun 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi gereği tecil ve taksitlendirilmesi için .../.../..... tarihi itibarıyla mali durumumun tespitine ilişkin bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Beyan ettiğim bilgilerin işyeri defter ve belgelerine uygun ve doğru olduğunu kabul ve taahhüt ederim.

.../.../...
Adı Soyadı
Ünvanı
İmza, Kaşe

T.C. Kimlik No	
Adı, Soyadı ve Ünvanı	
İşyeri sicil no (*)	
İşyeri sicil no (*)	
Vergi dairesi ve no	
Ticaret sicil no	
İşyeri adresi	
İşyeri telefon no	
İkametgah adresi	

.../.../... Tarihi İtibari İle Mali Durumu Gösterir Değerler (Toplam)**			
Kasa	Banka	Kısa Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Borçlar

1- Bu formun arka sayfasındaki açıklamalar eksiksiz olarak doldurulacaktır.

2- Mali durum tespitine esas olmak üzere, formda belirtilen bilgilerin işyeri kayıt ve belgeleri ile uyumlu olup olmadığı konusunda Kurum denetim elemanları inceleme yapmaya yetkili olup, beyan edilen bilgilerin doğru olmadığını anlaşılması halinde, borçlular bu tecil ve taksitlendirme işleminden yararlanma hakkını kaybedeceklerdir.

Not:

(*) Bu bölüm birden fazla işyeri olanlar tarafından doldurulacaktır.

(**) Bu bölümde yer alan değerler toplam olarak belirtilecektir. Ayrıca, ayrıntılı bilgilere arka sayfadaki bölümlerde yer verilecektir.

Kısa Vadeli Alacaklar Hakkında Bilgi

Borçlunun adı	Alacağın türü	Ödeme vadesi	Toplam tutarı (TL)

Kısa Vadeli Borçlar Hakkında Bilgi

Alacaklının adı	Borcun türü	Ödeme vadesi	Toplam tutar (TL)

Banka Bilgileri

	Banka Şubesi	Hesap Numarası	Bakiye Tutarı (TL)
1			
2			
3			

Acıklamalar

KASA:

Borçlunun Vergi Usul Kanunu gereği tutmak zorunda olduğu ticari defterlerine göre mevcut kasa yekunu veya deftere tabi değil ise .../.../..... tarihi itibarıyla beyan edeceği kasa yekununu ifade etmektedir. Deftere tabi olan borçlularda bu hesap, borçlunun elinde bulunan ulusal ve yabancı paraların TL karşılığının izlenmesi için kullanılır. Tahsil olunan para tutarları borç, ödemeler ve bankaya yatırılan para tutarları alacak kaydedilir. Hesap daima borç bakiyesi verir veya sıfır olur. Hiçbir şekilde alacak bakiyesi vermez.

BANKA BİLGİLERİ:

Banka bilgileri kısmı borçlunun yurt içi ve yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve çekilen paralarının izlenmesini kapsar. Bankalara para olarak veya hesaba yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edilen çek ve ödeme emirleri alacak kaydedildiğinden, bu kısma, borçlunun bankalarda mevcut mevduat hesaplarının şube, banka hesap numarası ve bakiyesi yazılacaktır.

KISA VADELİ ALACAKLAR:

Kısa vadeli alacaklar, en çok bir yıl veya borçlunun normal faaliyet dönemi sonunda tahsil edilmesi gereken alacaklarını kapsar.

KISA VADELİ BORÇLAR:

Kısa vadeli borçlar çok bir yıl veya borçlunun normal faaliyet dönemi sonunda ödenecek yabancı kaynakları kapsar. Mali borçlar, ticari borçlar, diğer borçlar, alınan avans, ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler, borç ve gider karşılıkları, gelecek aylara ait gelirler ve gider tahakkukları ile diğer kısa vadeli borçlar gibi alt başlıklardan oluşur.

Ek: 3

**SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VEYA YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER
TARAFINDAN DÜZENLENEN "ÇOK ZOR DURUM" HALİNİN TESPİTİNE İLİŞKİN RAPOR**

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
..... Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne
..... Sosyal Güvenlik Merkezine
.....

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesi gereği borçlarını tecil ve taksitlendirmek üzere başvuruda bulunan aşağıda adı geçen borçlunun tarafımdan tespit edilen .../.../... tarihi itibarıyla "çok zor durum" haline ilişkin bilgi ve belgelerden "Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar/Kısa Vadeli Borçlar" formülü sonucunda bulunan (.....) oranının doğruluğunu kabul eder, rapor muhteviyatının borçlunun işyeri defter ve belgelerine uygun olmadığını anlaşılmaması halinde, hakkımda Türk Ceza Kanunu ve 3568 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre işlem yapılmasını kabul ve taahhüt ederim.

...../...../.....
Meslek Mensubu
Adı Soyadı- İmza-Kaşe

- Ekler: 1- Ruhsat Belgeleri
2- Faaliyet Belgesi
3- Hesaplamalara Esas Belgeler

Borçlunun	
T.C. Kimlik No	
İşyeri Sicil No	
Adı Soyadı ve Ünvanı	
Vergi Kimlik No	
Ticaret Sicil No	
İşyeri Adresi	
Telefon No, Faks No, e-posta adresi	

Raporun Tarihi .../.../.... **Sayısı** :
Ruhsatname / Faaliyet Belgesi :

Mali Durumu Gösterir Değerler (Toplam)TL

Kasa	Banka	Kısa Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Borçlar	RASYO

Raporu Düzenleyen Meslek Mensubunun

T.C. Kimlik No	
Adı, Soyadı ve Unvan	
Vergi Kimlik No	
Kayıtlı Olduğu Oda	
İşyeri Adresi	
Telefon, Faks, e-posta	

89 / 104

Ek:4/a

TECİL VE TAKSİTLENDİRME KOMİSYON KARARI

Karar No:/.....

Borçlunun Adı-Soyadı / Ünvanı :
Takip Kartı No :
T.C. Kimlik No :
İşyeri Sicil No :
Vergi Dairesi ve No :
Ticaret Sicil No :
Borcun Türü, Miktarı :
Borcun Ait Olduğu Ay ve Yıllar :
Borçlu Tarafından Gösterilmesi :
Zorunlu Teminat Tutarı :
Borçlu Tarafından Sunulan Teminat :
Teminatın Değeri :
Borçlunun “Çok Zor Durum” Haline :
Esas Rasyosu :
Talep Edilen Tecil Taksitlendirme Süresi :

KARAR:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ek: 1- Ödeme Planı

İcra Memuru

Servis Şefi /Yetkili

Müdür Yardımcısı

OLUR

.../.../....

Merkez Müdürü

90 / 104

Ek:4/b

TECİL VE TAKSİTLENDİRME KOMİSYON KARARI

Karar No: .../....

Borçlunun Adı-Soyadı / Ünvanı :
Takip Kartı No :
T.C. Kimlik No :
İşyeri Sicil No :
Vergi Dairesi ve No :
Ticaret Sicil No :
Borcun Türü, Miktarı :
Borcun Ait Olduğu Ay ve Yıllar :
Borçlu Tarafından Gösterilmesi :
Zorunlu Teminat Tutarı :
Borçlu Tarafından Sunulan Teminat :
Teminatın Değeri :
Borçlunun “Çok Zor Durum” Haline :
Esas Rasyosu :
Talep Edilen Tecil Taksitlendirme Süresi :

KARAR:

Ek: 1- Ödeme Planı

İcra Memuru

Servis Şefi / Yetkili

Merkez Müdürü / İl Müdür Yardımcısı

OLUR

.../.../....

İl Müdürü

91 / 104

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
..... Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
..... Sosyal Güvenlik Merkezi

Sayı : B.13.2.SGK.4...../

Konu: Tecil ve taksitlendirme talebiniz.

Sayın :
.....
.....

İl Müdürlüğümüze /Merkezimize olan .../.../... tarihine kadar hesaplanmış gecikme cezası ve zammı dahil TL tutarındaki borcunuzun;

1- Tecil ve taksitlendirilen borçlarınızın toplamı 50.000 TL'sini aşmadığından teminat göstermenize gerek olmadığı,

Tecil ve taksitlendirilen borçlarınızın toplamı 50.000 TL'sini aştığından, aşan kısmın yarısı olanTL tutarında teminat gösterilmesi,

2- Bu borcunuza taksitlendirme tarihinden itibaren yıllık %..... tecil faizi uygulanması,

3- Borca karşılık her ay ödeme planında belirtilen aylık taksit tutarları ile birlikte hesaplanacak faizlerinde ödenmesi,

4- Tecil ve taksitlendirme süresi içinde tahakkuk edecek tecile konu borca ilişkin cari ay borçlarının yasal süresinde ödenmesi,

5- Tecil ve taksitlendirme şartlarına uyulmadığı takdirde tamamı muaccel olacak borç için icra takibine devam edilerek teminatın derhal nakde çevrilmesi,

kayıt ve şartı ile, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesi uyarınca .../.../... tarihinden itibaren tecil ve taksitlendirilmesi ve ekte gönderilen ödeme planı çerçevesinde tahsili uygun görülmüştür.

Bilgi edinilmesini, yukarıdaki şartların kabul edildiğinin bir yazı ile bildirilmesini rica ederim.

Ek: 1- Ödeme planı

TECİL VE TAKSİTLENDİRME BİLGİ FORMU	
Borçlunun Adı Soyadı/Ünvanı	
Bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Merkezi	
Borcun Türü ve Dönemi	
Borcun Miktarı	
Borçlu tarafından talep edilen tecil ve taksitlendirme süresi	
Borçlu tarafından gösterilen teminatın türü	
Gösterilen teminatın değeri	
Teminatın değer tespitinin kim tarafından yapıldığı	
Teminat üzerindeki haciz ve ipoteklerin toplamı	
Gayrimenkule ilişkin tapu takyidat belgesi	
Ünite görüşü	
Son iki yıl içinde bozulan taksitlendirme sayısı	
İlk taksitin ödenip ödenmediği	
Haciz kaldırma taleplerinin olup olmadığı	
Tespit edilen rasyo	
Düzenleyen Adı Soyadı İmza - kaşe	

YÜRÜRLÜK TARİHLERİNE GÖRE TECİL FAİZ ORANLARI		
Dönemler	Faiz Oranları (%)	Resmi Gazete Tarihi
09.03.1994 - 06.09.1995 tarihleri arasında	114	09.03.1994
07.09.1995 - 01.02.1996 tarihleri arasında	96	07.09.1995
02.02.1996 - 21.10.1996 tarihleri arasında	144	02.02.1996
22.10.1996 - 09.07.1998 tarihleri arasında	120	22.10.1996
10.07.1998 - 24.01.2000 tarihleri arasında	96	10.07.1998
25.01.2000 - 20.12.2000 tarihleri arasında	48	25.01.2000
21.12.2000 - 30.03.2001 tarihleri arasında	36	21.12.2000
31.03.2001 - 01.02.2002 tarihleri arasında	72	31.03.2001
02.02.2002 - 11.11.2003 tarihleri arasında	60	02.02.2002
12.11.2003 - 03.03.2005 tarihleri arasında	36	12.11.2003
04.03.2005 - 27.04.2006 tarihleri arasında	30	04.03.2005
28.04.2006 - 20.11.2009 tarihleri arasında	24	28.04.2006
21.11.2009 - 20.10.2010 tarihleri arasında	19	21.11.2009
21.10.2010 -	12	21.10.2010

Ek:8

6183 Sayılı Kanun Çerçevesinde Bakanlar Kurulu Tarafından Belirlenen Gecikme Zammı Oranları

Genel Tebliğ No	Uygulama Tarihi	Gecikme Zammı Oranı (%)	
359	01/01/1981 - 29/02/1984 tarihleri arasında	1.Ay	10
		Diğer Aylar için Aylık	3
367	01/03/1984 - 31/08/1985 tarihleri arasında	1.Ay	10
		Diğer Aylar için Aylık	4
370	01/09/1985 - 31/05/1988 tarihleri arasında	1.Ay	10
		Takip Eden 5 Ay için Aylık	7
		Diğer Aylar için Aylık	5
372	01/06/1988 - 31/12/1988 tarihleri arasında	İlk 3 Ay	10
		Takip Eden 3 Ay için Aylık	8
		Diğer Aylar için Aylık	6
375	01/01/1989 - 31/12/1989 tarihleri arasında	İlk 4 Ay için Aylık	10
		Diğer Aylar için Aylık	7
378	01/01/1990 - 29/12/1993 tarihleri arasında	Tüm Aylar için Aylık	7
381	30/12/1993 - 07/03/1994 tarihleri arasında	Tüm Aylar için Aylık Her ay için	9
383	08/03/1994 - 30/08/1995 tarihleri arasında	Tüm Aylar için Aylık	12
389	31/08/1995 - 31/01/1996 tarihleri arasında	Tüm Aylar için Aylık	10
391	01/02/1996 - 08/07/1998 tarihleri arasında	Tüm Aylar için Aylık	15
403	09/07/1998 - 19/01/2000 tarihleri arasında	Tüm Aylar için Aylık	12

95 / 104

408	20/01/2000 - 01/12/2000 tarihleri arasında	Her Ay için	6
411	02/12/2000 - 28/03/2001 tarihleri arasında	Her Ay için	5
415	29/03/2001 - 30/01/2002 tarihleri arasında	Her Ay için	10
422	31/01/2002 - 11/11/2003 tarihleri arasında	Her Ay için	7
429	12/11/2003 - 01/01/2004 tarihleri arasında	Her Ay için	4
5035 S.K.4.Md.	02/01/2004 - 01/03/2005 tarihleri arasında	Her Ay için	4
434	02/03/2005-20/04/2006 tarihleri arasında	Her Ay için	3
438	21/04/2006-21/11/2009 tarihleri arasında	Her Ay için	2,5
Seri C Sıra 1	21/11/2009 – 19/10/2010 tarihleri arasında	Her Ay için	1,95
Seri C Sıra 2	19/10/2010 tarihinden itibaren	Her Ay için	1,40

Ek:9

**5510 sayılı Kanuna Göre Gecikme Zammı Olarak Uygulanan Devlet İç Borçlanma
Senetlerinin Aylık Ortamla Faiz Oranları**

Aylık DİBS ORANLARI									
Ay/Yıl	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ocak	-	1.91	1.49	1.10	1,56	1,26	1,26	0,64	0,57
Şubat	-	1.81	1.36	1.10	1,45	1,30	1,17	0,64	0,65
Mart	-	1.84	1.32	1.09	1,52	1,35	1,12	0,67	0,71
Nisan	-	1.75	1.33	1.09	1,47	1,41	1,05	0,70	0,71
Mayıs	-	2.13	1.34	1.17	1,45	1,50	0,92	0,76	0,67
Haziran	-	2.05	1.22	1.40	1,43	1,64	0,96	0,70	
Temmuz	-	1.97	1.25	1.64	1,36	1,57	0,88	0,66	
Ağustos	2,77	1.87	1.25	1.56	1,43	1,46	0,76	0,64	
Eylül	2.35	1.91	1.16	1.61	1,41	1,44	0,73	0,63	
Ekim	2.16	1.73	1.14	1,67	1,27	1,57	0,61	0,61	
Kasım	2.12	1.73	1.11	1,59	1,26	1,63	0,68	0,61	
Aralık	2.07	1.75	1.11	1,63	1,28	1,43	0,72	0,62	

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

Ek:10

..... Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
..... Sosyal Güvenlik Merkezi

Kurumumuza olan borçlarının takip ve tahsili için hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca cebri takip işlemlerine başlanılan nin aşağıda icra takip numaraları yazılı dosyalarının birleştirilmesine karar verilmiş olup, bundan sonra bütün haciz ve satış işlemleri ile yazışmalar borçlu hakkında ilk önce açılan icra takip dosyası olan Tevhitli numaradan yapılacaktır.

İcra Memuru

Servis Şefi /Yetkili

Müdür Yardımcısı

O L U R

...../...../

Müdür

Tevhit edilen icra takip dosya numaraları

- 1 -
- 2 -
- 3 -
- 4 -
- 5 -
- 6 -
- 7 -
- 8 -
- 9 -
- 10 -

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENELGELER			
SIRA NO	GENELGENİN		
	TARİHİ	SAYISI	KONUSU
1	01.10.1994	16-93 Ek	6183 sayılı Kanun gereğince yürütülecek icra, takip ve haciz işlemleri
2	10.11.1994	16-94 Ek	Tecil ve taksitlendirme işlemleri, gecikme zammı ve harcırahlar
3	10.01.1995	16-103 Ek	6183 sayılı Kanun uyarınca yürütülecek icra takip, haciz ve satış işlemleri
4	28.06.1995	16-108 Ek	6183 sayılı Kanun uyarınca yürütülecek işlemler
5	11.07.1995	16-109 Ek	6183 sayılı Yasanın uygulanması
6	18.09.1995	16-113 Ek	Tecil faizi mahsup ve Anayasa Mahkemesi kararı
7	08.11.1995	16-115 Ek	3986 sayılı Kanun kapsamına giren prim borçlarının tahsili
8	02.02.1996	16-122 Ek	Tecil faizi
9	27.09.1996	16-131 Ek	İcra takipleri
10	31.10.1996	16-132 Ek	Tecil faizi
11	26.12.1996	16-134 Ek	Tecil ve taksitlendirmede mahsup şekli
12	29.07.1997	16-143 Ek	Prim tutarlarının tam ve zamanında ödenmesi
13	11.08.1997	16-145 Ek	Prim borçları
14	22.12.1997	16-152 Ek	Cüz'i Kurum alacakları
15	22.04.1998	16-159 Ek	Tecil ve taksitlendirme yetkilerinin artırılması ve icra takiplerine ilişkin üç aylık çalışma raporlarının gönderilmesi
16	30.04.1998	16-160 Ek	Mahsup işlemleri

17	14.07.1998	16-164 Ek	Tecil faizi
18	10.08.1998	16-166 Ek	6183 sayılı Yasada yapılan değişiklikler
19	13.08.1998	16-167 Ek	Kurumumuz alacakları
20	02.09.1998	16-170 Ek	2925 sayılı Kanuna göre tahsil edilecek primler
21	18.09.1998	16-172 Ek	6183 sayılı Kanuna göre yürütölen icra takip işlemlerine ilişkin çalışma raporları
22	02.12.1998	16-176 Ek	Gayrimenkul mal satış ilanları
23	29.12.1998	16-180 Ek	Mahsup işlemleri
24	15.01.1999	16-182 Ek	Tecil ve taksitlendirme yetkilerinin artırılması
25	06.05.1999	16-188 Ek	Kurum alacaklarının tecilinde teminat alınmayacak tutar
26	25.01.2000	16-208 Ek	Kanuni faiz ve temerrüt faizi
27	23.02.2000	16-211 Ek	Tecil faizinin mahsubu
28	01.09.2000	16-227 Ek	Belediyelerden olan alacaklarımızın tahsili
29	25.09.2000	16-229 Ek	Tecil ve taksitlendirme yetkilerinin artırılması
30	05.10.2000	16-231 Ek	Belediyelerden olan alacaklarımızın tahsili
31	11.01.2001	16-236 Ek	Tecil faizi
32	09.04.2001	16-243 Ek	Tecil faizi ve belediyelerin borçlarından dolayı kademeli ödeme planı düzenlenebileceği
33	30.04.2001	16-244 Ek	Kurum alacaklarının yıllık %3 oranında tecil faizi alınarak tecil ve taksitlendirilmesi hk.
34	30.07.2001	16-247 Ek	Kurum alacaklarının taksitlendirilmesi
35	19.10.2001	16-250 Ek	16-244 Ek ve 16-247 Ek sayılı Genelgeler uyarınca yapılacak taksitlendirmeler
36	12.02.2002	16-256 Ek	Tecil faizi
37	06.03.2002	16-257 Ek	Gayrimenkul satış ilanları
38	19.03.2002	16-259 Ek	Kurum alacaklarının yıllık %3 oranında tecil faizi alınarak yeniden tecil ve taksitlendirilmesi

39	16.04.2002	16-261 Ek	Kurum alacaklarının 18 ay taksitle ödenmesinde geç ödenen taksitlere uygulanacak tecil faizi
40	26.06.2002	16-266 Ek	6183 sayılı Kanun uyarınca yürütülen icra takip işlemleri
41	20.08.2002	16-271 Ek	Kanuni faiz
42	05.09.2002	16-273 Ek	Kurumumuz alacaklarının 18 aylık taksitlendirme işlemlerinde ödenmeyen taksitler
43	03.10.2002	16-274 Ek	16-244, 16-247 Ek sayılı Genelgelere getirilen ek kolaylıklar
44	08.10.2002	16-275 Ek	Kanuni faiz
45	04.03.2003	16-284 Ek	Kurum alacaklarının 18 ay taksitlendirilmesi
46	21.04.2003	16-286 Ek	Taksitlendirme
47	09.05.2003	16-288 Ek	Kanuni faiz
48	26.09.2003	16-298 Ek	16-259 Ek ve 16-284 Ek sayılı Genelgeler
49	05.12.2003	16-304 Ek	Tecil faizi oranı ile eğitime katkı payı ve özel işlem vergilerinde katkı payı
50	13.02.2004	16-308 Ek	16-259 Ek, 16-284 Ek ve 16-298 Ek sayılı Genelgelere göre yürütülen 18 aylık taksitlendirmeler
51	27.04.2004	16-315 Ek	İlan yoluyla tebliğ ve zaman aşımını kesen haller
52	29.04.2004	16-316 Ek	Tecil, taksitlendirme yetkileri
53	14.03.2005	16-333 Ek	Tecil faizi oranı ile damga vergisi, eğitime katkı payı ve özel işlem vergilerinde gecikme zammı oranı
54	27.05.2005	16-345 Ek	Prim ödeme yükümlülüğünü aksatan işverenler
55	03.08.2005	16-349 Ek	Kanuni faiz
56	02.05.2006	16-371 Ek	Tecil faizi oranı ile damga vergisi, eğitime katkı payı ve özel işlem vergilerinde gecikme zammı oranı
57	21.08.2006	16-381 Ek	Tecil ve taksitlendirme yetkilerinin artırılması ve tecil ve taksitlendirme işlemlerinde dikkat edilecek hususlar
58	05.01.2007	16-386 Ek	Prime esas kazançların alt ve üst sınırları, idari para cezaları, ilan yoluyla tebliğ edilecek tutarlar ve damga vergisi

59	06.02.2007	2007-10	Tecil, taksitlendirme yetkileri ile usul ve esasları
60	09.04.2007	2007-23	6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinde yapılan düzenlemeler
61	25.03.2008	2008-16	Tecil ve taksitlendirme usul ve esasları ile satış süreçleri
62	03.02.2009	2009-20	Tecil, taksitlendirme yetkileri ile usul ve esasları
63	05.03.2009	2009-36	Tecil, taksitlendirme yetkileri ile usul ve esasları
64	06.05.2010	2009-59	Hak alacak haczi yapılmış borçların tecil ve taksitlendirilmesi
65	03.12.2009	2009-147	Tecil faizi ile gecikme zammı oranları
66	07.05.2010	2010-60	Fazlaya İlişkin hacizler
67	07.05.2010	2010-61	İlan yoluyla tebliğ ve gayrimenkul satış ilanı
68	07.06.2010	2010-71	Alt işverenlerin borçları
69	01.11.2010	2010-119	Tecil faizi ile gecikme zammı oranları

Ek:11/b**YÜRÜRLÜKTEN KİSMİ OLARAK KALDIRILAN GENELGELER
(6183 SAYILI KANUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN BÖLÜMLER)**

SIRA NO	GENELGENİN			KALDIRILAN BÖLÜM
	TARİHİ	SAYISI	KONUSU	
1	29.12.1998	16-180 Ek	Mahsup işlemleri	C-Cebri tahsilatta mahsup D-Tecilde mahsup E-Tecil bozulduğunda mahsup işlemleri F-Diğer işlemler
2	28.01.2000	16-209 Ek	Gecikme zammı ve tecil faizi	Tecil faizi
3	25.10.2007	2007-81	Kurum alacaklarının otomatik olarak icra havuzuna aktarımı, icra takip haciz ve satış servislerinin yeniden yapılandırılması	İcra takip haciz ve satış servislerinin yeniden yapılandırılması
4	03.01.2008	2008-1	Kurum alacaklarının icra takip işlemleri	Haciz ve satış işlemlerine ilişkin süreler

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENEL YAZILAR			
SIRA NO	GENEL YAZININ		
	TARİHİ	SAYISI	KONUSU
1	08.07.1994	520783	6183 sayılı Kanun uygulaması
2	04.10.1994	735564	İcra takip haciz ve satış işlemlerinde kullanılacak belgeler
3	24.02.1995	151269	6183 sayılı Kanun uyarınca yürütülen işlemler
4	26.12.1996	909358	Prim ve gecikme zammı alacakları
5	15.05.1998	353027	Kurumumuz alacakları
6	10.06.1998	436671	Kurumumuz alacakları
7	18.05.1999	350502	Haciz bildirimleri
8	25.06.1999	458127	İlan yoluyla tebliğ
9	24.09.1999	685261	Mahsup işlemleri
10	25.11.1999	872708	Teferruat haczi
11	07.02.2000	82660	Telefon hacizleri
12	09.02.2000	87390	Kanuni faiz
13	18.02.2000	115719	Kurumumuz alacaklarının tahsili
14	10.03.2000	183722	Tecil faizi
15	22.03.2000	194824	İcra takiplerine ilişkin masraflar
16	14.04.2000	269168	Kurumumuz alacaklarının tahsili
17	25.05.2000	381382	Kurum alacaklarının takip ve tahsili
18	20.07.2000	520198	Yedimin depoları ve primlerini düzenli ödeyen işverenler
19	08.09.2000	634752	Tecil ve taksitlendirme işlemlerinde aranan hususlar
20	25.10.2004	804165	6183 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin 7 nci fıkrasının iptali
21	10.01.2005	17047	Fazlaya ilişkin hacizler
22	14.03.2005	178717	İlan yoluyla tebliğler
23	15.03.2005	181951	5272 sayılı Belediye Kanunu